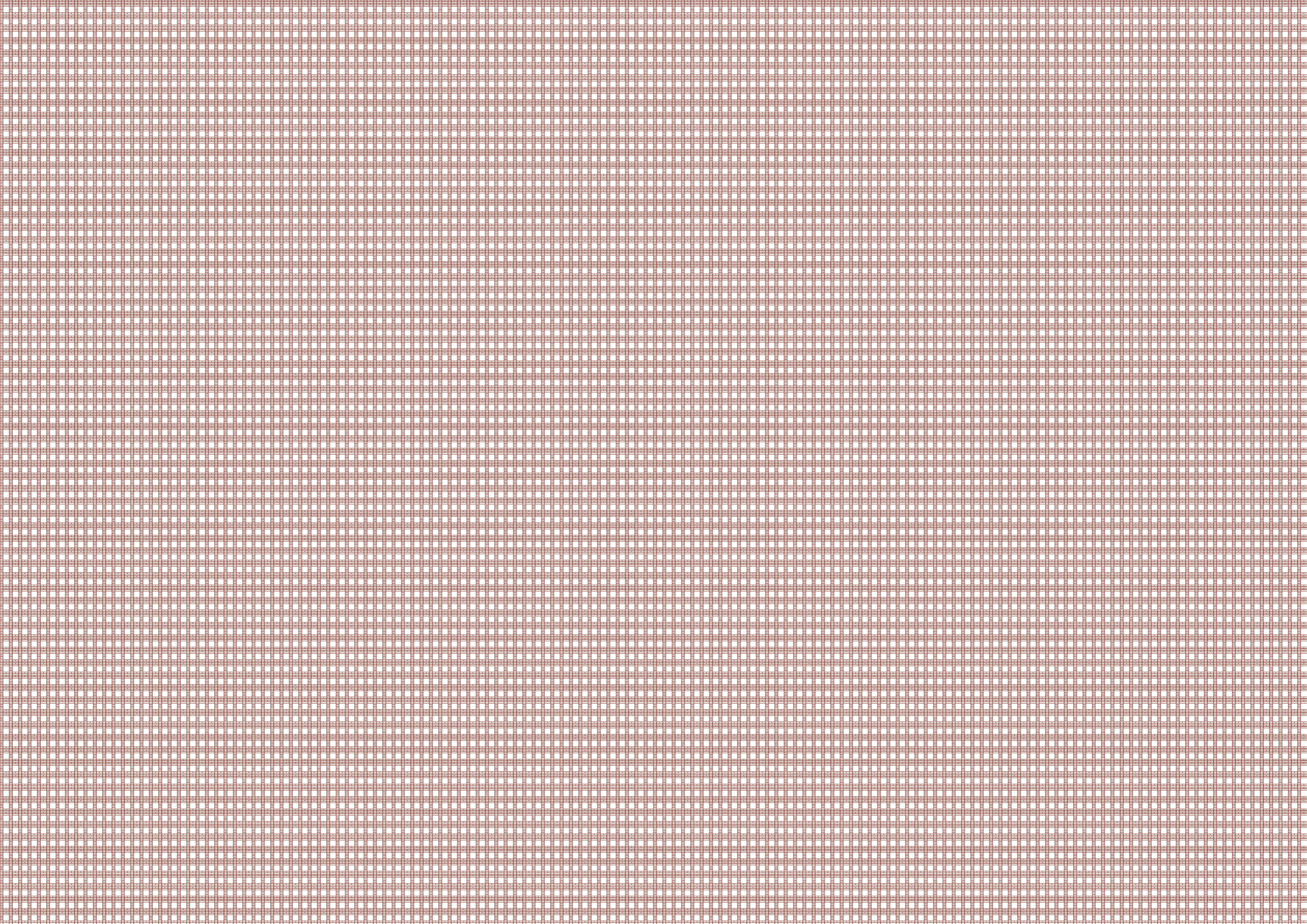


LÁZNĚ HOUŠTKA



Diplomová práce

Lázně Houška

Brandýs nad Labem-Stará Boleslav

České vysoké učení technické v Praze

Fakulta architektury

15127 / Ústav navrhování I

autor: Bc. Johana Zafarová

vedoucí diplomové práce: doc. Ing. arch Tomáš Hradečný

OBSAH

Úvod	9
ANALYTICKÁ ČÁST město	11
Širší kontext	12
Stará Boleslav-Brandýs nad Labem	14
Historie měst	22
Poutní význam Staré Boleslavi	24
Dopravní infrastruktura	26
Přírodní poměry	30
ANALYTICKÁ ČÁST lokalita	35
Houštka	36
Funkční vrstvy	40
Formování území	42
Houštecký les	44
Současný stav areálu	46
Fotodokumentace	48
Swot analýza	54
ANALYTICKÁ ČÁST historie	57
Vývoj urbanismu	58
Historie Houšky	62
Současný stav konstrukcí	76
ANALYTICKÁ ČÁST lázeňství	81
Historie lázeňství v Houštku	84
NÁVRHOVÁ ČÁST urbanismus areálu	87
Urbanistický koncept	88
Urbanistické řešení	90
Krajinářská kompozice	92
NÁVRHOVÁ ČÁST lázně	101
Zadání	102
Koncept návrhu	104
Architektonické řešení	106
Bourané konstrukce	112
Provozní řešení	120
Konstrukční řešení	138
Koncepce TZB	142
DOKLADOVÁ ČÁST	163
Seznam použitých zdrojů	164
Konzultanti	168

ÚVOD

Návrh lázní navrací Staré Boleslavi, jako historicky i nábožensky významnému městu, jednu z bývalých funkcí.

Pro návrh využívám rekreačně léčebný potenciál současného lesoparku a bývalého lázeňského areálu Houštka. Jedná se o území na jihovýchodě Staré Boleslavi oddělené od zbytku města slepým ramenem řeky Labe.

Předpokladem pro vznik lázeňského areálu byly přírodní podmínky, díky kterým byl na území lužního lesa v blízkosti řeky vybudován lesopark a při té příležitosti nalezen léčivý pramen.

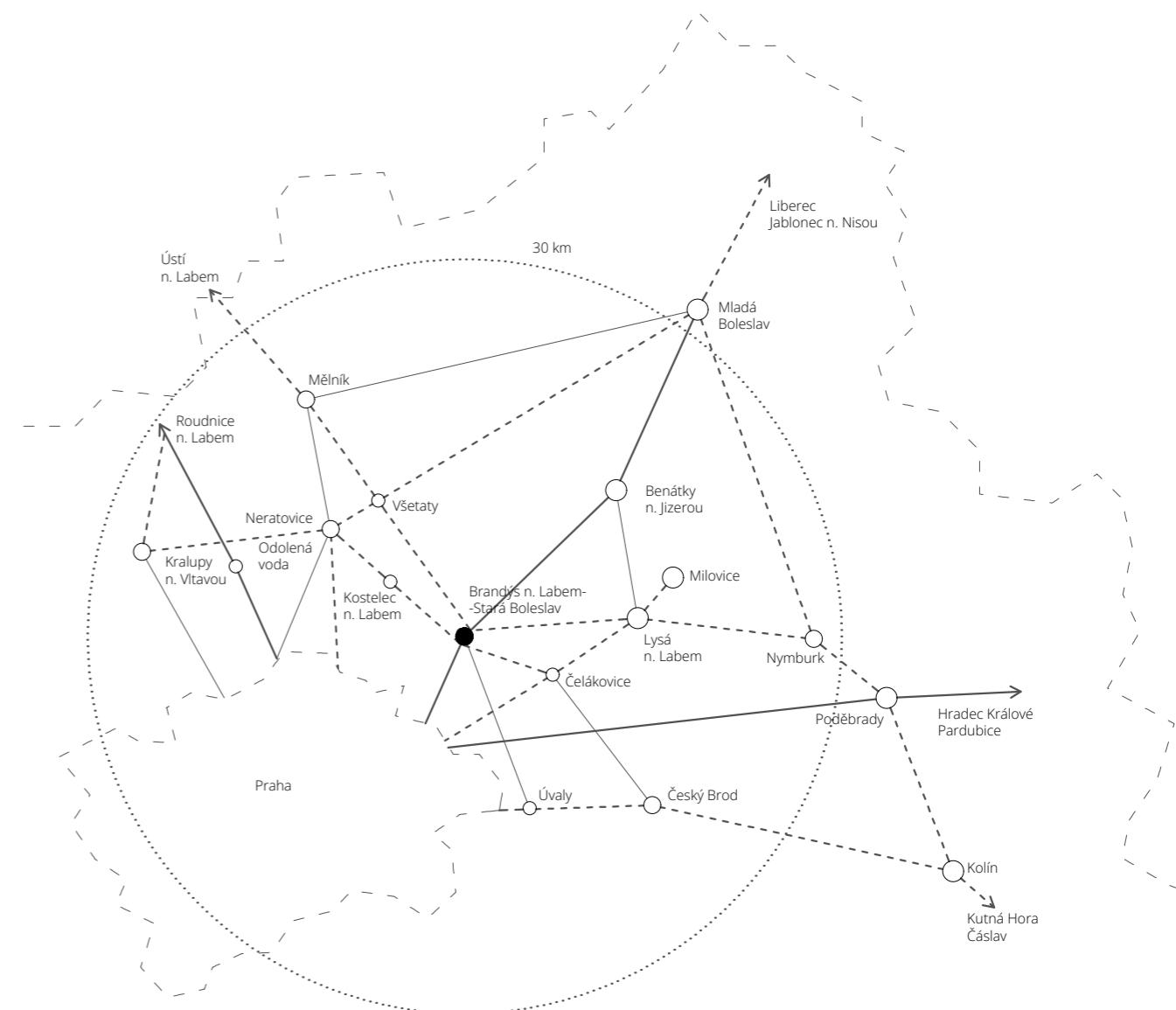
Lázeňské budovy v současnosti nejsou využívány a hrdě chátrají v samém jádru oblasti. Stále využívaná jsou ale sportoviště, které byla do lesoparku umístěna v minulém století pro možnost aktivního odpočinku rekreatantů.

ANALYTICKÁ ČÁST

město



ŠIRŠÍ KONTEXT



STARÁ BOLESLAV-BRANDÝS NAD LABEM

Souměstí Brandýs nad Labem-Stará Boleslav je regionálním centrem středního Polabí, leží v okrese Praha-východ ve Středočeském kraji. Jedná se „město dvou měst“ s nejdelším názvem u nás. Města byla sloučena v roce 1960.

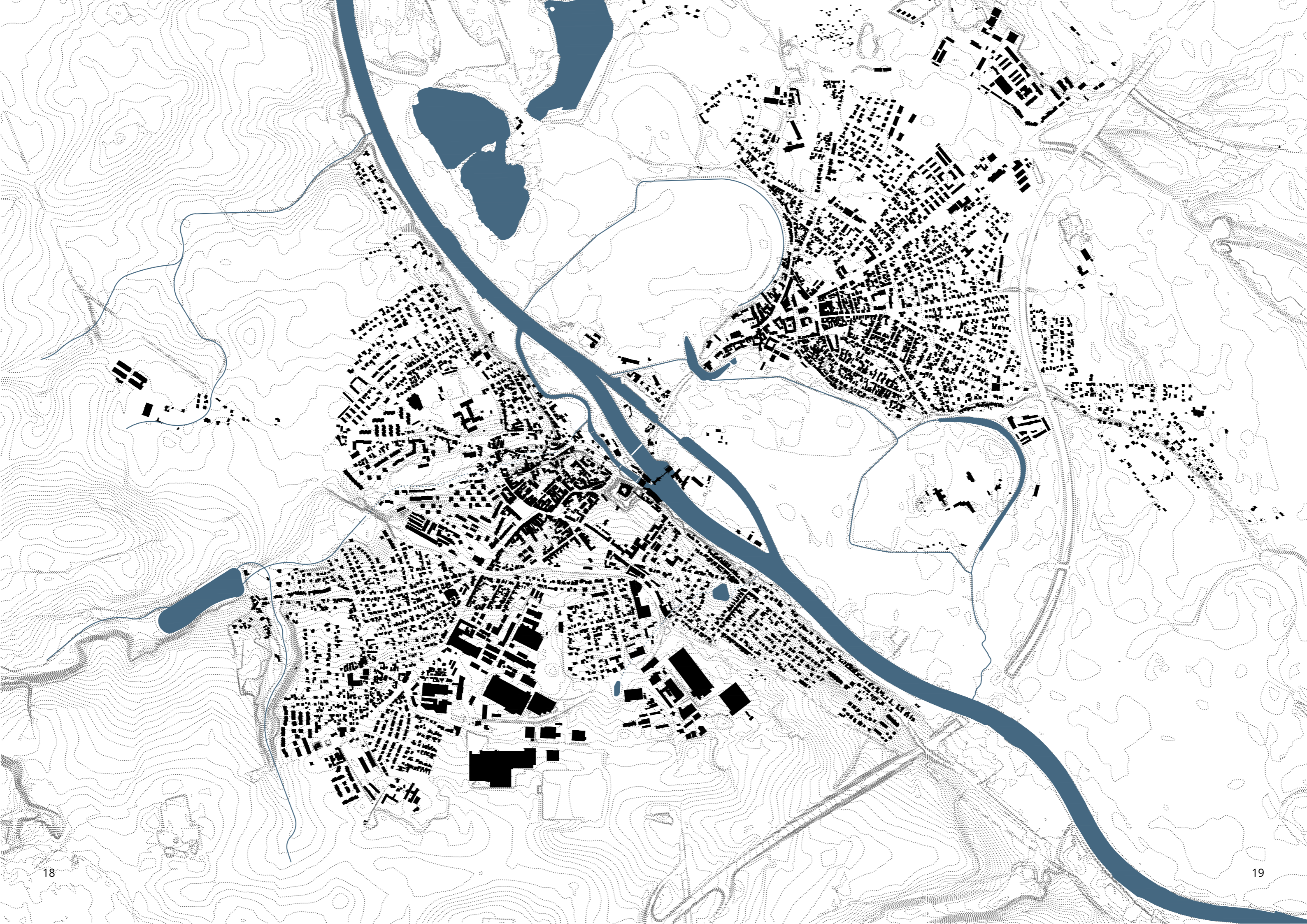
Území se nachází v Polabské nížině v geomorfologické oblasti Středočeské tabule, přibližně 20 km od Prahy. Rozloha dvouměstí rozděleného řekou Labe je přibližně 23 km² a žije zde cca 19 tisíc obyvatel. Průměrná nadmořská výška je 169 m n. m.

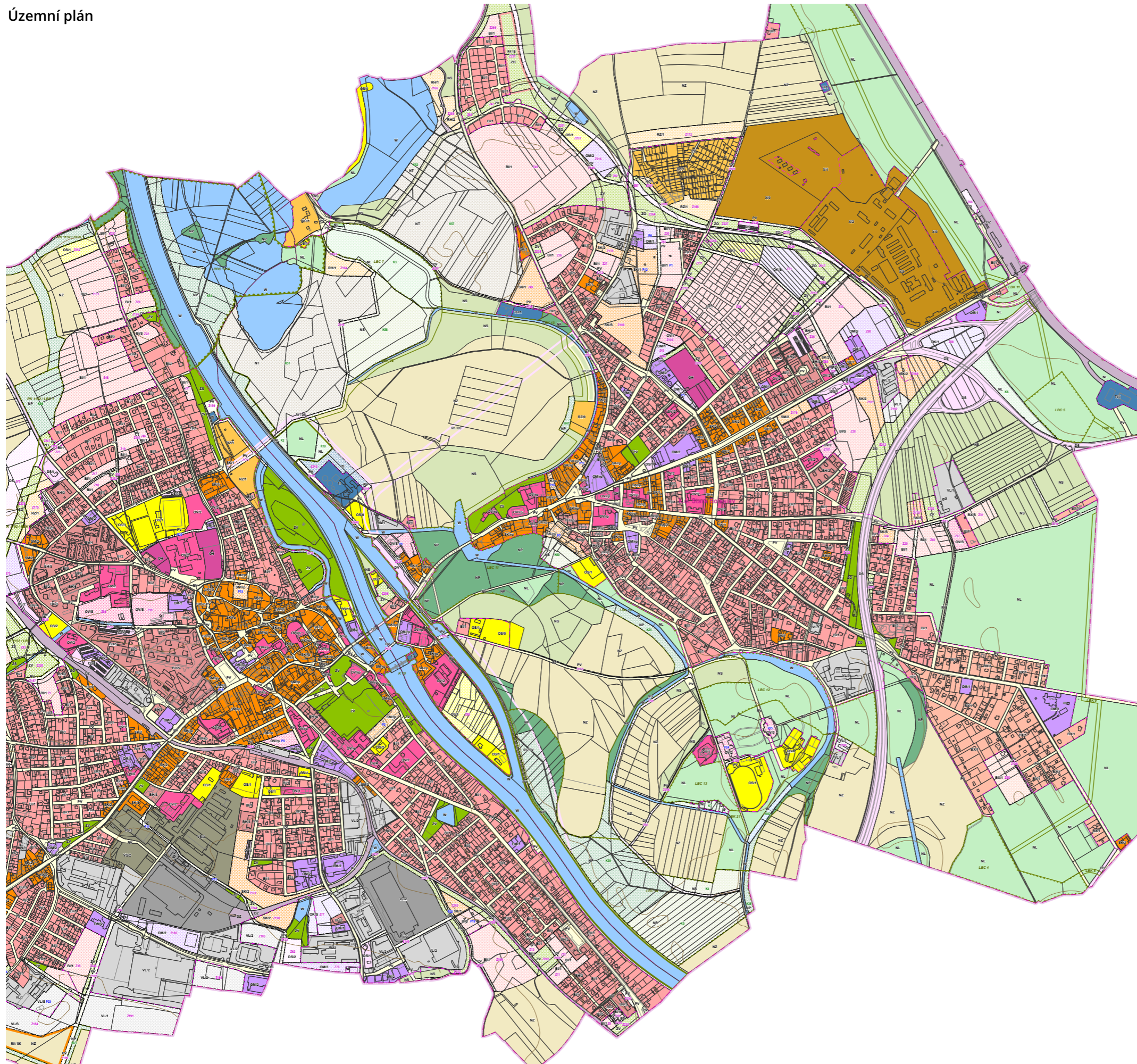
Souměstí a jeho okolí jsou ideálním místem pro rekreaci vzhledem k okolním lužním lesům a vodním plochám.



[1] Vpředu Stará Boleslav, vzadu Brandýs nad Labem







PLOCHY S ROZDÍLNÝM ZPŮSOBEM VYUŽITÍ

stabilizované plochy	plochy změn	plochy rezerv	
[Color]	[Color]	[Color]	BH - BYDLENÍ v bytových domech
[Color]	[Color]	[Color]	BI - BYDLENÍ v rodinných domech - městské a příměstské
[Color]	[Color]	[Color]	BV - BYDLENÍ v rodinných domech - venkovské
[Color]	[Color]	[Color]	BX - BYDLENÍ se specifickým využitím
[Color]	[Color]	[Color]	RH - REKREACE - hromadná
[Color]	[Color]	[Color]	RZ - REKREACE - zahrádkářské osady
[Color]	[Color]	[Color]	OV - OBČANSKÉ VYBAVENÍ - veřejná vybavenost
[Color]	[Color]	[Color]	OM - OBČANSKÉ VYBAVENÍ - komerce malá a střední
[Color]	[Color]	[Color]	OK - OBČANSKÉ VYBAVENÍ - komerce plošně rozsáhlá
[Color]	[Color]	[Color]	OS - OBČANSKÉ VYBAVENÍ - tělovýchova a sport
[Color]	[Color]	[Color]	OH - OBČANSKÉ VYBAVENÍ - hřbitovy
[Color]	[Color]	[Color]	SM - SMÍŠENÉ OBYTNÉ - městské
[Color]	[Color]	[Color]	SV - SMÍŠENÉ OBYTNÉ - venkovské
[Color]	[Color]	[Color]	SK - SMÍŠENÉ OBYTNÉ - komerční
[Color]	[Color]	[Color]	DS - DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA - silniční
[Color]	[Color]	[Color]	DZ - DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA - železniční
[Color]	[Color]	[Color]	DV - DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA - vodní
[Color]	[Color]	[Color]	TI - TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA - inženýrské sítě
[Color]	[Color]	[Color]	TO - TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA - nakládání s odpady
[Color]	[Color]	[Color]	VT - VÝROBA A SKLADOVÁNÍ - těžký průmysl a energetika
[Color]	[Color]	[Color]	VL - VÝROBA A SKLADOVÁNÍ - lehký průmysl
[Color]	[Color]	[Color]	VZ - VÝROBA A SKLADOVÁNÍ - zemědělská výroba
[Color]	[Color]	[Color]	VS - SMÍŠENÁ VÝROBNÍ
[Color]	[Color]	[Color]	PV - VEŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ
[Color]	[Color]	[Color]	ZV - VEŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ - veřejná zeleň
[Color]	[Color]	[Color]	ZS - ZELEN soukromá a vyhrazená
[Color]	[Color]	[Color]	ZO - ZELEN ochranná a izolační
[Color]	[Color]	[Color]	X - Plochy SPECIFICKÉ
[Color]	[Color]	[Color]	W - Plochy VODNÍ a VODOHOSPODÁŘSKÉ
[Color]	[Color]	[Color]	NZ - Plochy ZEMĚDĚLSKÉ
[Color]	[Color]	[Color]	NL - Plochy LESNÍ
[Color]	[Color]	[Color]	NP - Plochy PŘÍRODNÍ
[Color]	[Color]	[Color]	NS - Plochy SMÍŠENÉ NEZASTAVĚNÉHO ÚZEMÍ
[Color]	[Color]	[Color]	NT - TĚŽBA NEROSTŮ

OZNAČENÍ PLOCH S ROZDÍLNÝM ZPŮSOBEM VYUŽITÍ DALŠÍ INFORMACE

BH1	kód plochy s rozdílným způsobem využití	[Symbol]	hranice zastavěného území k 31. 5. 2014
BH	způsob využití	[Symbol]	rozvojová plocha
/1	výšková úroveň zástavby		
/S	specifický požadavek na prostorové regulativy plochy		
/rp	prostorové regulativy jsou řešeny regulačním plánem		

VÝŠKOVÁ ÚROVEŇ ZÁSTAVBY

-/1	3 až 10,5 m
-/2	4 až 12 m
-/3	7 až 18 m
-/4	9 až 22 m
-/5	12 až 25 m
-/0	bez zástavby

ČÍSLA ROZVOJOVÝCH PLOCH A REZERV

Z1	zastavitelná plocha
P1	přestavbová plocha
K1	plocha změn v krajině
R1	rezerva

ÚZEMNÍ SYSTÉM EKOLOGICKÉ STABILITY

návrh

[Symbol]	nadregionální biokoridor
[Symbol]	regionální biocentrum
[Symbol]	regionální biokoridor
[Symbol]	lokální biocentrum
[Symbol]	lokální biokoridor

ČLENĚNÍ ÚZEMÍ

[Symbol]	hranice řešeného území
[Symbol]	hranice katastrálních území
[Symbol]	hranice parcel
[Symbol]	vnitřní kresba
[Symbol]	vrstevnice 100 m
[Symbol]	vrstevnice 10 m

HISTORIE MĚST

Obě města jsou historicky velmi významná. Stará Boleslav je nejstarším poutním místem v Čechách a je označována za duchovní střed Čech.

Historická jádra měst byla vyhlášena v roce 1992 městskými památkovými zónami.

Území bylo kolonizováno v mladší době kamenné. V 9. století přišli do oblasti Slované. Na přelomu 9. a 10. století se zde nacházelo staroboleslavské přemyslovské hradiště, které bylo místem počátků českého státu. Roku 1052 založil kníže Břetislav I. ve Staré Boleslavi kolegiální kapitulou sv. Kosmy a Damiána a baziliku sv. Václava. Za vlády Karla IV. a Václava IV. došlo k přestavbě románských hradeb. Na obě města měla velký negativní dopad třicetiletá válka. V průběhu 18. století města dále rostla a v druhé polovině 18. století byly zakládány továrny, což bylo důvodem k výstavbě dopravní infrastruktury.

Stará Boleslav je nejstarším mariánským poutním místem u nás. Z Prahy vede do Staré Boleslavi „Svatá cesta“ lemována 44 kapličkami, která je spojená se svatováclavským a mariánským kultem.

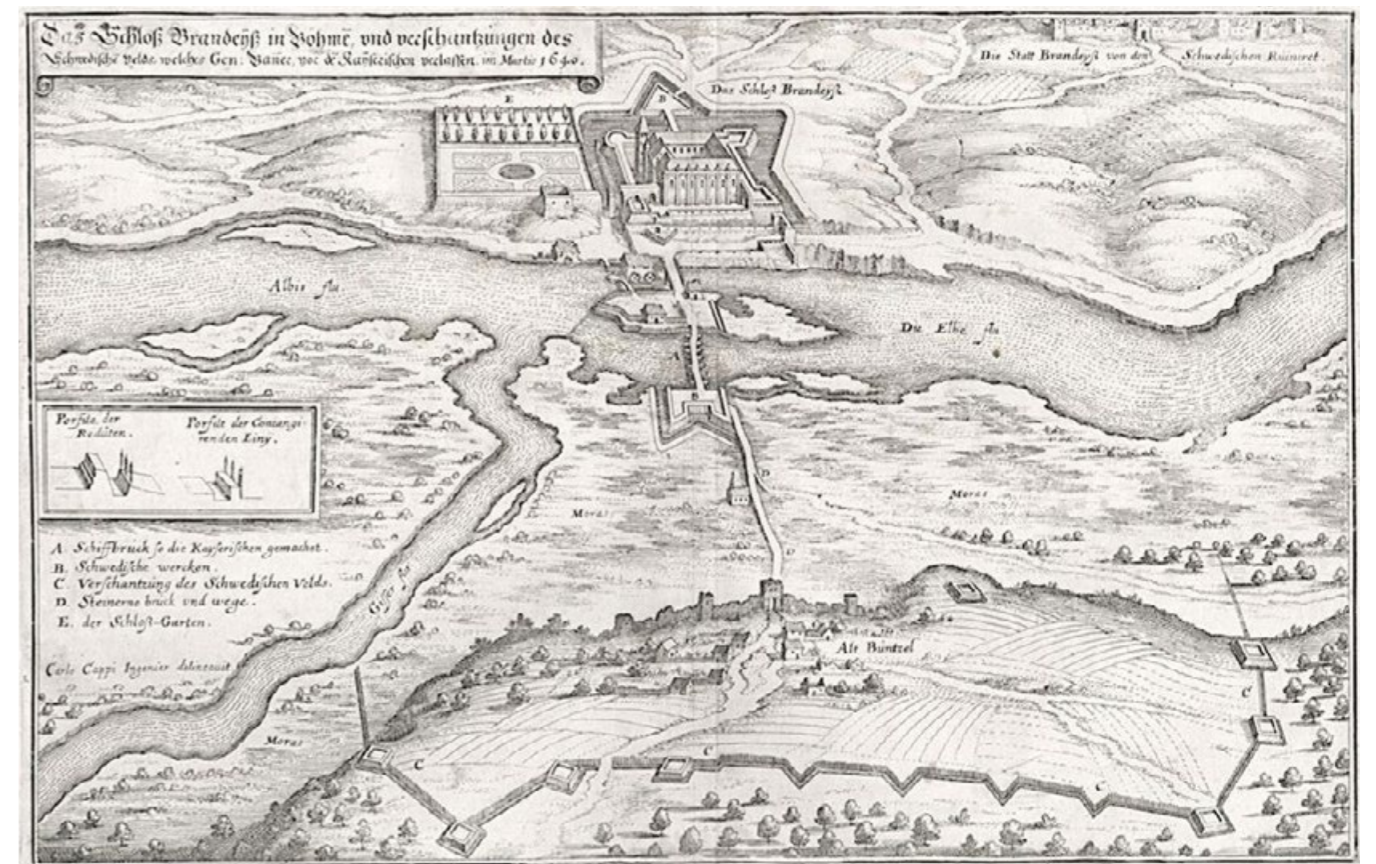
Brandýs, který byl roku 1581 prohlášen za královské komorní město, je proslaven dominantním renesančním zámek na skalním ostrohu, kde během Napoleonských válek v roce 1813 jednali spojenci císař František I., pruský král Vilém III. a ruský car Alexandr I.



[2] Zámek v Brandýse nad Labem



[3] Kostel Nanebevzetí Panny Marie a kostel sv. Václava ve S.B.



[4] Rok 1640

POUTNÍ VÝZNAM STARÉ BOLESLAVI

Stará Boleslav je nejvýznamnějším poutním místem na Žitavské trase Svatojakubských cest, které směřují k hrobu svatého Jakuba Staršího v katedrále v Santiagu de Compostela ve Španělsku.

Městy prochází také Poutní cesta Blaník – Říp spojující dva bájně vrcholy.

Podle legendy byl ve Staré Boleslavi před dveřmi kostela sv. Kosmy a Damiána v roce 935 zavražděn svatý Václav svým bratrem Boleslavem I.

V roce 939 zde nechal kníže Břetislav I. na tomto místě postavit baziliku sv. Václava a zřídil nejstarší existující kolegiální kapitulou sv. Kosmy a Damiána.

Na druhém konci svaté cesty v katedrále sv. Víta, Václava a Vojtěcha na Pražském hradě je svatý Václav pochován.

Vznik „Svaté cesty“ neboli „Via Sancta“ je spojen s poutníky, kteří prošli cestu o Staré Boleslavi, kterou absolvoval kníže Václav v den jeho smrti, a po které byly poté do Prahy přivezeny jeho ostatky.

V 2. polovině 17. století postavili jezuité podél cesty 44 barokních kapliček. Počet odpovídá 44 invokacím neboli zvoláním v Loretánské litanii (souboru modliteb) oslavující Pannu Marii. Vzdálenost kaplí je přibližně 500 m, což odpovídá přibližně délce Karlova mostu.

Poutní bazilika Nanebevzetí Panny Marie je nejstarším českým mariánským poutním místem. Nahradila kostel, kde byl podle legendy schovaný do země zázračný reliéf Palladia. Tato svatyně v podobě kovového reliéfu, ochranného obrazu se starobyloú ikonou Panny Marie s Ježíškem je symbolem české státnosti.



[5] Palladium země české



[6] Nezamyslická kaple na Svaté cestě

DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA

Brandýs n. Labem-Stará Boleslav se nachází na tzv. aglomeračním okruhu Prahy, který propojuje silnice 101. Ta se v Brandýse kříží s doprovodnou silnicí II. třídy k dálnici D10. Dálnice ležící na východě souměstí spojuje Prahu s Mladou Boleslaví a Turnovem. Dále vede Starou Boleslaví silnice ze směru od Mělníka do Lysé n. Labem a Nymburka a silnice do Čelákovic a Českého Brodu.

Obě města se nachází na železniční trati. Stará Boleslav je železniční stanice na trati z Ústí n. Labem přes Litoměřice, Mělník do Lysé n. Labem a dále do Nymburka, Poděbrad a Kolína. Druhá železniční trať propojuje Brandýs n. Labem s Čelákovici, Kostelcem nad Labem a Neratovicemi. Z Prahy lze jet vlakem do Brandýsa s přestupem v Čelákovících nebo do Staré Boleslavi s přestupem ve Všetatech.

Autobusové linky zajišťují městskou dopravu ale i přímé spojení s Prahou (Černým mostem, Letňany a Prosekem), Mělníkem a okolím souměstí.

Územím prochází cyklotrasa Labská stezka, která vede podél Labe z Vrchlabí až k ústí Labe do Severního moře. Cyklostezka má celkem 1220 km. Její část procházející Brandýsem má délku 11 km. Součástí Labské stezky je i přibližně 1 km dlouhý říční ostrůvek v Brandýse, kde najdeme discgolfové hřiště a přírodní pláž.



-  silnice
-  železnice
-  cyklostezka
-  turistická cesta
-  autobusová zastávka
-  vlakové nádraží

PŘÍRODNÍ POMĚRY

Území geologicky spadá do Labské oblasti a je součástí Českého masivu. Podloží se skládá z křídových sedimentů a z vápnitých a jílovitých jemnozrnných pískovců.

Nacházíme se v klimatické oblasti VT12, průměrné denní teploty jsou v létě 25 °C a v zimě je průměrné denní minimum -2 °C. Vítr proudí převážně západním směrem.

Tok řeky Labe je přírodní chráněné území. Okraj Houštky je v ochranném pásmu nadregionálního biokoridoru řeky Labe. V Houštce a jejím okolí najdeme také mnoho lokálních prvků ÚSES.

Uprostřed souměstí se nachází zvláště chráněné území zvané Hluchov vyhlášené v roce 1995 za přírodní památku. Ze severní strany ohraničené tůň, která je využívána k rekreačnímu rybaření. Území je rozděleno komunikací na starší východní a mladší západní část.



ANALYTICKÁ ČÁST

lokalita

HOUŠTKA



Houštka je území na jihovýchodě Staré Boleslavi, kde se v minulosti nacházelo významné lázeňské místo. Lesopark pokrývající tuto oblast doplňuje do souměstí důležitou rekreační funkci. Nachází se v něm funkční sportoviště a letní kino. Parkem vedou tematické stezky, běžecké trasy a inline dráha. Bývalé lázeňské budovy v srdci areálu už několik desítek let chátrají.

Území je tvořeno Polabskou nížinou, která byla dříve pokrytá lužním lesem rozprostírajícím se na pravém břehu řeky Labe. Místo bylo pojmenované Houštka podle neproniknutelného houští prorůstajícího lesem. Z ubývajícího lesa zůstaly do dnešní doby dva komplexy - Houštka pojmenovaná v urbáři z roku 1631 „V hošti“ a háj Hluchov.

Přelomovým bodem byla přeměna z královské obory v krajinný park, během které byl nalezen léčivý pramen. Jako lázeňské místo proslula Houštka během 19. a první poloviny 20. století. Architektonicky

významnou stavbu Slunečních lázní navrhl architekt Jan Kotěra. Po 2. světové válce fungovala jako azylový dům pojmenovaný podle severokorejského vůdce Kim Ir Sena a později jako vysokoškolské koleje a menza Univerzity Karlovy.

V současnosti je areál využíván pro sportovně rekreační a kulturní účely. Bývalé lázeňské budovy se už mnoho let nevyužívají a jsou ve velmi špatném stavu.

„Jaký bude její další osud? ...není vyloučeno, že zdravotnické zařízení bude vráceno svému původnímu poslání. Zejména, když existence blízkých lázní v Toušeni je problematická. Zásoba kvalitního peloidu není nevyčerpatelná, poloha jejich je velmi stísněná a nedovoluje bez obrovských nákladů, přebudování stávajícího podniku. A to vše mluví pro obnovu Houšky. ...Bylo by to naplnění onoho poslání, pro které už ve svém zrodu byla Houštka určena.“¹

¹ SUCHÝ, K. Lázně Houštka (Z minulosti českých lázní). *Fysiatrický věstník*, 1963, roč. 41, č. 4, s. 207.



[8] Budovy na lázeňské severovýchodní ose. Zleva: letní kino, bývalé sluneční lázně, budova Kim Ir Sena (bývalý lázeňský hotel)

FUNKČNÍ VRSTVY



Rekreační a zážitková



Lesní hřiště a fitness stezka



Sportovní



Tenisové kurty a atletický stadion [7]



Lázeňská



Bývalé Sluneční lázně vlevo a bývalá ubytovna vpravo

FORMOVÁNÍ ÚZEMÍ

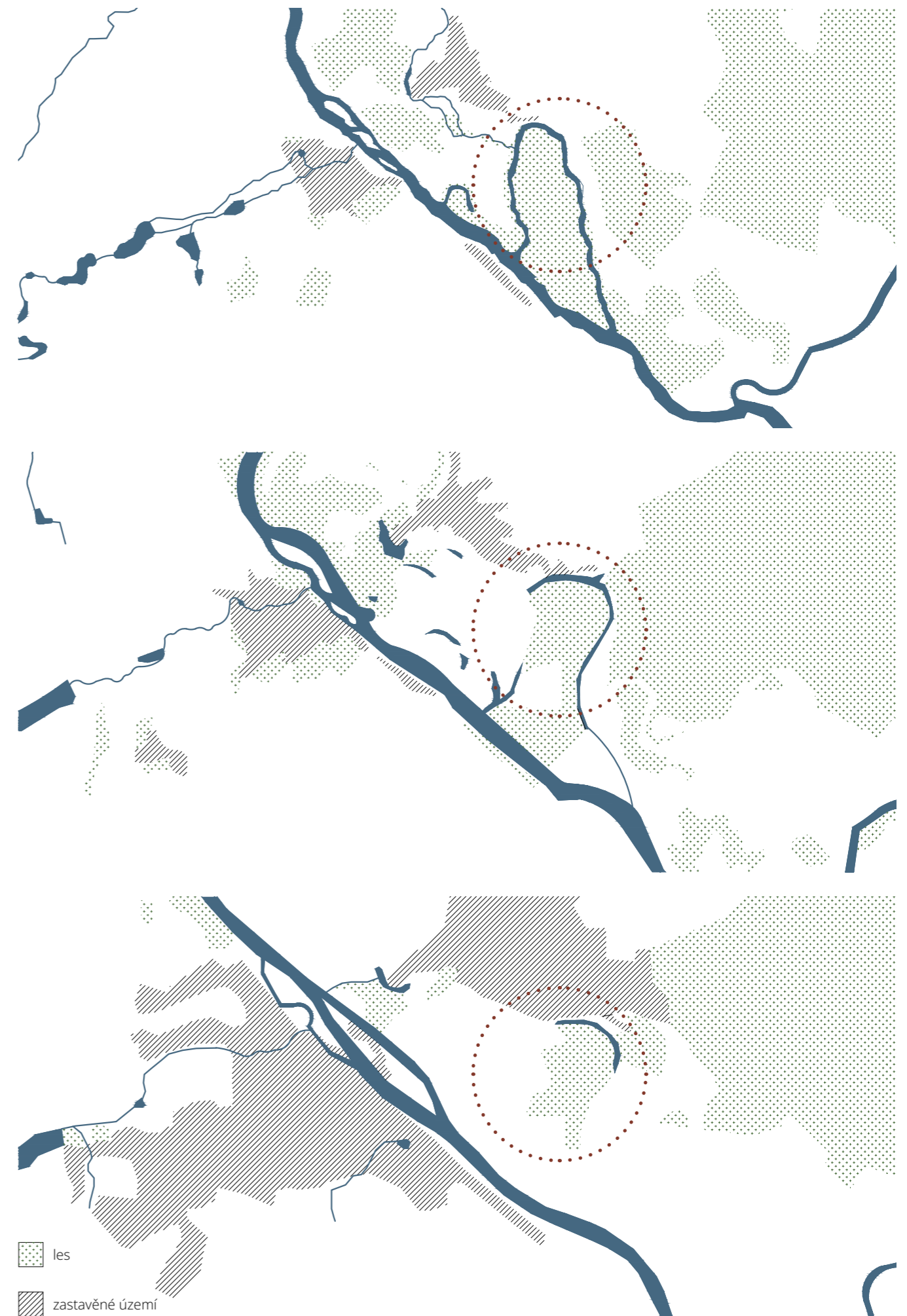
Vývoj území zvaného dnes Houštka byl v minulosti ovlivněn měnícím se reliéfem řeky Labe, který modeloval okolní terén. Meandry či podružná ramena řeky se zachovaly v podobě slepých ramen či tůň. Náplavy a nánosy řeky zde vytvořily nížinu. Ve 2. polovině 18. století byla Houštka ostrovem odděleným od okolí ramenem řeky Labe.

Během úprav lesa v první polovině 19. století, kdy se královská obora měnila v krajinný park, docházelo k odvodňování a vysoušení močálů, bažin a tůň. Byl z části vykácen původní dubový les a jeho houštiny s cílem dostat vítr a sluneční světlo k promáčené půdě. V roce 1831 se začalo s regulací Labe z důvodu splavnosti ale také protipovodňové ochrany. I přesto zde byla v roce 1845 do té doby největší povodeň.

V 1. polovině 20. století už bylo rameno od řeky zcela odděleno. Tůň se přezdívá Staré Labe. Další tůň

vznikla na jihu Staré Boleslavi. Jedná se o fluviální či říční jezera, která reagují na stav řeky pomocí podzemních vod.

Záplavy výrazně omezila výstavba plavební komory v roce 1936. Po modernizaci komory roku 1994 byl břeh řeky u Hluchova téměř celý vybetonován. V roce 2007 byla zprůtočněna tůň Staré Labe, díky tomu zde znovu protéká voda z řeky. Rekultivace oblasti spočívala také ve vysázení nových stromů.



HOUŠTECKÝ LES

Houštecký les spadá do kategorie lesů zvláštního určení. Jeho funkcí je zlepšování a ochrana životního prostředí. Díky tomu, že mají lužní lesy schopnost pojmout velké množství vody, působí ke zmírnění povodní.

Biotop lesa tvoří tvrdé luhy nížinných řek, pro které jsou charakteristické pravidelné, krátkodobé záplavy. Vegetaci lužních lesů tvoří jilmové doubravy – jilm habrolistý a dub letní. Kostru lesa tvoří ve více podmáčených místech také olše lepkavé. Podél toků vyrůstají měkké dřeviny - topoly a vrby. Dále je zastoupen jasan ztepilý, lípa malolistá, javor mlč a jilm vaz. Uměle byl podél cest vysazen jírovec maďal a okrasné dřeviny. V roce 1818 byl zasazen památný strom platan javorolistý, který je má dnes 3 kmeny. Blíže u budovy kolejí se nachází skupina památných dubů letních.

Bylinný podrost je tvořen jarním aspektem. Tzv. jarní efemeroidy či vytrvalé byliny mají kratší životní cyklus než ostatní rostliny. Vyrůstají na začátku jara, před olistěním stromů a keřů, kdy se jim dostává nejvíce světla a vláhy. Zastoupeny jsou dymnivky duté, orsej jarní, křivatec žlutý, sasanka hajní a pryskyřníková a medvědí česnek. Vysazeny zde byly sněženka jarní a tavolín. V letním aspektu najdeme netykavku malokvětou a kopřivu dvoudomou.

Regulování Labe omezilo sezónní záplavy a biotop je jedním z nejohroženějších. Problémem je také umělá výsadba nepůvodních invazivních druhů dřevin. Konkrétně se jde o agresivní dub červený s expanzivní tendencí. Problém způsobuje tlustá vrstva jeho nadměrně kyselého pomalu hniječícího listí, které neumožňuje růst semen ostatních stromů. Jsou vytvářena také stanoviště dalších nevhodných dřevin – hybridních polů.



Staré Labe



Bývalá cesta k vilám ve Vestci



Skupina památných stromů lesmistra J. Neumanna



Trojkmenný, památný platan javorolistý

SOUČASNÝ STAV AREÁLU

Urbanistickou kompozici lázeňského areálu rozbila v 80. letech rychlostní komunikace R10, která přetíná původní lázeňskou osu. Kromě toho vznikl za Starým Labem technický dvůr JZD. Časté změny, přestavby a přístavby změnil vzhled budov v hmoty spleené z mnoha nesorodých částí.

*„Dvě velké budovy, které původně sloužily lázeňství, jsou dnes prázdné a už se v nich nikdo neléčí. Naopak, svým stavem by spíš mohly někoho zranit.“*¹ Oba objekty jsou od roku 2015 ve vlastnictví města. Z mnoha provedených architektonických studií na nové využití nebyla zatím žádná realizována. Na fotografiích Slunečních lázní jsou vidět rozbitá skla, strom vyrůstající na terase a díry v podlahách.

*„Bohužel dojde k demolici a odstranění budovy Slunečních lázní... Plocha se po demolici vyčistí a bude připravena pro budoucí projekty.“*² řekl starosta Robert Pecha. Druhý objekt bude teprve staticky posouzen.

„Lázeňské služby se společenským centrem a ubytováním v blízkosti tenisových kurtů, stadionu Emila Zátopka, letním kinem a nedalekým Labem a cyklostezkou podle mého názoru mají budoucnost,“ věří Homolka.³

² Radnice plánuje setkání s občany kvůli Slunečním lázním v Houštku. In: Aktualnezbbrandyska.cz [online]. 2. 1. 2023 [cit. 9. 1. 2023].

³ VOTRUBA, V. Houštku navštěvoval císař i diktátoři, dnes se lázeňské budovy rozpadají. In: iDNES.cz [online]. 12. 8. 2017 [cit. 11. 1. 2023].

¹ VOTRUBA, V. Houštku navštěvoval císař i diktátoři, dnes se lázeňské budovy rozpadají. In: iDNES.cz [online]. 12. 8. 2017 [cit. 11. 1. 2023].

FOTODOKUMENTACE

Současný stav budovy Kim Ir Sena
(původní lázeňské ubytovny)



Současný stav bývalých Slunečních lázní Houška
exteriér



[9] Balkon na severovýchodní fasádě



[10] Jihozápadní fasáda bývalého sálu



[9] Bývalá sluneční terasa



Severovýchodní fasáda s hlavním vstupem



[9]



[11] Dominantní prosklené kupole

Současný stav bývalých Slunečních lázní Houška
interiér



[12] Prostory původní ledárny



[9] Kuchyně



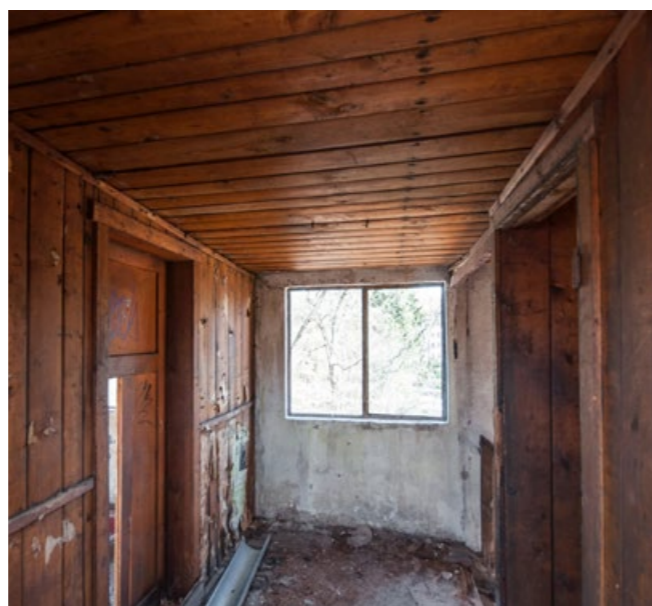
[11]



[13] Skleník na střešní terase (solárium)



[10]



[9] Obytné prostory 2. NP, boční křídlo



[10] Taneční sál a menza nahrazující starší prosklenou verandu lázeňské restaurace

SWOT ANALÝZA

Silné stránky

přírodní podmínky (lužní les, vodní plochy)
rekreační potenciál místa
bohatá historie
široké sportovní využití
atmosféra místa oddělného Starým Labem
poloha v souměstí
dojezdová vzdálenost z Prahy a okolí

Slabé stránky

chátrající budovy v srdci areálu
nefunkční promenáda
nepropojenost funkčních vrstev areálu
přetnutí lázeňské osy dálnicí D10
chybějící zázemí pro setkávání
chybějící gastroprovoz

Příležitosti

obnovení funkce lázeňství
nové ubytovací kapacity lázní i sportovišť
nová lávka přes Staré Labe na původní ose
propojení funkcí v jeden multifunkční celek:
kulturní, společenský, sportovní, rekreační
jasná definice funkčních ploch
podpora symetričnosti urbanismu
doplnění cestní sítě
vytvoření řádů cest
oddělení automobilové dopravy
navrácení krajinařských hodnot lesoparku
obnova lázeňských os
nové těžiště v podobě promenády
propojení místa cyklotrasou (Labe-Jizera)

Hrozby

demolice architektonicky hodnotné stavby
narušení lesoparku automobilovou dopravou

ANALYTICKÁ ČÁST

historie

VÝVOJ URBANISMU

V minulosti patřila k brandýskému panství i Stará Boleslav a její okolí včetně území dnešní Houštky, která byla tehdy obklopená vodním tokem a pokrytá lužním lesem, močály a tůňemi. V lese prorostlém hustým křovím se ukrývala vysoká zvěř. Na lov tam se svou družinou vyjížděli i mnozí čeští panovníci jako císař a král Karel IV. i Karel VI. Urbář z roku 1561 označuje místo jako revír využívaný pro královské hájemství. Od doby vlády císaře a krále Rudolfa II. byla oblast Houštky a Hluchova spravována královským lesmistrem a do 18. století byla součástí královské obory.

Velkou změnu přineslo zrušení hájemství na počátku 19. století. Následovaly úpravy okolí Staré Boleslavi, které mezi lety 1813-1820 prováděla vrchní správa brandýského komorního statku. Úpravy spočívaly v částečném kácení dubového lesa a odvodňování promáčené půdy.

Klíčovou osobností byl fořmistr brandýského komorního panství Josef Neumann (1738-1842). Jako velký obdivovatel přírody se zasadil o přeměnu bývalé obory v krajinný park. Vzorem mu byly anglické zahrady, které zahrnovaly symetrii zahrad francouzských a považovaly park za místo s tajemstvím. Vznikla zde nová síť cest pro kočáry, koně i pěší. Se Starou Boleslaví propojovala parkem cesta obklopená stromořadím topolů, která vytvořila klíčovou jihovýchodní osu parku. U vstupu do parku byl postaven kamenný kříž. Překonání Houštecké tůně usnadnil nový dřevěný most. V parku nechyběly lavičky, besídky, „růžový ostrůvek“ a desky s verši v českém a německém jazyce.

Úpravy se týkaly také Hluchova, ve kterém založil Neumann stinný háj a lipovou alej lemující cestu přes most z Brandýsa.



Müllerova mapa Čech z roku 1720



I. vojenské mapování – Josefské 1764-1768 a 1780-1783



II. vojenské mapování - Františkovo 1836-1852

Jedním z motivů k této přeměně byla obliba Houštky u císaře Františka I, který během Napoleonské války často pobýval na zámku v Brandýse a do okolního lesa vyjížděl s oblibou na lov.

Mapa stabilního katastru dokládá stav z roku 1842, kdy se zde nacházela zděná lázeňská budova (postavená roku 1820) a k ní přistavěná hostinská místnost s dřevěnou taneční síní (roku 1836). Lázeňský areál doplňují prvky menší architektury jako altány, kaple nebo kruhový záhon. Směrem na východ se nachází objekt zvaný Ruine.

Druhé vojenské mapování zaznamenává podobu lázeňského areálu přibližně mezi lety 1836-1852. Cesty parkem zde nejsou zakresleny. Zobrazená je pouze jihovýchodní osa parku v podobě cesty se stromořadím spojující areál se Starou Boleslaví. Na snímku vidíme také říční nivu, odvodňovací kanály, vodní plochy, stromořadí a plochy zeleně.

Na mapě třetího vojenského mapování je zaznamenána Houštka po přestavbě arciknížetem Karlem Salvátorem v roce 1867. Je zde vidět nová lázeňská budova se zahradní restaurací, která nahrazuje původní stavbu a je orientovaná třemi štíty směrem k protější rovněž nové budově lázeňského hotelu. Dále se Karel Salvátor zasloužil o rozšíření lesoparku až za Staré Labe a o vznik nových cest. Páteř areálu tvořila severovýchodní osa spojující budovu lázní s letní restaurací, lázeňský hotel a nově postavené vily ve vsi Písek – Sanddorf (založena v roce 1776) sloužící k ubytování lázeňských hostů. Jednalo se o vilu Vrchlického s hospodářskými budovami, kde bydlel později statkář Čamek, a Dvořákovu vilu z hrázdného zdiva, která byla původně vilou Karla Láblera (stavitel nových budov lázní), postavenou na darovaném pozemku. Na pozdějším snímku z roku 1927 je zaznamenána i Fibichova a Smetanova vila. Jádrem osy i celého areálu bylo tzv. Mozartovo korzo na ose v centrální části.

Dřívější rozvolněnost romantického parku nahradila urbanistická kompozice navracející se ke klasicismu.

Snímek topografické sekce 3. vojenského mapování dokládá podobu lázeňského areálu v roce 1927, kdy byla lázeňská budova na jihozápadě přestavěna na Sluneční lázně (mezi lety 1917-1919) podle návrhu architekta Jana Kotěry do jejich nejvýznamnější podoby.

Z Houštky se ve 20. století se stala mnohvrstevnatá oblast. Během pobytu v lázních trávili návštěvníci volný čas aktivně. Kromě procházek po parku nebo projížděk na koni tvořilo zábavu hostů také koupání v Labi či Jizeře, rybolov, honitba nebo tenis. Roku 1898 vznikl v Houštce první tenisový kurt a v roce 1913 byl založen tenisový klub. Později bylo vybudováno i fotbalové hřiště. Funkce areálu se postupně od doby první republiky měnila z lázeňské na sportovně rekreační. V 50. letech byl postaven atletický stadion proslavený Emilem Zátopkem, který zde dosáhl mimořádných výkonů.



Císařské povinné otisky stabilního katastru 1842



III. vojenské mapování - Františko-Josefské 1877-1880



Topografické sekce třetího vojenského mapování 1927

HISTORIE HOUŠTKY

Během parkových úprav objevil v roce 1818 nadlesní Josef Neumann pramen železité vody, který vytryskl po pokácení mohutného dubu. Díky jeho prospěšným účinkům ho pojmenovali „Studnice Matky Boží Pomocné“. Nalezena byla i další menší vřídla, která byla časem zapomenuta.

Koupele v léčivé vodě byly začátkem Neumannovy přípravy lázní. Před tím, než nechal roku 1820 vrchní brandýského panství Jan Wolfram postavit zděnou ale skromnou, pravděpodobně dvoukřídlou lázeňskou budovu, zakrýval vývěr pramene dřevěný přístřešek. Do dnešní doby se zachovaly (v modifikované formě) pouze technické prostory lázní, které tvořila ledárna umístěná pod valem terénu. Dnes bohužel nelze dohledat, jak původní budova vypadala. Nový vzhled Houšky, přeměněné z obory v lázeňský park, příjemně překvapil císaře Františka I, který ji s císařovnou Karolinou Augustou a dvorem roce 1824 znovu navštívil. Vyjádřili pochvalu Josefu Neumannovi, který

(s jejich souhlasem) přejmenoval lázně na Karolininy (Karolinen Bad) a Houštku s Hluchovem na Františkovy luhy či háje (Franzens-Au). Lidové názvy už byly ale tak vžitě, že se nové neujaly. Památku vzácné návštěvy připomínal kamenný empírový sloup s mramorovou deskou, který bychom dnes našli zarostlý a zpustlý v lese za stadionem. Naposledy navštívil císař Houštku roku 1833.

Po česku se rozšířilo dobré jméno lázní a hosté přibývali, přicházel zlatý věk Houšky. „Léta mezi r. 1830 a 1840 jsou pokládána za dobu největšího vzestupu a obliby houšteckých lázní.“¹

Lázeňskými hosty byli šlechtické rodiny, vysocí státní úředníci, bohatší obchodníci, továrníci, bankéři, diplomaté a umělci. Lázně navštěvovali nejen z důvodů zdravotních, ale také z důvodů společenských a prestižních. Během léčby byly ubytováni na brandýském zámku nebo v měšťanských domech.

¹ Hnízdová, L. Lázně Houška. *Polabský týdeník TOK*, 1996, roč. 5, č. 11, str. 18.



[14] Vila Dvořáková



[14] Vila Smetanova



[14] Památník na návštěvu císaře Františka I.



[14] Vila Vrchlického



[14] Letní restaurace u vil ve Vestci

Roku 1830 a 1831 byly doloženy léčivé účinky Houšteckých pramenů profesory pražské lékařské fakulty Adolfem Martinem Pleischlem a Antonínem Jungmannem, kteří zpracovali chemické rozbory vody z pramenů. „I tato prohlášení měla značný podíl na přílivu lázeňských hostů a obliba Houšky stále rostla.“¹ V roce 1834 byla jako poděkování mnoha uzdravení postavena kaple Povýšení sv. Kříže. Brzy ale zchátrala a roku 1867 ji nahradil kříž.

„Když roku 1836 císař Ferdinand V., jedoucí na korunovací do Prahy, se tu zastavil, byla už přístavkem rozšířena hostinská místnost a pro zábavu hostů postavena velká dřevěná taneční síň.“²

Lázeňský areál velmi postihlo úmrtí J. Neumanna v roce 1842. „Jeho smrtí zanikla i péče o lázně. Houška začala upadat.“³ „Nedostává se jim potřebné péče, zvláště pak vhodné lázeňské správy, a zájem veřejnosti o tyto lázně nezadržitelně klesá.“⁴ Oživit Houšku, alespoň ve smyslu výletního místa, se podařilo roku 1857 brandýskému měšťanovi Ludvíku Krásovi.

Brandýské panství patřilo Českému království do roku 1860, kdy se novým majitelem stal toskánský velkovévoda Leopold II. Ten nechal zbořit lázeňskou budovu, která už nevyhovovala vyšším dobovým požadavkům. „Jeho syn arcivévoda Karel Salvátor si houšteckou krajinu upřímně oblíbil a trvale se usídlil ve Staré Boleslavi... roku 1867 zde nechal zřídit moderní lázně s dvoupatrovým hotelem, upravené podle požadavků doby.“⁵ Novou lázeňskou budovu se zahradní restaurací v místě stržené stavby a obytnou budovu se 40

pokoji postavil stavitel Karel Lábler. Stavby byly z režných cihel, mezi kterými svítily bílé rámy výplní otvorů v líci obvodové zdi. Dekor fasády lázeňského hotelu tvořily tři sádrové reliéfy s lázeňskou tematikou na jižní fasádě, kde byl umístěn také hlavní vstup.

„Byla zřízena nová lázeňská správa a trvale byl ustanoven lázeňský lékař.“⁶ „Tím, pak svědomitou správou lékařskou i příčiněním správy hospodářské byly podmínky k novému rozkvětu lázní v Houštce položeny.“⁷ „Ale i přes vnější znaky rozkvětu začaly stále zřetelněji prosakovat první známky úpadku... Navíc r. 1868 vznikly lázně v nedaleké Toušeni, a tím byl osud Houšky zpečetěn.“⁸

„Po dvaceti letech asi péče o Houšku a lázně její poněkud utuchla, hosté počali řídnouti, poněvadž správa lázní nevyhovovala,... a lázně pozbývaly své přitažlivosti, tak že arcikníže Karel Salvátor se rozhodl prodati Houšku.“⁹

V roce 1892 ji koupil ji dřevařský podnik Jan Stöhr a synové, který nechal udělat nový chemický a bakteriologický rozbor vody profesory Antonínem Bělohoubkem a Gustavem Kabrhelem. Mezi léty 1897 a 1904 vlastnila lázně společnost První záložna ve Vysokém Mýtě. Součástí její snahy o zvelebení Houšky bylo odvodnění Starého Labe pomocí strouhy a zřízení čerpadel na pitnou vodu.

1 Hnízdová, L. Lázně Houška. *Polabský týdeník TOK*, 1996, roč. 5, č. 11, str. 18.

2 SUCHÝ, K. Lázně Houška (Z minulosti českých lázní). *Fysiatrický věstník*, 1963, roč. 41, č. 4, s. 207.

3 Hnízdová, L. Lázně Houška. *Polabský týdeník TOK*, 1996, roč. 5, č. 11, str. 18.

4 SUCHÝ, K. Lázně Houška (Z minulosti českých lázní). *Fysiatrický věstník*, 1963, roč. 41, č. 4, s. 207.

5 Hnízdová, L. Lázně Houška. *Polabský týdeník TOK*, 1996, roč. 5, č. 11, str. 18.

6 SUCHÝ, K. Lázně Houška (Z minulosti českých lázní). *Fysiatrický věstník*, 1963, roč. 41, č. 4, s. 207.

7 Anonym. *Lázeňské místo Houška u Staré Boleslavi. Železité, solné, boro-jehličnaté lázně vanové, parní a skapací* [online]. Praha: Tiskem Jos. R. Vilímka, vydáno nákladem ředitelství lázní, 1893-1897, s. 14.

8 Hnízdová, L. Lázně Houška. *Polabský týdeník TOK*, 1996, roč. 5, č. 11, str. 18.

9 Anonym. *Lázeňské místo Houška u Staré Boleslavi. Železité, solné, boro-jehličnaté lázně vanové, parní a skapací* [online]. Praha: Tiskem Jos. R. Vilímka, vydáno nákladem ředitelství lázní, 1893-1897, s. 15.



[14] Lázeňský hotel postavený roku 1867



[14] Mozartovo korzo na ose spojující lázeňské budovy, pohled od lázeňského hotelu



[14] Jižní lázeňská budova, pohled z jihozápadu od cesty spojující areál se Starou Boleslaví

Od roku 1904 byl novým vlastníkem Houšky Jan Suda, který zavedl do Houšky výrobní průmysl. Prováděl pokusné vrty s cílem najít nové prameny železité vody. To se mu podařilo a vodu z nich chemicky prozkoumal profesor pražské univerzity František Plzák. Mírně alkalickou vodou syčenou kyslíčkem uhličitým z vrtu č. II plnil láhve.

„Tato kvalitní stolní voda pod jménem „Václavka“ byla rozesílána do obchodů, hlavně do Prahy, a velice chválena pro její příznivý účinek na zažívací ústrojí a chudokrevnost. Byla velice výhodná i pro její skladovatelnost, a tak se tu čerpala ještě za 2. sv. války.“¹ „Slatinné lázně před časem v Houšce vybudované, které měly oživit lázeňský ruch, dal Suda také nově upravit. Léčivý peloid pocházel ze slatinišť, které se rozkládají mezi Toušením a Čelákovici. Jeho rozbor provedl profesor

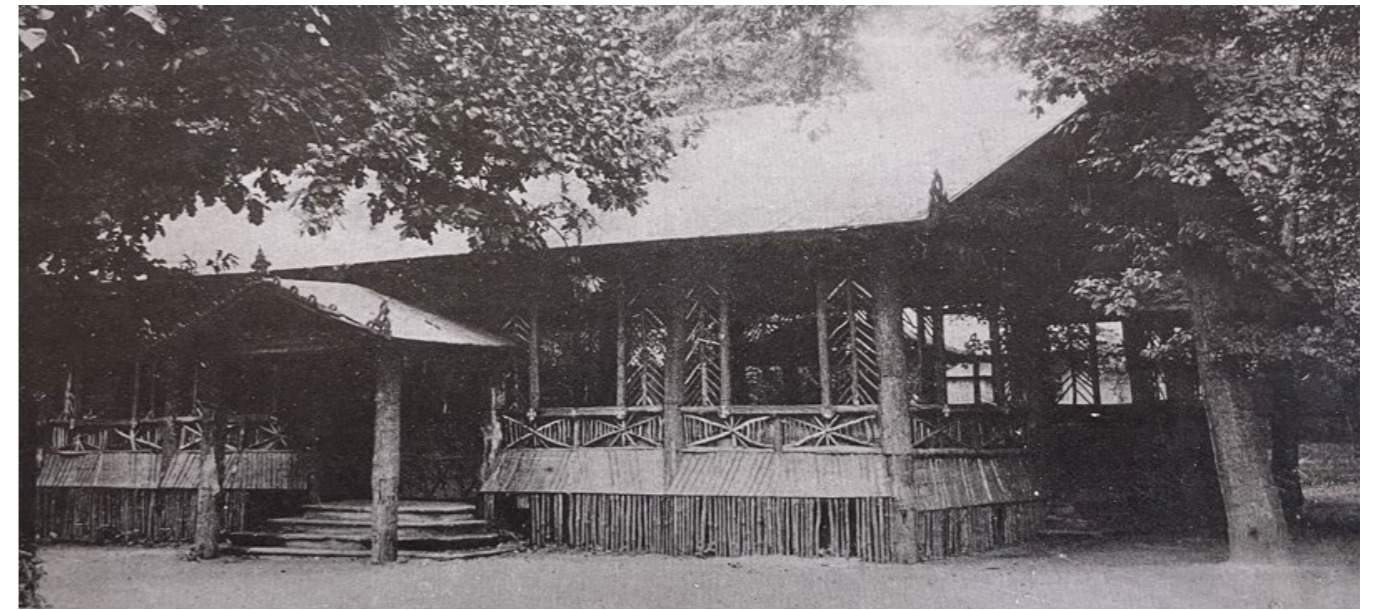
techniky v Praze, František Štolba. Roku 1941 nově jej zkoumal známý balneotechnik Václav Veselý.“²

Dále nechal Jan Suda postavit nový dřevěný most přes Staré Labe na ose parku a v roce 1905 nechal jižní budovu rozšířit o západní křídlo s pokoji. Jednalo se o přístavbu v novorenesančním stylu se střechou ve stylu vídeňské secese Otto Wagnera. Je zde vynechána římsa, naopak střecha má velké přesahy dřevěných trámů. V nároží je na střeše umístěna výrazná atika s nápisem „Houštka“ v secesním stylu.

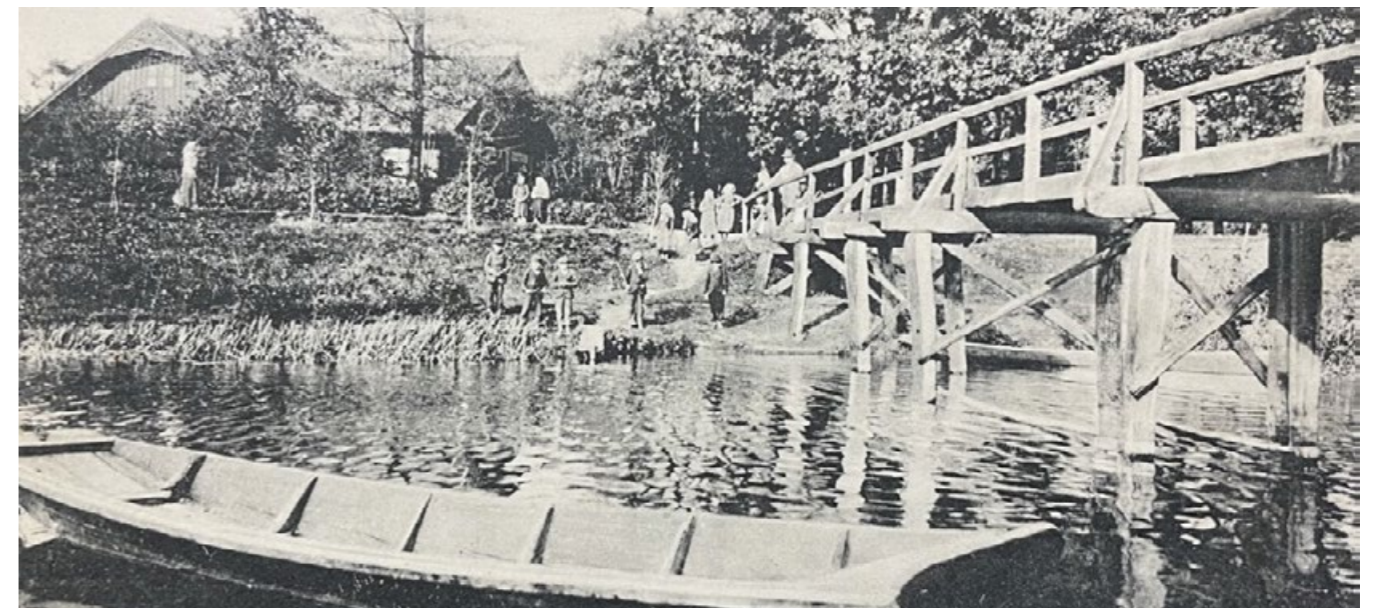
„Nemaje sám dosti peněz...na podchycení lázeňského domu, stojícího na špatném již dubovém roštu, prodal lázně i s lesem až k vestecké silnici lacino továrníku Ervínu Mandelíkovi...“³

² SUCHÝ, K. Lázně Houštka (Z minulosti českých lázní). *Fysiatrický věstník*, 1963, roč. 41, č. 4, s. 207,208.

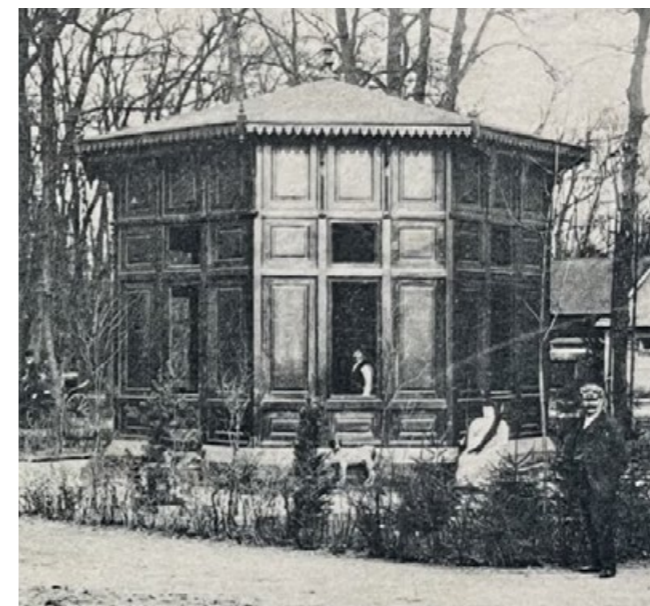
³ KUROUŠEK, Rudolf. Lázně Houštka. *Zápis z přednášky pro sokol - obor turistů na Smíchově*, 1950.



[14] Koncertní sál



[14] Dřevěný most přes tůň Staré Labe k vilám ve Vestci na lázeňské ose (po roce 1904)



[14] Pavilon minerálních vod



[15] Novorenesanční přístavba křídla s pokoji (rok 1905)

V letech 1917-1919 byla přestavěna centrální část jižního lázeňského objektu podle návrhu architekta Jana Kotěry. „*Sloužíval jako sluneční lázeň, chloubou Houštky.*“¹ Nad prvním nadzemním patrem byla postavena veranda se dvěma výraznými skleněnými kupolemi. Osově symetrická stavba ještě zvýraznila klasicistní centrální kompozici urbanismu areálu. Stavba Slunečních lázní navržených ve stylu asketické moderny se odlišuje od typických lázeňských budov stavěných v historizujících nebo secesním slohu. „*Právě díky Kotěrově přestavbě se podle mnohých staly lázně architektonicky mimořádně zajímavé.*“² Před hlavním vchodem do druhé budovy (hotelu) přibyla markýza navrhnutá také Kotěrou. Došlo také k podchycení základů a výstavbě skleníků. Na velkostatku (dnešním poli) jižně od areálu vznikl totiž v roce 1919 zahradnický závod zásobující lázně květinami a kuchyňskými surovinami. Ještě před úpravou lázní do nové podoby navrhl Jan Kotěra rodině Mandelíků jednopatrovou, moderní dvojvilu (postavenou mezi lety 1910-1913) v sousedství starého zámku v Ratboři (neboli Nový zámek Ratboř).

„*Po tomto majiteli následovali v krátké době... Alois Snížek, Podzimkovi a MUDr. Ludmila Dědinová-Jordová, Hynek a František Jordovi a František a Anna Čamkovi.*“³ Jsou přestavěny slatinné lázně, roku 1934 je tu zřízen vodoléčebný a elektroléčebný ústav.⁴ V roce 1931 navrhl architekt Zdeněk Hofmann přístavbu prosklené verandy u jihozápadní fasády Slunečních lázní. Dalšími majiteli se stali roku 1940 bratři Skorkovští, kteří nechali severní lázeňský dům o dvě patra navýšit a omítnout podle plánů architekta Josefa Fuchse.

1 SUCHÝ, K. Lázně Houštka (Z minulosti českých lázní). *Fysiatrický věstník*, 1963, roč. 41. č. 4, s. 208.

2 DEML, J. Opuštěná místa: Zapomenuté sluneční lázně Houštka In: TN.cz [online]. 30. 1. 2015 [cit. 12. 2. 2023].

3 KUROUŠEK, Rudolf. Lázně Houštka. *Zápis z přednášky pro sokol - obor turistů na Smíchově*, 1950, s. 12.

4 SUCHÝ, K. Lázně Houštka (Z minulosti českých lázní). *Fysiatrický věstník*, 1963, roč. 41. č. 4, s. 208.

Ten navrhl roku 1941 také přestavbu a nástavbu druhého patra východního, „kuchyňského“ křídla budovy slunečních lázní, které mělo do té doby stále sedlovou střechu. Za přestavěným průčelím verandy ve stylu funkcionalismu s novou plochou střechou se nacházel taneční sál. Došlo k zastřešení terasy mezi kupolemi pomocí trémového stropu s dřevěným záklopem. Přibližně v této podobě, ale velmi zanedbané, najdeme budovy dnes. V následujícím období byl ukončen provoz lázní z důvodu okupace Československa a následné druhé světové války. Mezi lety 1941-1944 sloužily objekty jako vojenský lazaret Wehrmachtu podobně jako další lázeňské komplexy.

Po válce roku 1946 obnovili bratři Skorkovští na krátkou dobu lázeňský provoz a zmodernizovali interiéry budov. „*V r. 1948, 1. března byla Houštka převzata státem a potom národním podnikem Československé hotely.*“⁵ Od 50. let probíhaly v Houštkě Mírové slavnosti. Účastníky byli např. Gustav Husák a Fidel Castro.

V době korejské války fungoval bývalý hotel pod novým názvem „Domov Kim Ir Sena“ jako azylový dům, přechodný domov korejských dětí. Ubytovací kapacita se v průběhu předchozích let zvyšovala až na 160 v roce 1949. Poté zde bydleli afričtí studenti. Od 70. let se z budov stala studentská kolej s 238 lůžky a menza Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy. „*Ještě v 90. letech 20. století se zde konaly taneční zábavy a plesy.*“⁶

V minulosti navštěvovali lázně významné osobnosti jako Jan Neruda, J. S. Machar, S. K. Neumann, A. Sláviček, O. Nejedlý a z hudebních skladatelů a umělců J. B. Foerster, V. Plocka, L. Schwab, J. C. Sychra.

5 KUROUŠEK, Rudolf. Lázně Houštka. *Zápis z přednášky pro sokol - obor turistů na Smíchově*, 1950, s. 12.

6 JANEČKOVÁ, Markéta. Zaniklé obce a objekty. Houštka sluneční lázně. In: Zanikleobce.cz [online]. 17. 11. 2017 [cit. 12. 2. 2023].



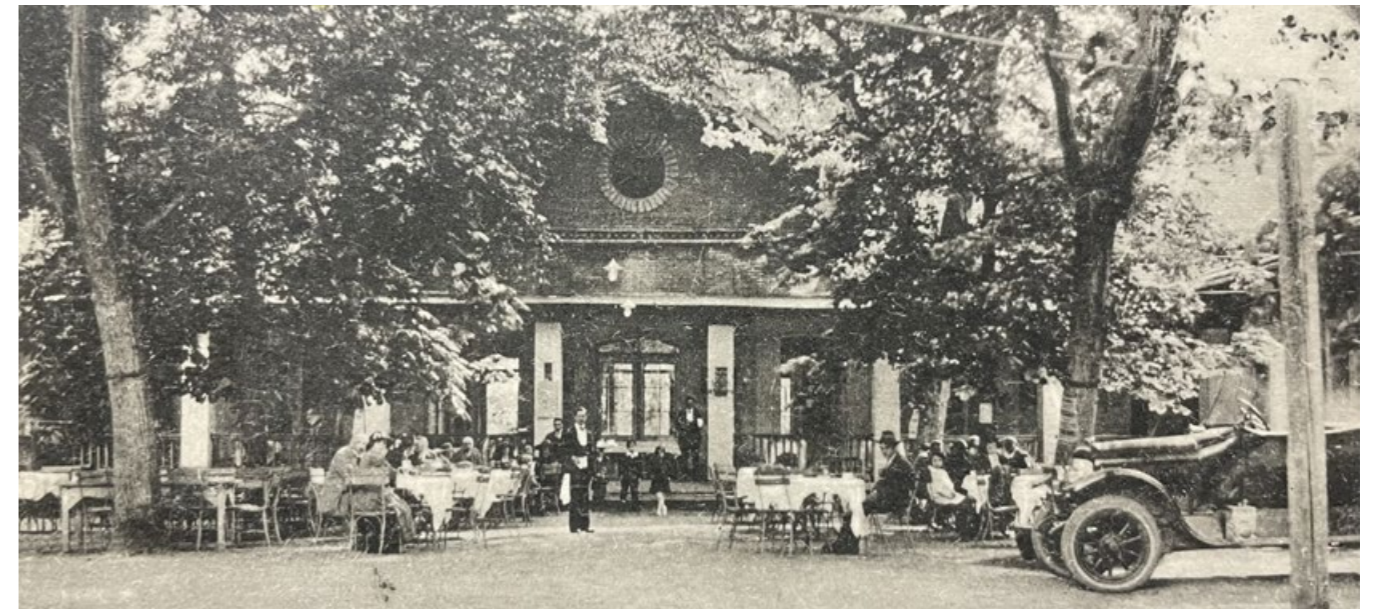
[14] Pohled na budovu lázeňského hotelu, napravo radioaktivní uhlíčko-kyslíkaté zřídlo



[14] Pohled od lázeňského hotelu na budovu Slunečních lázní (po roce 1917)



[14] Jihozápadní fasáda Slunečních lázní po přístavbě prosklené verandy architektem Zdeňkem Hofmannem (1931)



[14] Jižní budova lázní s lázeňskou restaurací postavená stavitelem Karlem Láblérem (1867)



[14] Jižní pohled na budovu Slunečních lázní s přístavbou prosklené verandy (1931) a s pokojovým křídlem vlevo (1905)



[14] Porměna průčelí s verandou do funkcionalistické podoby, architekt Josef Fuchs (1941)



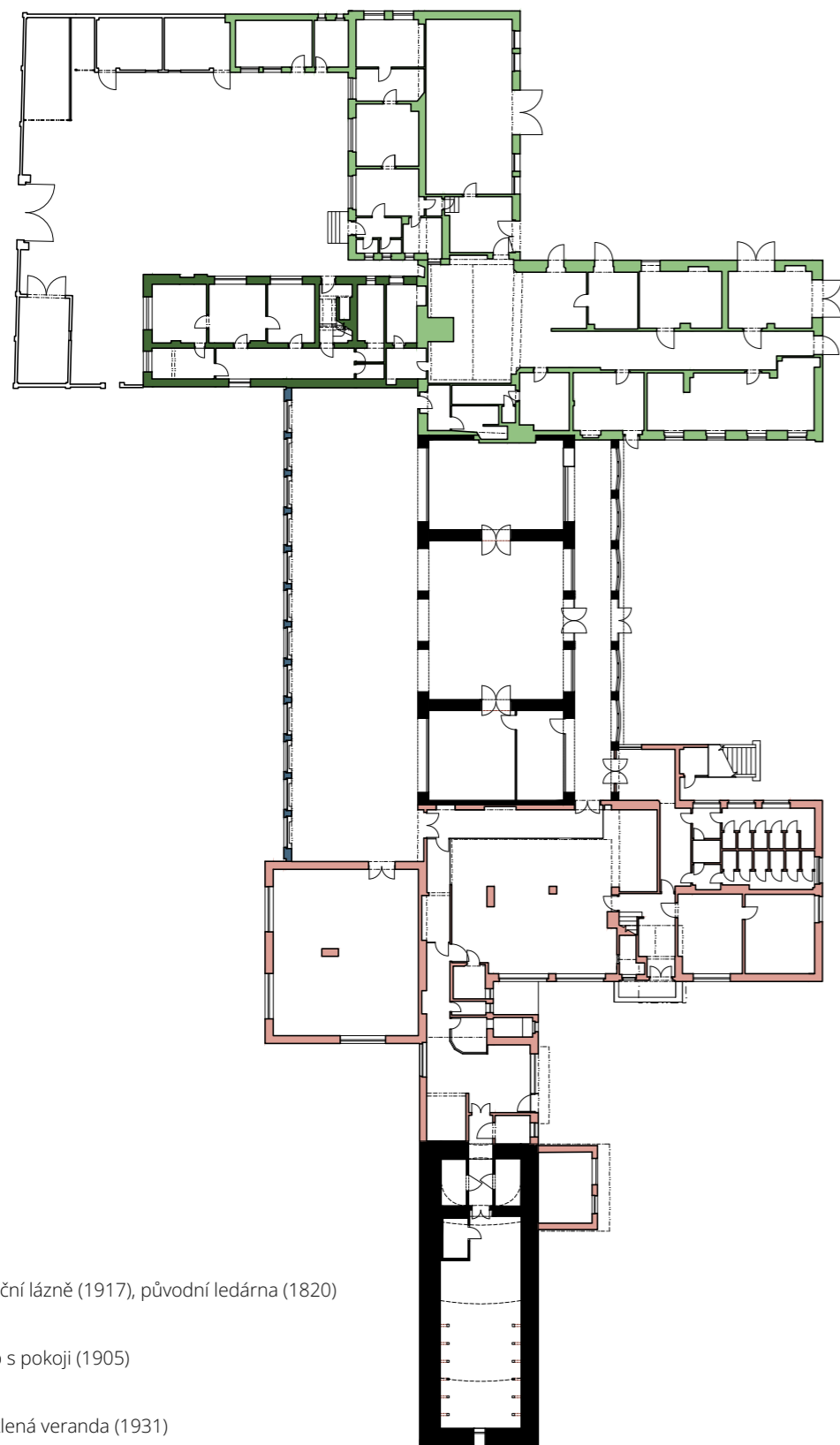
[14] Severní budova lázeňského hotelu s fasádou z režných cihel a bílými rámy oken a dveří, stavitel Karel Lábler (1867)



[14] Přístavba markýzy/balkonu nad vstupem a zídky kolem vyvýšené vstupní terasy (pravděpodobně po roce 1917)



[14] „Domov Kim Ir Sena“ po nástavbě 2 pater (1941)



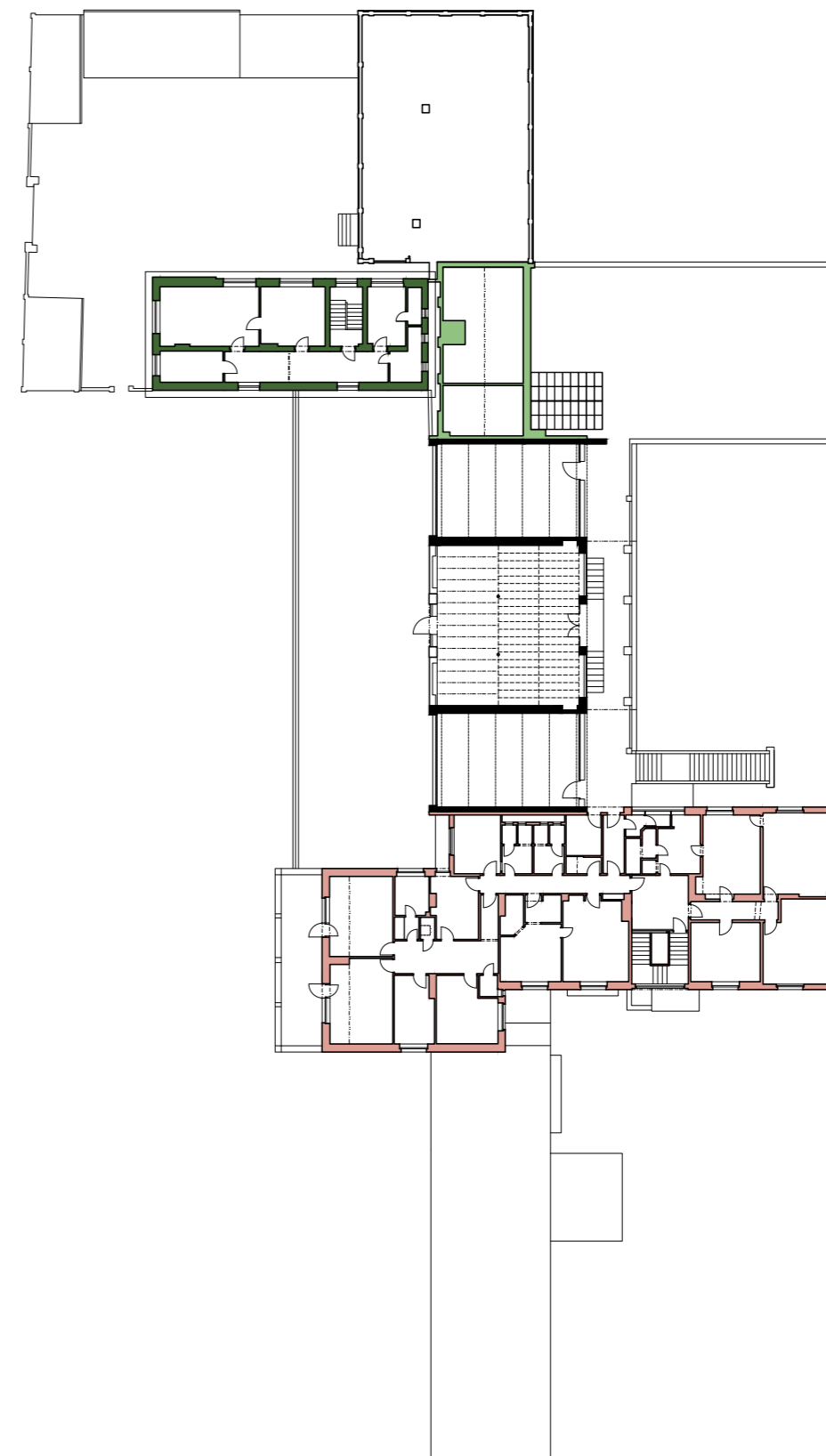
■ Sluneční lázně (1917), původní ledárna (1820)

■ Křídlo s pokoji (1905)

■ Prosklená veranda (1931)

■ Léčebný ústav (1934)

■ Kuchyňské křídlo (1941)



SOUČASNÝ STAV KONSTRUKCÍ

Díky stavebně technickému průzkumu z roku 2013 známe stav stávajících konstrukcí Slunečních lázní. Skladby konstrukcí byly zjištěny pomocí ověřovacích sond.

Voda zatékající do objektu způsobila degradaci konstrukcí. Zvlhčování zdiva má za následek vyluhování pojiva, praskání při mrazech a hnití v důsledku růstu dřevokazných hub.

Výztuž konstrukcí je z hladké oceli o pevnosti 180 MPa. Beton odpovídá pevnostní třídě B15 (C12/15). Na železobetonových konstrukcích nebyly zjištěny žádné významné poruchy, pouze trhliny ve stropních ztužidlech nad předprostorem sálu.

Zdivo svislých nosných konstrukcí bylo vyhodnoceno jako kvalitní s minimálními rozdíly v pevnosti, a kromě pilířů vystaveným povětrnosti je porušeno pouze povrchově.

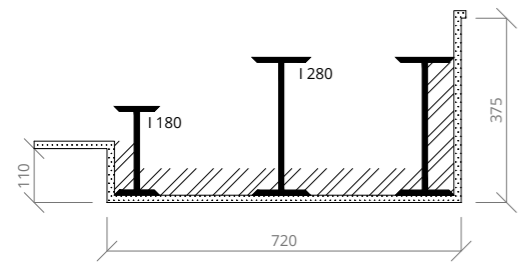
V destruktivním stavu jsou dřevěné konstrukce postižené hnilobou způsobenou aktivními biotickými škůd-

ci. Nevyhovují tepelně technické parametry stavby ani hydroizolace konstrukcí. Výztuž v železobetonových konstrukcích je povrchově zkorodovaná. Pokud hrubá stavba vyhoví ze statického hlediska novému způsobu využití je možné ji použít.

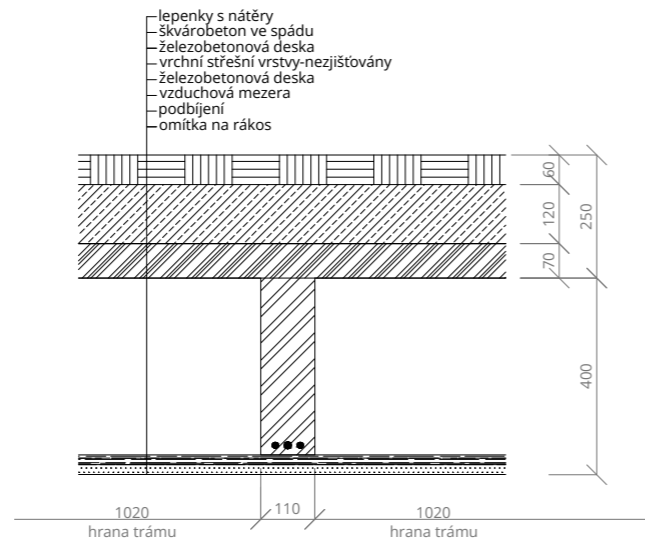
V roce 2016 byla staticky posouzena také budova bývalých kolejí. Konstrukce dřevěného krovu valbové střechy je poškozena dřevokaznými houbami. Dochází zde také k zatékání kvůli poruchám střešní krytiny.

Na svislých konstrukcích pětipodlažní, nepodsklepené budovy bývalých kolejí nebyly zjištěny významné závady. Poruchy a trhliny ve svislém nosném zdivu jsou neaktivní a základová spára je stabilní. Trhliny v nosném zdivu nejsou aktivní. Základová spára byla vyhodnocena jako stabilní. Základy stavby byly v roce 1959 injektovány.

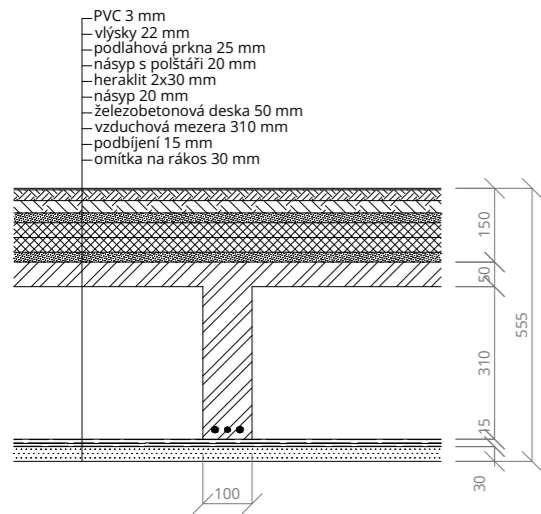
Nedostatečně únosné jsou ale vodorovné konstrukce dřevěných trámových stropů, kde dochází k průhybu.



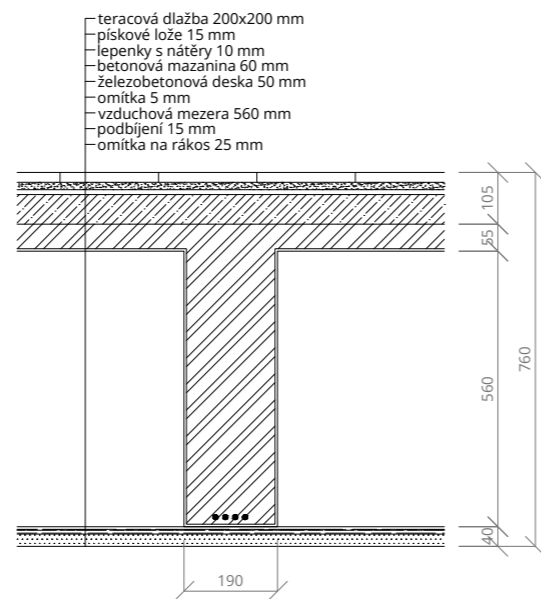
S1 - překlad z válcovaných nosníků nad průchodem do sálu



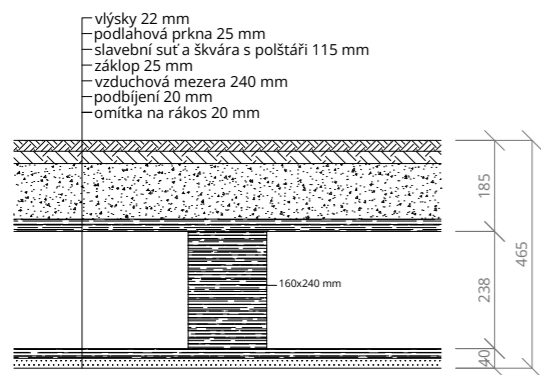
S2 - skladba střešní konstrukce nad sálem pod terasou



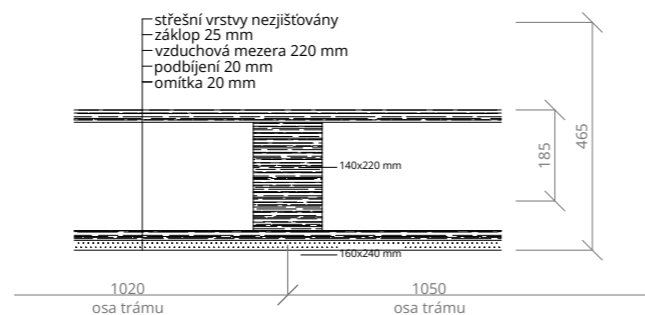
S3 - stropní konstrukce nad 1.NP v bočním kuchyňském křídle



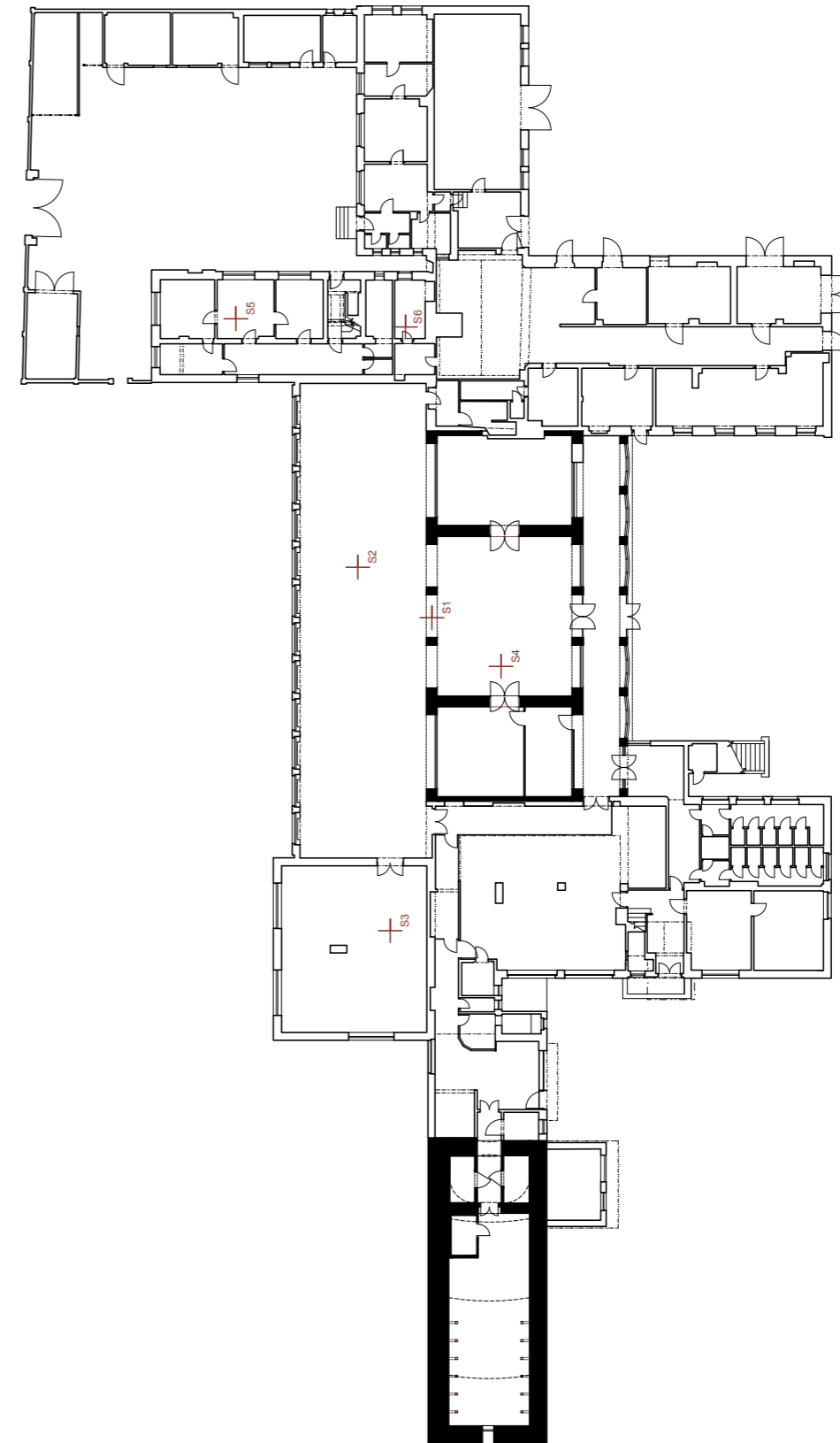
S4 - železobetonový trémový strop nad předprostorem sálu



S5 - stropní konstrukce nad 1.NP v bočním bytovém křídle



S6 - stropní konstrukce nad 2.NP v bočním bytovém křídle



1.NP

ANALYTICKÁ ČÁST

lázeňství



HISTORIE LÁZEŇSTVÍ V HOUŠTCE

„Země Česká, jež oplývá tolikerým bohatstvím přírodním, honosí se také nevšedním počtem zřídél léčivých. K menším, náleží právem také lázeňské místo Houška či lépe Houštka, prostírající se blíže starobylého Brandýsa nad Labem.“¹

Jednalo se o lázně železitá, solná a slatinná. Původně pod názvem: „Železitá, solná, boro-jedličnatá lázně vanové, parní a skapací.“ Součástí procedur byly také říční koupele v Labi, masáže, léčebná gymnastika, později i sluneční lázeň.

„Léčivé účinky... vody byly uznány a oceněny i lékařskými a vědeckými autoritami pražské univerzity.“² Jednalo se o profesora chemie a fyziky Adolfa Martina Pleischla a profesora lékařství Antonína Jungmanna.

1 Anonym. Lázeňské místo Houška u Staré Boleslavi. Železitá, solná, boro-jedličnatá lázně vanové, parní a skapací [online]. Praha: Tiskem Jos. R. Vilímka, vydáno nákladem ředitelství lázní, 1893-1897, s. 7.

2 Hnízdová, L. Lázně Houška. Polabský týdeník TOK, 1996, roč. 5, č. 11, str. 18.

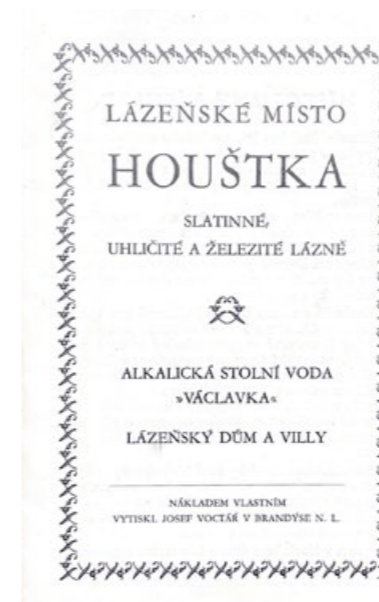
Jejich prohlášení pramenů za léčivé mělo velký podíl na popularitě Houšky. Výsledky rozboru vydal roku 1831 MUDr. Antonín Jungmann v článku „České vody minerální a lázně“ v Musejníku (časopise Českého musea), kde popsal složení vody:

„Studnice Matky Boží má vodu tichou, čistou, světlou, bez vůně, chuti slabě svěřavé, inkoustové, čpavé... Soli neobsahuje mnoho, více pak železa, vápna, germíku (rozuměj manganu) a náleží mezi vody alkalické, slané železitá, ... Tato voda osvědčila se zvláště při léčbě nedokrevnosti, bledničky a jiných nemocí ženských, skrofulosy a tuberkulosy, pakostnice a hostce a nemocí čivných.“³

3 Anonym. Lázeňské místo Houška u Staré Boleslavi. Železitá, solná, boro-jedličnatá lázně vanové, parní a skapací [online]. Praha: Tiskem Jos. R. Vilímka, vydáno nákladem ředitelství lázní, 1893-1897, s. 13.



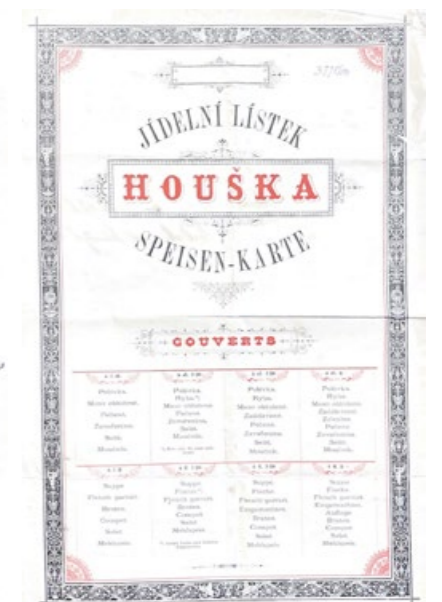
[14] „Mozartovo korzo“



[14] Dobový plakát



[14] Historický plán železničního spojení



[14] Jídelní list lázeňské restaurace

Roku 1893 byla provedena analýza vody profesorem chemie na polytechnice v Praze, Antonínem Bělohoubkem. „Vedle běžných součástí našel jako prvý i lithium a arzén. Jako další... stopové prvky uvádí měď, baryum, fluór, a kromě toho ještě kyselinu boritou.“ Výsledky popsal ve 4. ročníku „Časopisu pro průmysl chemický“. „... náleží k minerálním vodám uhličitánem železnatým nejbohatším v království Českém, ... vyrovnává se vodě z proslulého zřídla Ferdinandova v Mariánských Lázních. Zřídlo... obsahuje tudíž vodu alkalickou, arseno-lithnato-manganato-železitou, jež... náleží k nejvýznamnějším minerálním vodám království Českého.“⁴

Bakteriologické vyšetření vody provedl profesor hygieny na České univerzitě Gustav Kabrhel. „Lze říci, že v příčině počtu bakteriálních zárodků voda léčebně studně v Houšce se podobá čistým vodám prame-

4 Anonym. Lázeňské místo Houška u Staré Boleslavi. Železitá, solná, boro-jedličnatá lázně vanové, parní a skapací [online]. Praha: Tiskem Jos. R. Vilímka, vydáno nákladem ředitelství lázní, 1893-1897, s. 26.

nitým... vyhovuje velmi dobře požadavkům hygienickým...“⁵

Lázeňský a obvodní lékař ve Staré Boleslavi MUDr. Jan Vítř uvedl nemoci, u kterých jsou koupele v této vodě podpůrným prostředkem léčby. Na seznamu byly: anémie, tuberkulóza, gynekologická onemocnění, revmatická onemocnění, nervové a míšní nemoci, záněty periferních nervů, neuralgie, neurasthenie, habituální zácpa, hemoroidy, poruchy zažívání, chronické střevní záněty. „Pro chudokrevné upravena jest voda železitá i k pití, čehož účinky blahodárné v brzkou se objevují.“⁶

5 Anonym. Lázeňské místo Houška u Staré Boleslavi. Železitá, solná, boro-jedličnatá lázně vanové, parní a skapací [online]. Praha: Tiskem Jos. R. Vilímka, vydáno nákladem ředitelství lázní, 1893-1897, s. 30.

6 Anonym. Lázeňské místo Houška u Staré Boleslavi. Železitá, solná, boro-jedličnatá lázně vanové, parní a skapací [online]. Praha: Tiskem Jos. R. Vilímka, vydáno nákladem ředitelství lázní, 1893-1897, s. 33.

NÁVRHOVÁ ČÁST

urbanismus areálu

URBANISTICKÝ KONCEPT

Řešené území na okraji Staré Boleslavi je vymezeno slepým ramenem řeky Labe, které tuto oblast zformovalo a oddělilo ji nejen geograficky, ale také atmosférou od zbytku města.

Lázeňský park zde vznikl z původního lužního lesa. Urbanismus parku se zakládal na osové symetrii s definovanými osami a jasným těžištěm.

Koncepce návrhu urbanismu areálu vychází z historických podkladů a současného stavu.

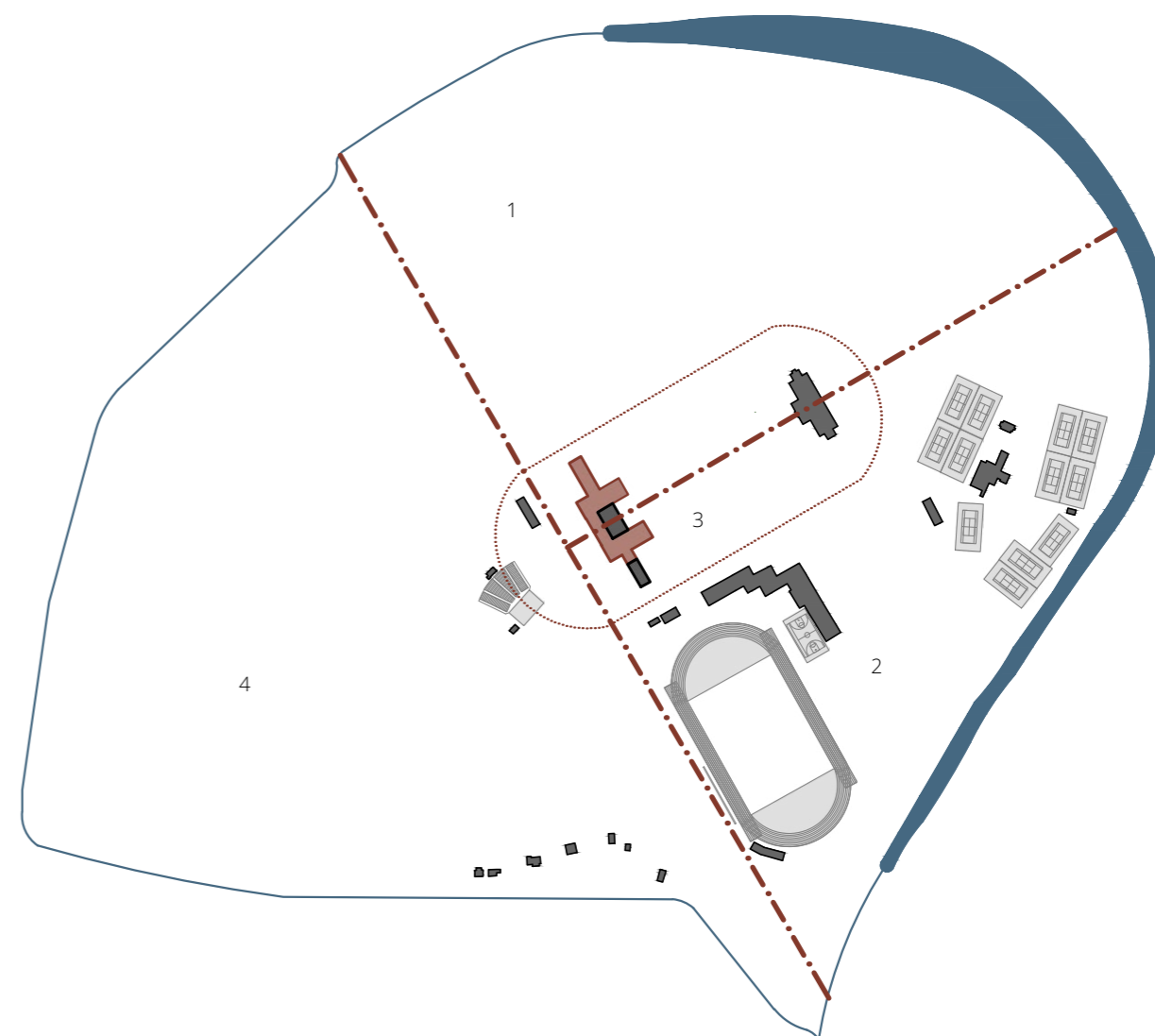
Park je rozdělen jihovýchodní osou navazující na ulici Lázeňskou vedoucí ze Staré Boleslavi. Jihovýchodní osa rozděluje území na severní aktivnější a jižní pasivnější část. Severní polovině území je dána větší důležitost z pohledu parkové úpravy i intenzity dějů a možností.

V kolmém směru se na severovýchodní ose nachází lázeňské budovy. Osa překračovala hranice Starého

Labe vedla k vilám ve Vestci, kde bývali lázeňští hosté také ubytovaní. Později osu přetnula dálnice D10 a za hranicí lesoparku vznikl technický dvůr. Na osu navazuje na jejím jižním konci letní scéna.

Osy oblast rozdělují na funkční zóny. Sportoviště zde vznikala v návaznosti na lázeňský areál, jako prostředí nabízející aktivní odpočinek během léčebných pobytů. V současnosti je sport hlavní náplní areálu. Jednotlivé vrstvy vytvářejí multifunkční areál. Funkce rekreační, sportovní a kulturní se doplňují a tvoří prostředí pro různorodé děje, setkávání lidí a prostor pro trávení volného času.

Do samotného jádra území navracím lázeňství jako spojnicí zmiňovaných stávajících funkcí. V současnosti mrtvé těžiště nahradí jádro přinášející místo novou energii a život.



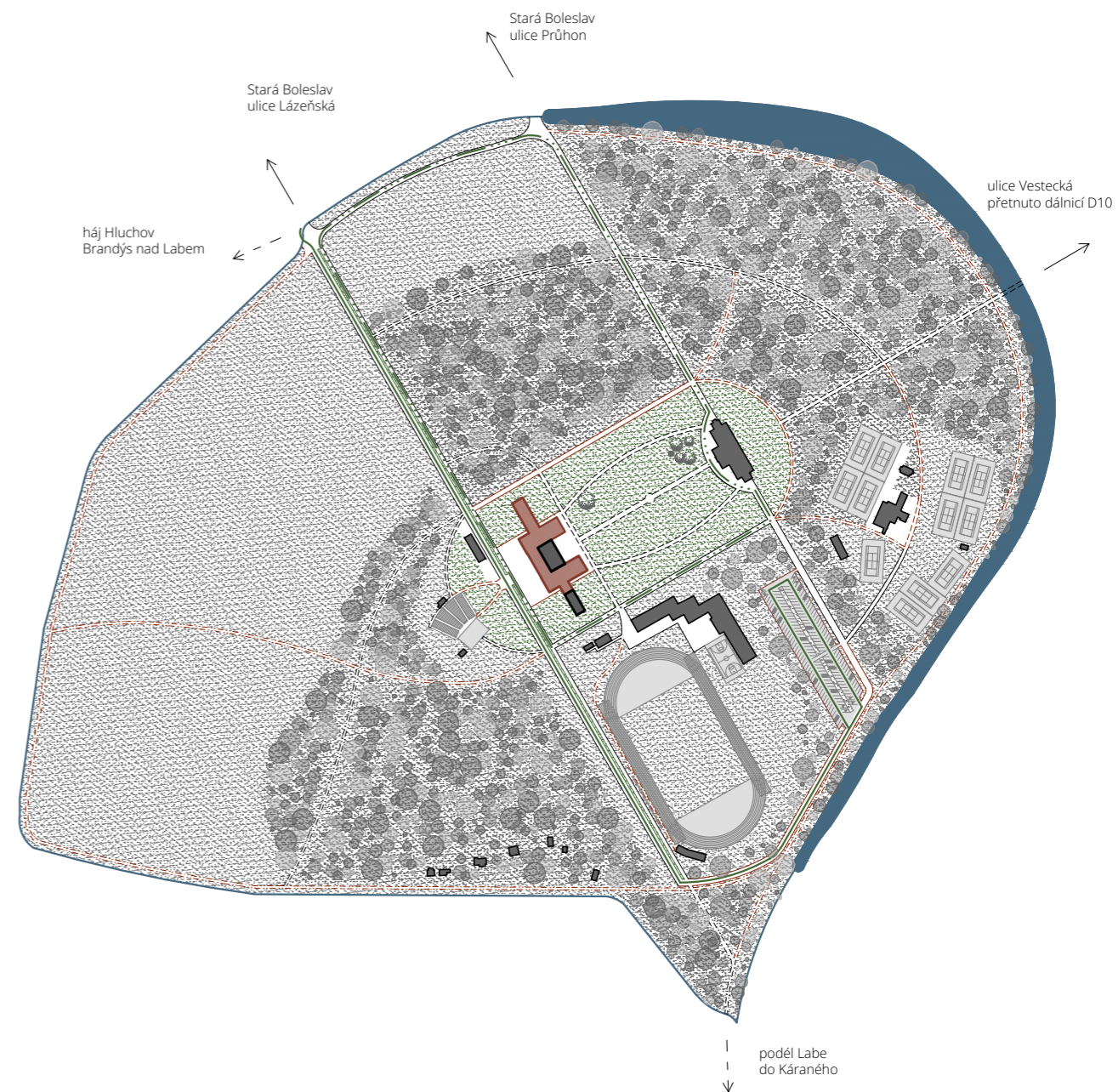
- 1 rekreační a zážitková
- 2 sportovní
- 3 jádro - lázeňská promenáda
- 4 přírodní







URBANISTICKÉ ŘEŠENÍ

Cestní síť se zakládá na historickém uspořádání, osové symetrii a logickém propojení funkčních celků. Ulice Lázeňská, která je v současnosti hlavní příjezdovou cestou z centra města, je v návrhu koncipována jako jediná příjezdová cesta pro automobilovou dopravu pronikající do samotného areálu. Díky tomu je omezena motorová doprava tak, aby minimálně zasahovala do cestní sítě parku. Vymezená a zelení oddělená, obousměrná silnice vede na navrhované parkoviště, které je zároveň obratištěm. Je umístěné strategicky v aktuálně hluché oblasti mezi sportovišti a budovou hotelu. Parkoviště je společné pro všechny objekty i lesopark. Zároveň jsou obslužena všechna zásobovací místa.

Lesoparkem probíhá několik okruhů cest. Cesty jsou rozděleny do řádů určujících jejich hierarchii a zároveň účel. Směrem do středu území stoupá jejich důležitost, která se projevuje nejen v množství lidí a dějů, ale také v rozdílném povrchu a šířce cesty, v kompozici okolní zeleně a ve vybavení mobiliářem sloužícím k podpoře rekreace.

Nejdelším je navrhovaný okruh pro pěší podél Starého Labe, který obkružuje celou oblast a spojuje severní živější polovinu s tou jižní, intimnější. Středový okruh z asfaltového povrchu slouží také cyklistům a inline bruslařům.



-  1. řád, KOSTERNÍ, asfaltový povrch
-  2. řád, DOPLŇKOVÁ, mlatový/dlážděný povrch
-  3. řád, LESNÍ, přírodní vyšlapaná cesta
-  automobilová doprava
-  cyklo a inline dráha
-  památné stromy/skupiny stromů

KRAJINÁŘSKÁ KOMPOZICE



Osy

Těžištěm návrhu krajinářské kompozice lesoparku jsou historické urbanistické osy. Cílem je tyto prostory odlišit od zbytku lesoparku a akcentovat jejich důležitost.

Podél příchozí a příjezdové cesty z města je navrženo stromořadí, které jasně odděluje poloviny parku. Bezpečnost provozu na této cestě je zajištěna díky oddělení motorové dopravy pásem zeleně.

Díky vykácení náletových dřevin by došlo k prosvětlení cest a umožnění průhledů do krajiny.

Lázeňská promenáda

Jádrem území je korzo mezi lázeňskými budovami. Jedná se o plochu s potřebou nejintenzivnější údržby. Upravený travnatý povrch korza doplněný záhony je kontrastem k přírodním zalesněným plochám lesoparku. Umocnění osovosti, symetrie a orámování pohledů na lázeňské budovy zajišťují navržené stromořadí na vnějších okrajích cest.

Ponechané památné stromy připomínají historii lesoparku a vnáší do uspořádání prvek nepravidelnosti. Jedná se o trojkmenný platan javorolistý a skupinu památných letních dubů.

Navrhovaná výsadba

Nová výsadba zeleně je přizpůsobena dané lokalitě a druhovému složení.

V komponované části lesoparku:

- dub letní
- lípa malolistá

V přírodní části lesoparku:

- jilm habrolistý
- jilm vaz
- olše lepkavé
- topoly
- vrby
- jasan ztepilý
- javor mléč
- jírovec maďal

Mobiliář a vodní prvek

Pro zobytnění vnějšího prostoru zejména lázeňské promenády a nádvoří lázní je navržen vhodný venkovní mobiliář. Lavičky jsou umístěny na nádvořích lázeňské budovy, na lázeňské promenádě a podél navržených cest.

Odkazem na historii a na místní léčivý pramen je vodní prvek v podobě kašny stojící ve středu korza.

Na koncích osy směřující z města jsou jako pohledové dominanty navrženy socha s historickou tematikou a altán.



[16] Vodní prvek, fontána



[17] Travnatý porch, záhony, stromořadí



[18] Bylinný záhon, mobiliář





NÁVRHOVÁ ČÁST

lázně

- ... historický odkaz
- ... smysl místa
- ... dar přírody
- ... jádro lesoparku
- ... spojnice současných funkcí
- ... k léčbě, odpočinku, očištění
- ... součást sportovní přípravy
- ... prostor pro setkávání
- ... nový impuls
- ... tělesné, duševní
- ... uvnitř, vně

ZADÁNÍ

Zadání diplomové práce spočívá v obnovení lázeňského provozu v areálu lesoparku Houštka, který je v současnosti využíván pro sportovně-rekreační účely. Návrh se zakládá na rekreačně léčebném potenciálu místa a na historickém odkazu. Lázeňství navrací Staré Boleslavi, jako historicky i nábožensky významnému městu, jednu z bývalých funkcí.

Návrh lázeňské budovy v těžišti oblasti reflektuje budovu Slunečních lázní v počátku minulého století. Prostor pro návrh je vytvořen na základě očištění stavby od přístaveb a přestaveb, které byly na základě analytické části vyhodnoceny jako architektonicky méně hodnotné.

Koncepce návrhu urbanismu areálu vychází z historických podkladů a současného stavu. Cílem je vytvoření multifunkčního areálu s jasným těžištěm dění, který bude poskytovat různorodé prostředky pro rekreaci a bude do tohoto přírodně i historicky významného místa přivádět více dějů.

KONCEPT NÁVRHU

Obnova lázeňství navrací místu jeho původní atmosféru a účel.

Zůstává zachováno historické rozdělení provozu mezi 2 budovy. Lázeňskou budovu bývalých Slunečních lázní a lázeňský hotel poskytující ubytovací kapacity pro lázeňské hosty, ale také pro přiléhající sportoviště.

Návrh hlavní budovy lázní je koncipován pro pobytovou i ambulantní péči. Umožněny jsou tedy jednodenní i dlouhodobější lázeňské pobyty. Pozitivem je krátká dojezdová vzdálenost z hlavního města a jeho okolí.

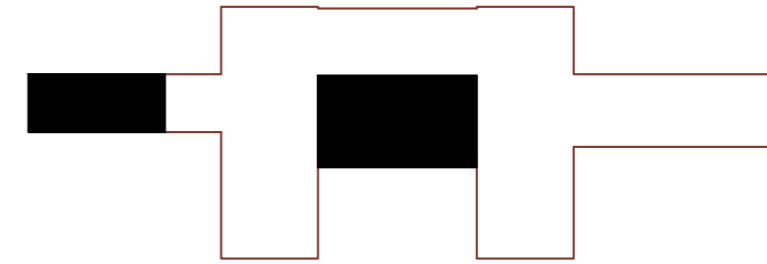
Lázně jsou zaměřeny na podpůrnou léčbu pohybového aparátu. Slouží také pro regeneraci sportovců v rámci jejich sportovní přípravy.

Lázeňská léčebná péče zahrnuje lékařské vyšetření, sportovního lékaře, rehabilitaci, elektroléčbu, lázeňské procedury v podobě masáže, zábalů, vodoléčby a další.

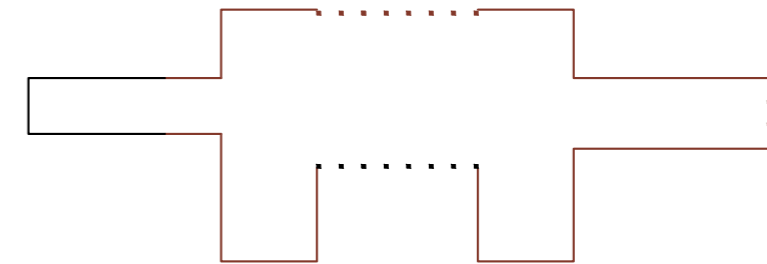
Součástí provozu je také novodobější pojetí typu lázeňského wellness, které se skládá z koupelí vnitřních i venkovních, saun, parní sauny a dalších.

Zůstává zachován hlavní výrazový symetrický prvek stavby v podobě prosklených kupolí, které společně se skleníkem a venkovní terasou vytvářejí zázemí pro sluneční lázeň.

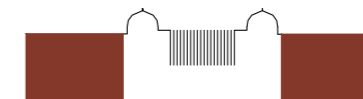
Důležitým předpokladem pro smysluplnost navrhovaného provozu a nezbytnou součástí lázeňství je možnost aktivního odpočinku v přilehlém lesoparku.



staré X nové

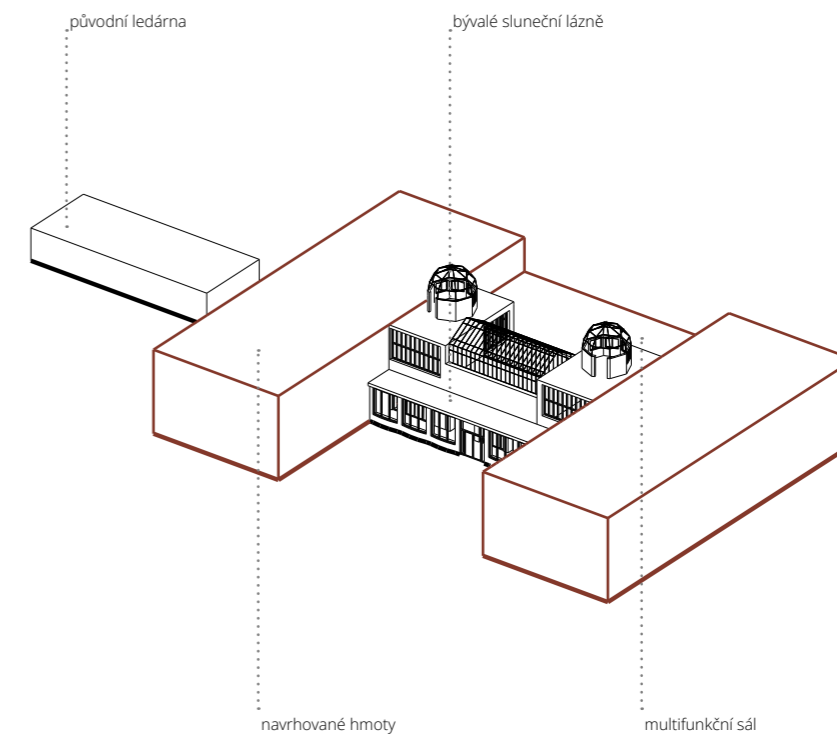


otevřené X uzavřené



těžké X lehké

ARCHITEKTONICKÉ ŘEŠENÍ



Vyhodnocení historicky a architektonicky hodnotných částí stavby

Nejhodnotnější středová část budovy bývalých Slunečních lázní od architekta Jana Kotěry z počátku 20. století je v návrhu částečně rehabilitována a propojena provozně i esteticky s novými hmotami.

Zachována zůstává původní ledárna částečně ukrytá pod valem terénu.

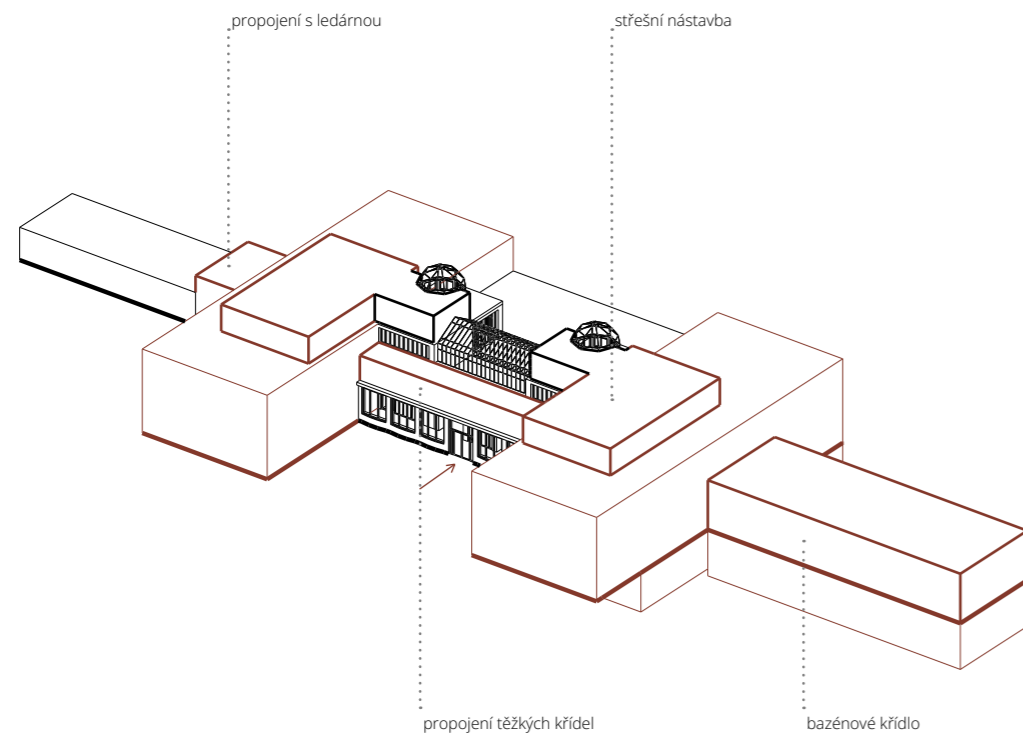
U jižního průčelí Kotěrovy středové části, kde se nacházela prosklená veranda restaurace a poté taneční sál, navrhují multifunkční sál o nových proporcích s možností jeho přesahu do venkovního nádvoří.

Od zbytku pozdějších přístaveb je stavba očištěna.

Návrh nových hmot bočních těžkých křídel

Hmoty ctí půdorysnou stopu původní lázeňské budovy a jejich výška nepřesahuje středovou část.

Svou těžkostí křídla uzavírají středovou lehkou část.



Venkovní pobytové prostory

Na obou stranách budovy vznikají na urbanistické ose vnější nádvoří, která vytvářejí pomyslný přechod mezi vnějškem a vnitřkem a jsou zároveň těžištěm dění celého areálu.

Hlavní vstup do budovy ústí z lázeňské promenády a je společný pro všechny vnitřní prostory.

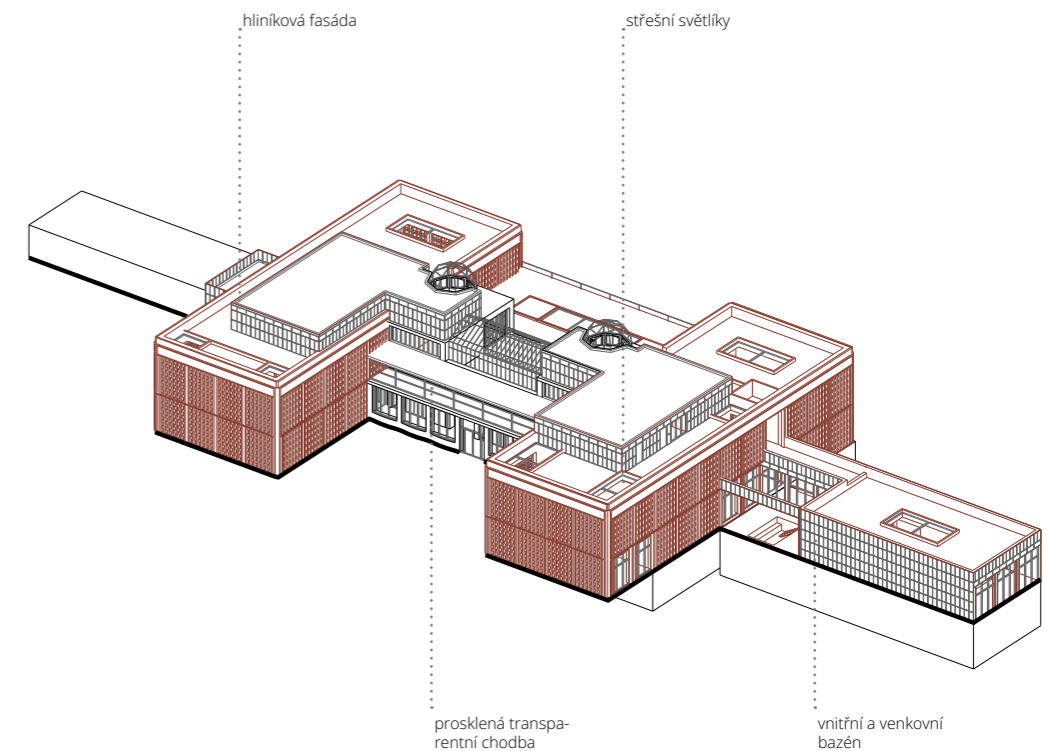
Druhotný vstup vede z druhé strany do lázeňské restaurace, která přesahuje do jižního exteriérového prostoru směrem k letnímu kinu.

Propojení

Ve 2. NP v místě původního balkonu je navržena vnitřní horizontální komunikace propojující obě křídla.

Ve 3. NP se nachází ve střední části dominantní prosklené osově symetrické kupole. Jako zázemí k těmto soláriím navrhuji střešní nástavbu, která hmoty propojuje provozně i esteticky.

Bazénové křídlo ze stejného materiálu je navrženo v osové symetrii s ledárnou.



Režné zdivo, hliník

Fasáda z režných cihel odkazuje na historické materiálové řešení. Jako kontrast ke Kotěrově transparentnosti a otevřenosti vytvářejí nové objemy prostory uzavřené a intimní.

Detail členění zdiva vytvářejí vertikální dojem navazující na Kotěrovo dělení fasády.

Antracitový hliník byl zvolen jako nerušící, doplňující materiál. Použit je na střešních nástavbách a krajních nižších objemech.

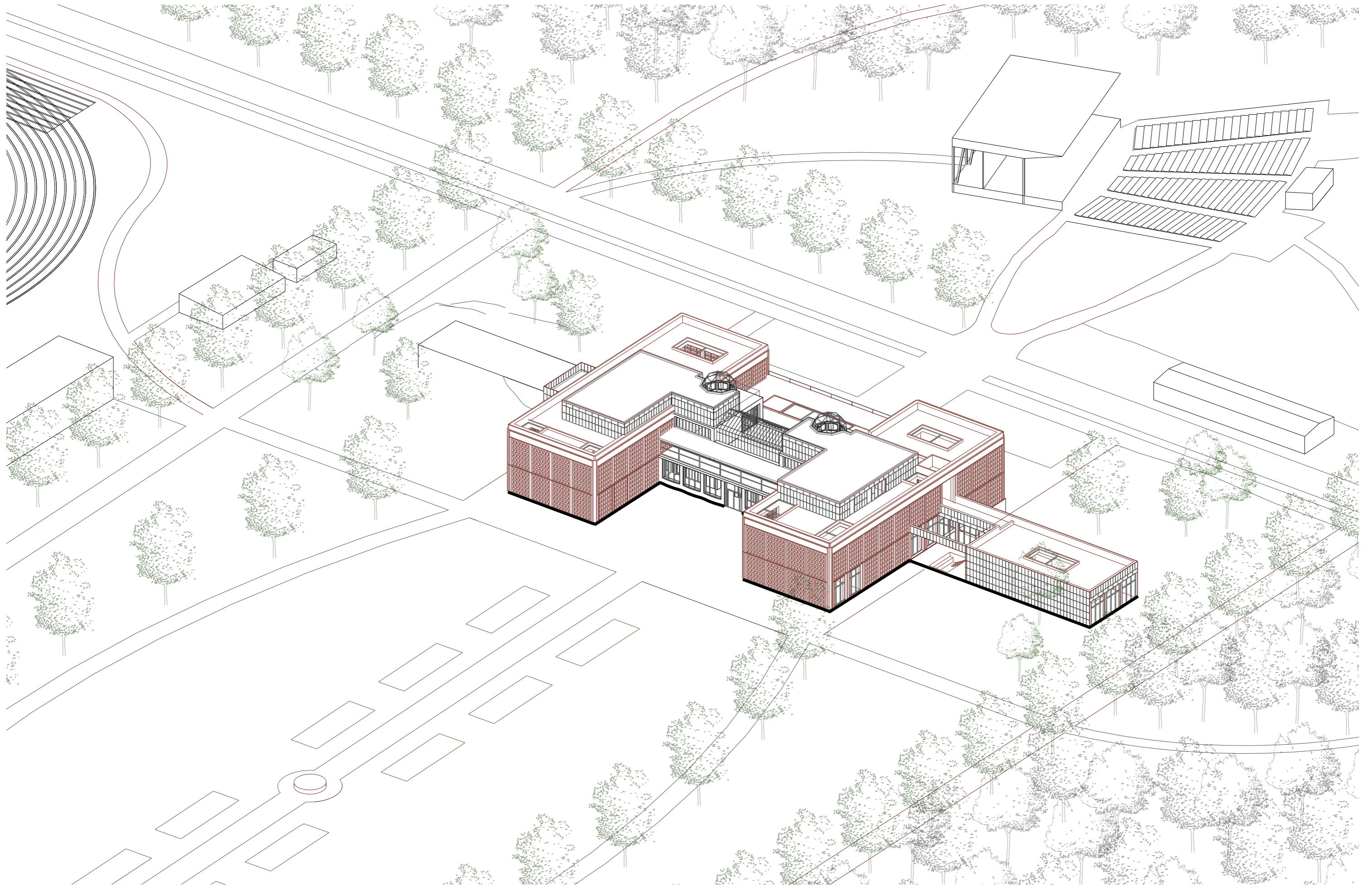
Materiálovost interiéru je založená na kombinaci betonu a cihel, které jsou zde zopakovány jako propojení vnitřku a vnějšku.

Využití plochých střech

Velké plochy střech jsou součástí provozu, a vytvářejí tak venkovní prostory určené k relaxaci lázeňských hostů.

Za účelem prosvětlení interiérů je střecha prořezána střešními světlíky.

Zbytek ploch je využit pro mokřadní zelené střechy.

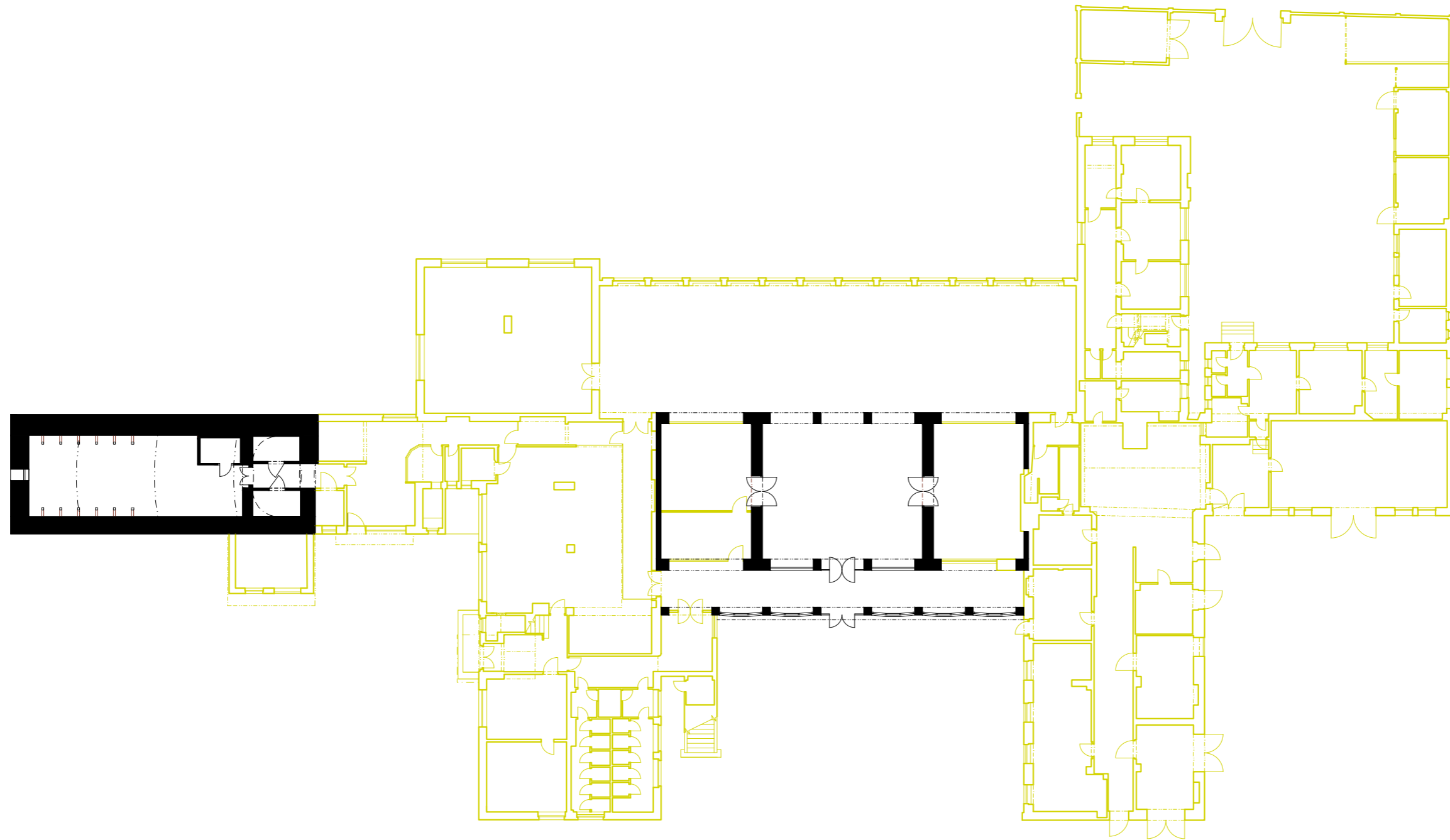
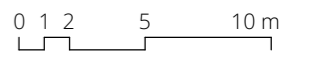


BOURANÉ KONSTRUKCE

Na základě analýz byla vyhodnocena centrální část Slunečních lázní od architekta Jana Kotěry jako architektonicky, esteticky a historicky významná, hodná zachování. Architektura tohoto, symetrického, transparentního středu původní budovy byla stěžejním prvkem celého návrhu, který ji ctí a ponechává ji dominantnost a odlišnost.

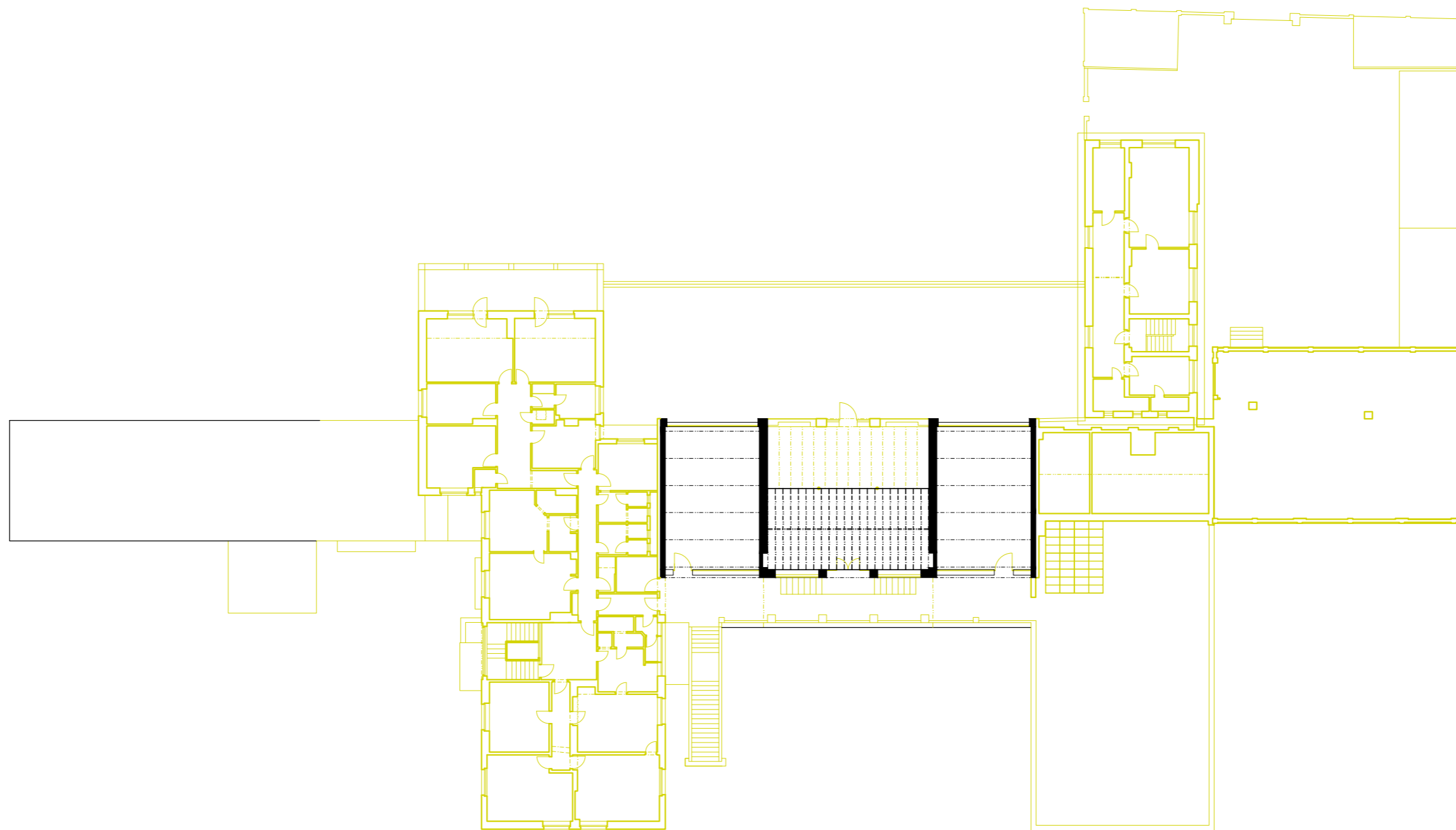
Dále je zachován nejstarší fragment stavby – ledárna ukrytá částečně pod terénem.


Od dalších přístaveb a přestaveb budovu očišťují, aby byl vytvořen prostor pro návrh zakládající se na historické půdorysné stopě a jasně definovaných a výrazem odlišených nových přístavbách.



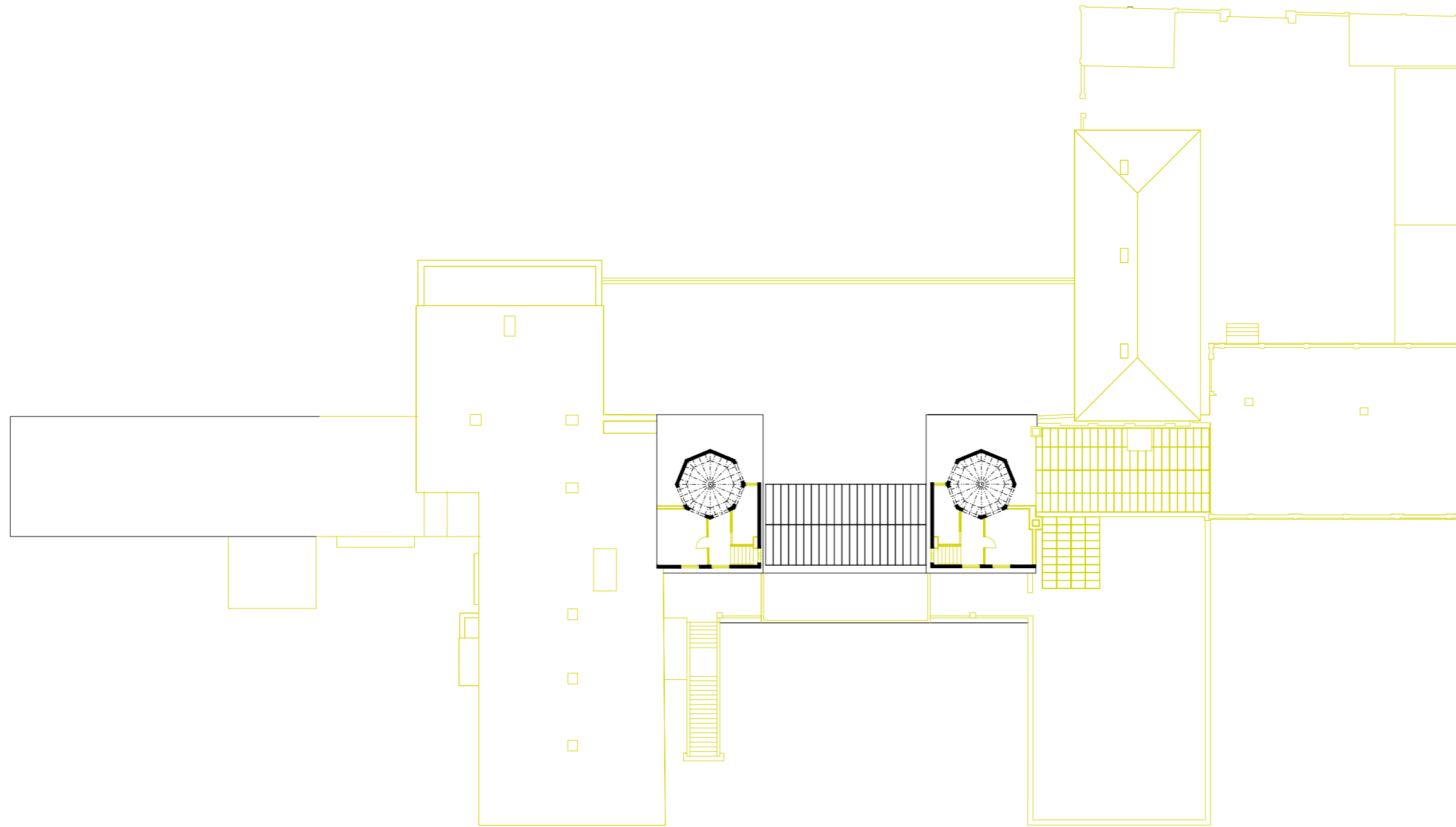
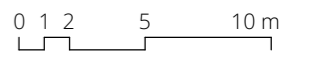
— stávající konstrukce


- - - bourané konstrukce



 stávající konstrukce

 bourané konstrukce



 stávající konstrukce

 bourané konstrukce

PROVOZNÍ ŘEŠENÍ

Provoz lázeňské budovy se dělí na 4 hlavní části - lázeňskou část, gastroprovoz, vstupní a společenskou část a servisní část.

Diverzita provozu pokrývá nejen služby pro lázeňské hosty, ale i pro návštěvníky lesoparku či sportovního areálu. Tento funkční celek v sobě skrývá samostatně fungující provoz cílící na různorodé zájmy lidí. Díky široké škále možností je docíleno maximálního oživení areálu.

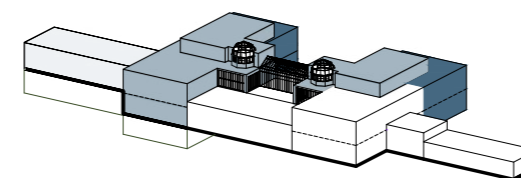
Návrh počítá s ubytováním lázeňských hostů využívající lázně pro dlouhodobější pobyty v budově lázeňského hotelu, který s budovou komunikuje skrze lázeňskou osu.

Hlavní vstup ústí přes difúzní chodbu do lobby s recepcí, které se nachází v jádře Kotěrovy i současné dispozice budovy. Dominanci prostoru zajišťuje kro-

mě polohy také vyšší světlá výška. Na lobby navazují prostory multifunkčního sálu, opět komunikujícího s vnějším nádvořím. Koncepte sálu vychází z výchozího stavu budovy, ale proporčně jsou rozměry přizpůsobeny kvalitnějšímu využití.

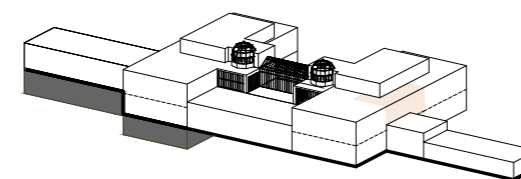
Lázeňská léčebná část je umístěna do vyčnívajících kolmých křídel. Je tak docíleno jejího možného oddělení od zbytku wellness a bazénového provozu, který nevyžaduje přítomnost lékařů či sester. Jedná se o provoz nejvíce intimní, uzavřený. Exponovanější jsou odpočinkové, meditační a sluneční místnosti umístěné do historického středu budovy ve 2. NP.

Gastroprovoz se dělí na suchou a mokrou část. Suchá v podobě restaurace se prolíná s multifunkčním sálem i s exteriérovým nádvořím. Směrem od středu na ni navazují kuchyně a sklady. Oddělený mokrý provoz kavárny komunikuje s restaurací skrze atrium a s exteriérem skrze terasu.



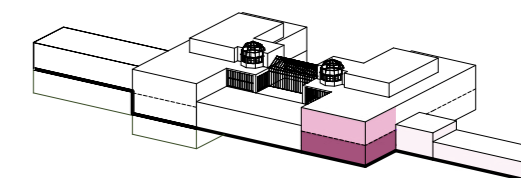
Lázeňská část

- lázeňská léčebná část (610 m²)**
 vyšetřovny - lázeňský lékař, sestra, sportovní lékař
 fyzioterapie, elektroléčba
 suché procedury - masáže, injekce, suché zábaly
 mokré procedury - vodoléčba, zábaly
 cvičební sál - skupinové cvičení
 denní místnosti zaměstnanců
- lázeňské wellness (667 m²)**
 koupele - vířivá, bylinná, solná
 Kneippův chodníček
 sauny, parní lázeň, solná jeskyně
 odpočinkové a meditační prostory
 sluneční lázeň
- bazénová část (100 m²)**
 pohybový bazén
 venkovní lázeň



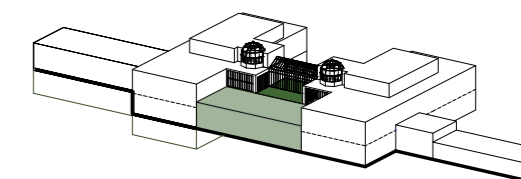
Servisní prostory hlavního provozu

- zázemí zaměstnanců (181 m²)**
 denní místnosti
 hygienické zázemí
 šatny
 kanceláře
 zasedací místnosti
- technické zázemí budovy (680 m²)**
 technické místnosti
 sklady
 úklidové místnosti
- komunikace (398 m²)**
- hygienické zázemí (250 m²)**
 šatny
 toalety
 sprchy



Gastroprovoz

- suchý provoz-lázeňská restaurace (155 m²)**
 kuchyně, ofis, mytí nádobí
 bar
 restaurace v rámci sálu
- mokrý provoz-lázeňská kavárna (135 m²)**
 kavárna s barem
 přípravná
 denní místnost zaměstnanců
- sklady gastroprovozu (218 m²)**
 sklad nádobí
 sklad zeleniny
 sklad obalů
 sklad nápojů
 suchý sklad
 sklad odpadu



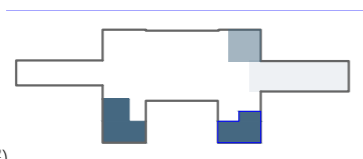
Společenské a vstupní prostory

- vstupní hala (112 m²)**
 lobby s recepcí
- společenský multifunkční sál (280 m²)**
 restaurační provoz
 kulturní akce
 společenské akce
 konference
 soukromý salónek



LÁZEŇSKÁ ČÁST

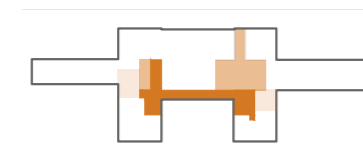
(650 m²)



- lázeňská léčba (265 m²)
- lázeňské wellnes (100 m²)
- bazénová část (307 m²)

SERVISNÍ ČÁST

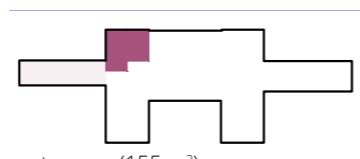
(540 m²)



- komunikace (198 m²)
- hygienická zázemí, šatny (217 m²)
- zázemí zaměstnanců (103 m²)

GASTROPROVOZ

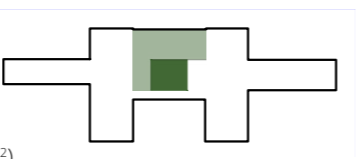
(373 m²)



- suchý provoz - kuchyně, restaurace (155 m²)
- sklady (218 m²)

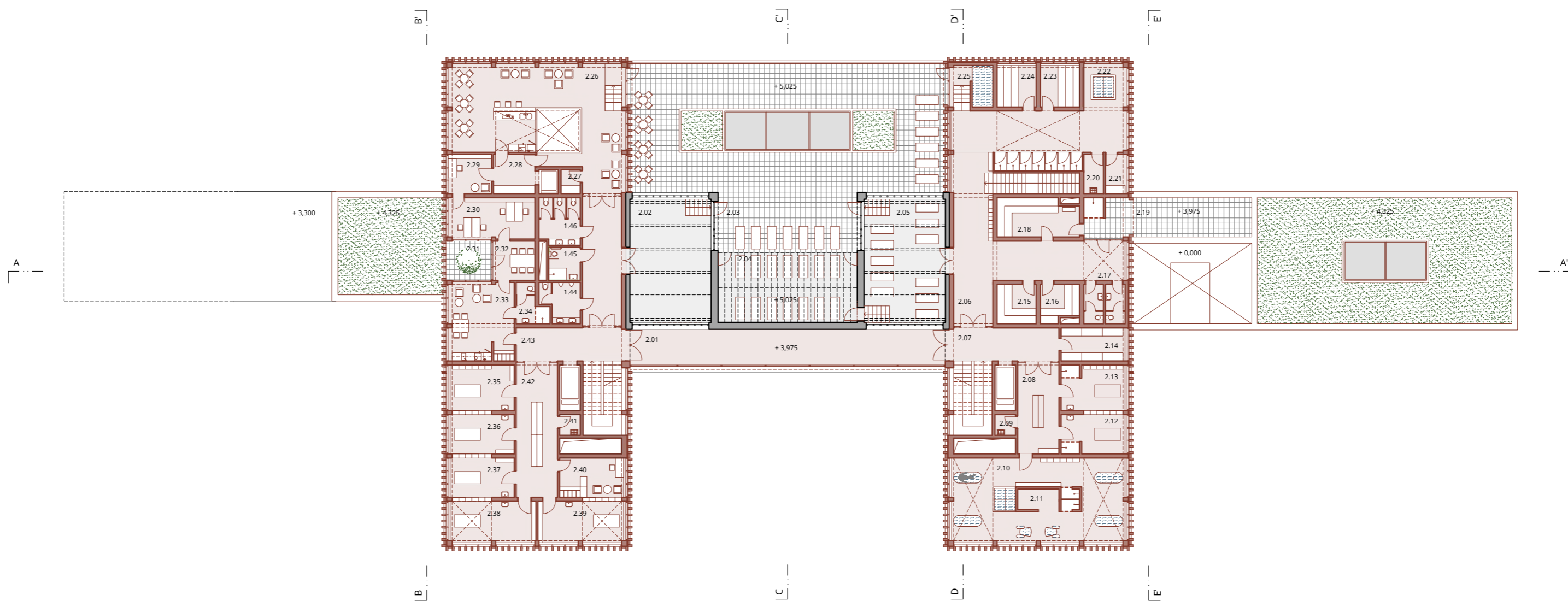
SPOLEČENSKÁ ČÁST

(392 m²)



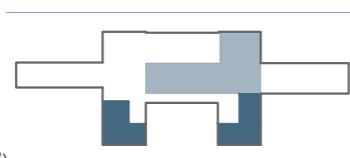
- vstupní prostory (112 m²)
- společenské prostory (280 m²)

- | | | |
|---------------------------------|---------------------------------|---------------------------------|
| 1.01 vstupní chodba | 1.25 hygiena invalidé | 1.49 denní místnost zaměstnanců |
| 1.02 salonek | 1.26 multifunkční sál | 1.50 úklidová místnost |
| 1.03 recepcie | 1.27 restaurace (suchý provoz) | 1.51 čekárna |
| 1.04 šatny | 1.28 sklad | 1.52 vertikální komunikace |
| 1.05 hygiena ženy | 1.29 ofis | 1.53 sklad |
| 1.06 hygiena muži | 1.30 kuchyně | 1.54 toalety muži |
| 1.07 vertikální komunikace | 1.31 mytí nádobí | 1.55 toaleta invalidé |
| 1.08 technická místnost | 1.32 chodba pro zásobování | 1.56 toalety ženy |
| 1.09 cvičební sál | 1.33 sklad nádobí | |
| 1.10 sklad cvičebních pomůcek | 1.34 sklad zeleniny | |
| 1.11 sklad | 1.35 sklad chlazený | |
| 1.12 šatna zaměstnanci | 1.36 sklad obalů | |
| 1.13 denní místnost zaměstnanců | 1.37 sklad nápojů | |
| 1.14 venkovní lázeň | 1.38 suchý sklad | |
| 1.15 pohybový bazén | 1.39 úklidová místnost | |
| 1.16 plavčík, první pomoc | 1.40 sklad odpadu | |
| 1.17 technická místnost | 1.41 denní místnost zaměstnanců | |
| 1.18 sklad pomůcek | 1.42 hygiena zaměstnanci | |
| 1.19 vířivá koupel | 1.43 kancelář | |
| 1.20 bylinná koupel | 1.44 lázeňský lékař | |
| 1.21 solná koupel | 1.45 sestra | |
| 1.22 Kneippův chodníček | 1.46 fyzioterapeut | |
| 1.23 venkovní toalety | 1.47 elektroléčba | |
| 1.24 úklidová místnost | 1.48 sportovní lékař | |



LÁZEŇSKÁ ČÁST

(795 m²)

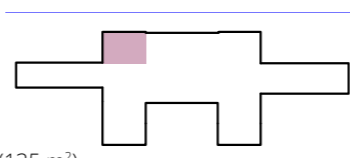


lázeňská léčba (310 m²)

lázeňské wellness (485 m²)

GASTROPROVOZ

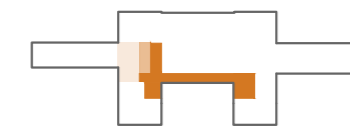
(135 m²)



mokrý provoz - kavárna (135 m²)

SERVISNÍ ČÁST

(311 m²)

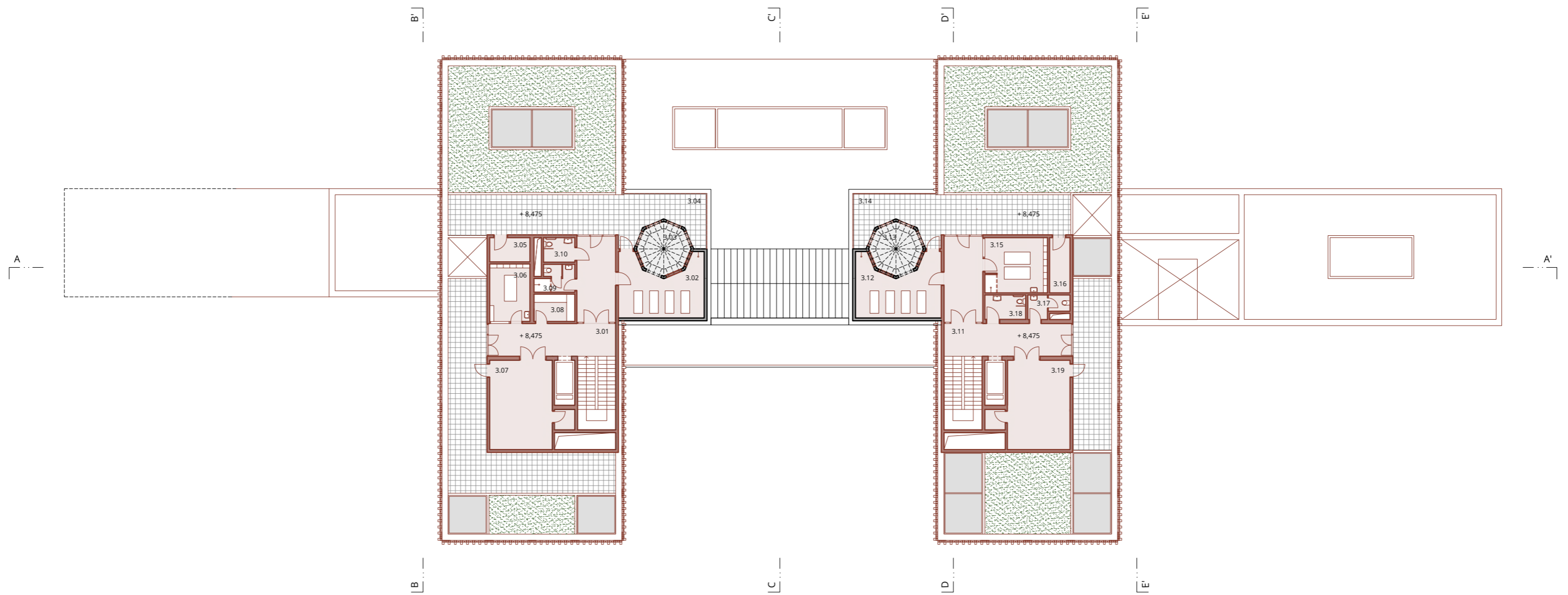
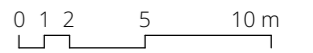


komunikace (200 m²)

hygienická zázemí, šatny (33 m²)

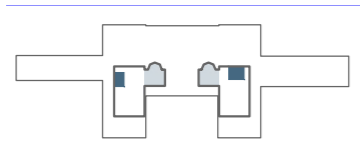
zázemí zaměstnanců (78 m²)

- | | | | |
|------|----------------------------|------|-----------------------------|
| 2.01 | chodba | 2.25 | ochlazovací lázeň |
| 2.02 | jógový/meditační sál | 2.26 | kavárna, bar (mokrý provoz) |
| 2.03 | exteriér - terasa | 2.27 | sklad |
| 2.04 | sluneční lázeň | 2.28 | příprava kavárny |
| 2.05 | odpočívárna | 2.29 | denní místnost zaměstnanců |
| 2.06 | wellness | 2.30 | kanceláře |
| 2.07 | vertikální komunikace | 2.31 | exteriér, terasa |
| 2.08 | čekárna | 2.32 | zasedací místnost |
| 2.09 | úklidová místnost | 2.33 | denní místnost zaměstnanců |
| 2.10 | vodoléčebný sál | 2.34 | hygiena zaměstnanců |
| 2.11 | skotské stříky | 2.35 | suché uhlíčené koupele |
| 2.12 | léčebné procedury - zábaly | 2.36 | fyzioterapie |
| 2.13 | léčebné procedury - zábaly | 2.37 | injektáž CO ₂ |
| 2.14 | sklad - procedury | 2.38 | masáže |
| 2.15 | solná jeskyně | 2.39 | masáže |
| 2.16 | parní lázeň | 2.40 | denní místnost zaměstnanců |
| 2.17 | toalety | 2.41 | úklidová místnost |
| 2.18 | finská sauna | 2.42 | čekárna |
| 2.19 | exteriér, terasa | 2.43 | vertikální komunikace |
| 2.20 | úklidová místnost | 2.44 | toalety muži |
| 2.21 | technická místnost | 2.45 | toaleta invalidé |
| 2.22 | Kneippova lázeň | 2.46 | toalety ženy |
| 2.23 | infrasauna | | |
| 2.24 | bylinná sauna | | |



LÁZEŇSKÁ ČÁST

(117 m²)

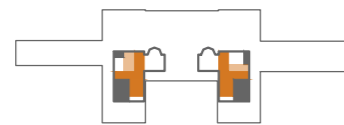


lázeňská léčba (35 m²)

lázeňské wellness (82 m²)

SERVISNÍ ČÁST

(256 m²)

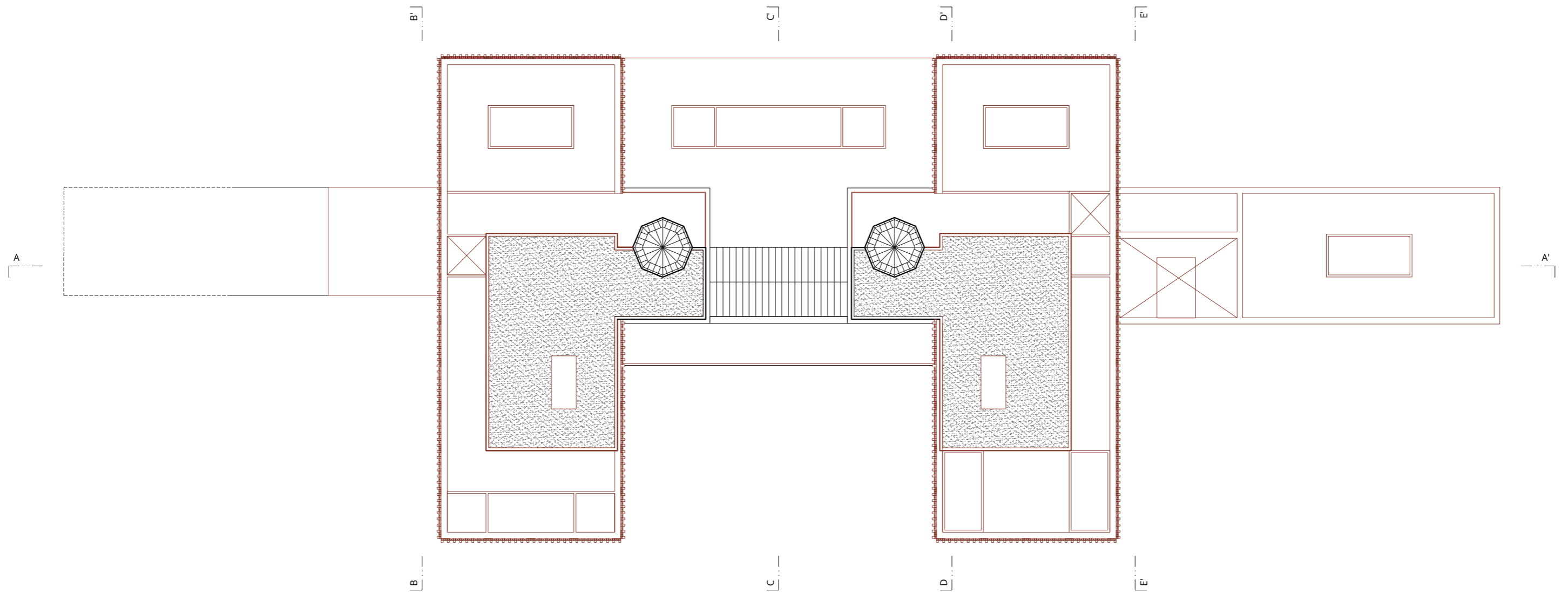
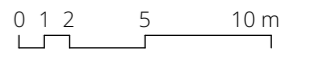


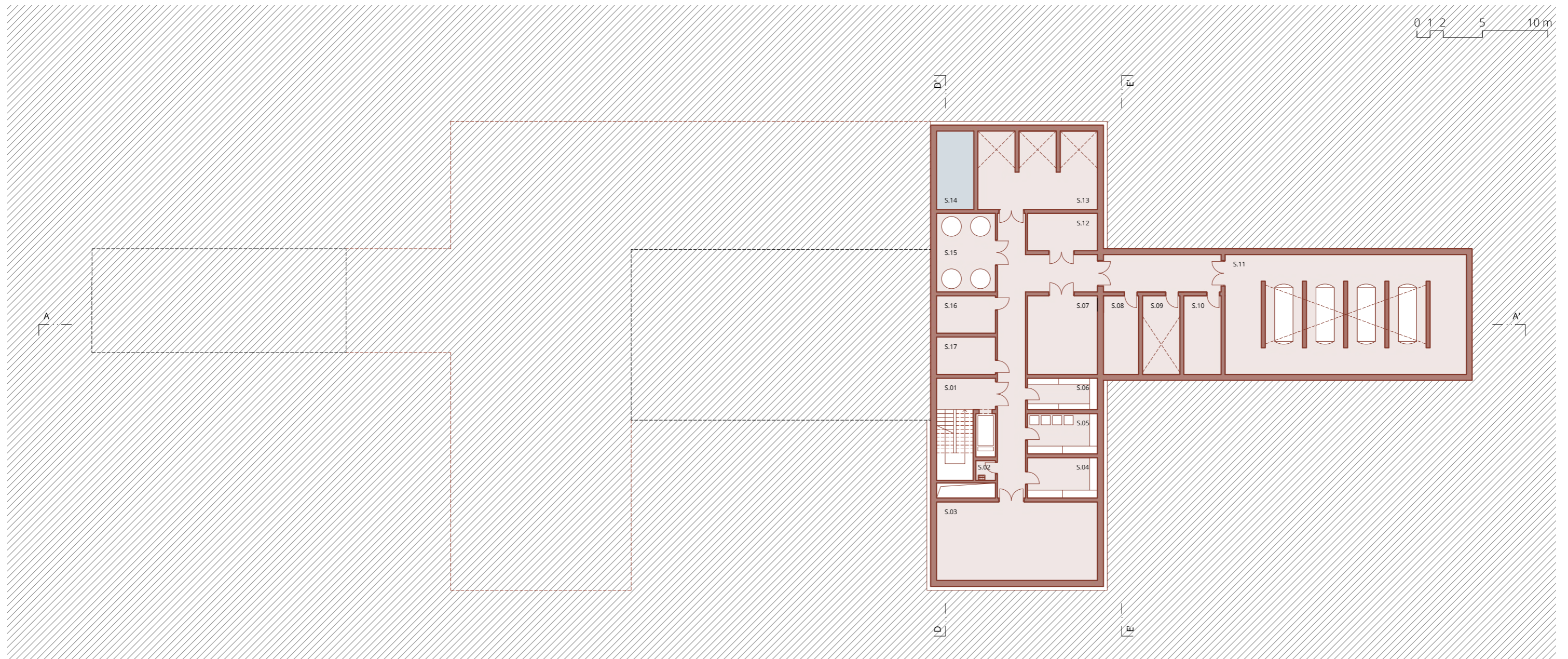
komunikace (136 m²)

hygienická zázemí, šatny (37 m²)

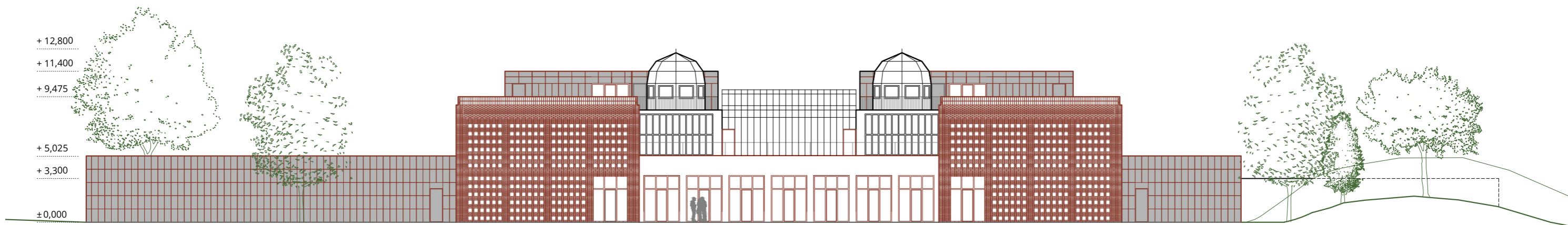
technické místnosti (83 m²)

- 3.01 vertikální komunikace
- 3.02 temná odpočívárna
- 3.03 sluneční lázeň
- 3.04 exteriér, terasa
- 3.05 technická místnost
- 3.06 masáže
- 3.07 strojovna rekuperace
- 3.08 sklad
- 3.09 hygienické zázemí
- 3.10 toaleta invalidé
- 3.11 vertikální komunikace
- 3.12 temná odpočívárna
- 3.13 sluneční lázeň
- 3.14 exteriér, terasa
- 3.15 párové masáže
- 3.16 technická místnost
- 3.17 toaleta
- 3.18 toaleta invalidé
- 3.19 TM – tepelná čerpadla





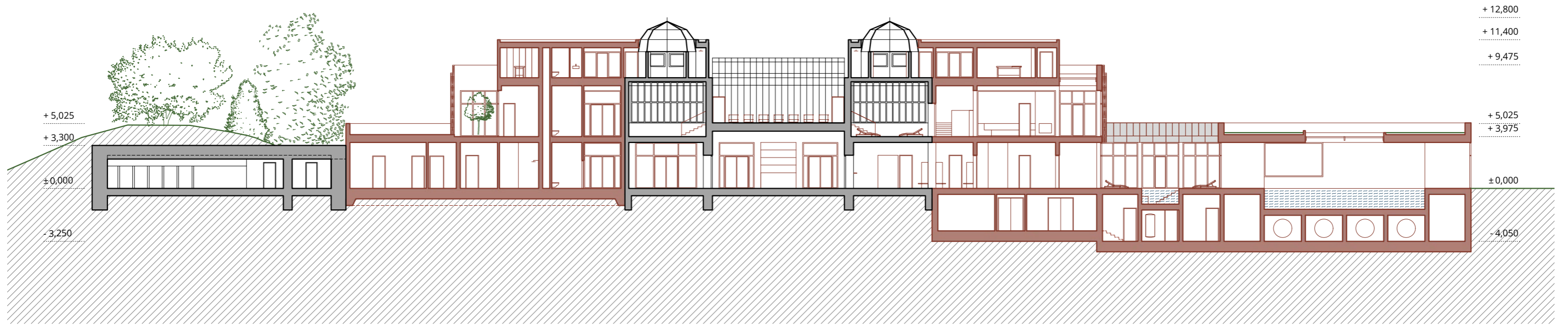
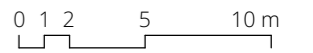
- S.01 vertikální komunikace
- S.02 úklidová místnost
- S.03 strojovna vzduchotechniky
- S.04 prádelna
- S.05 sklad prádla
- S.06 sklad úklidové chemie
- S.07 technická místnost
- S.08 dílna
- S.09 technologie venkovní lázeň
- S.10 chlorovna
- S.11 technologie pohybový bazén
- S.12 serverovna
- S.13 technologie koupelí
- S.14 akumulční nádrž
- S.15 ohřivače teplé vody pro bazény
- S.16 technický velín
- S.17 rozvodna elektro, náhr. zdroj E



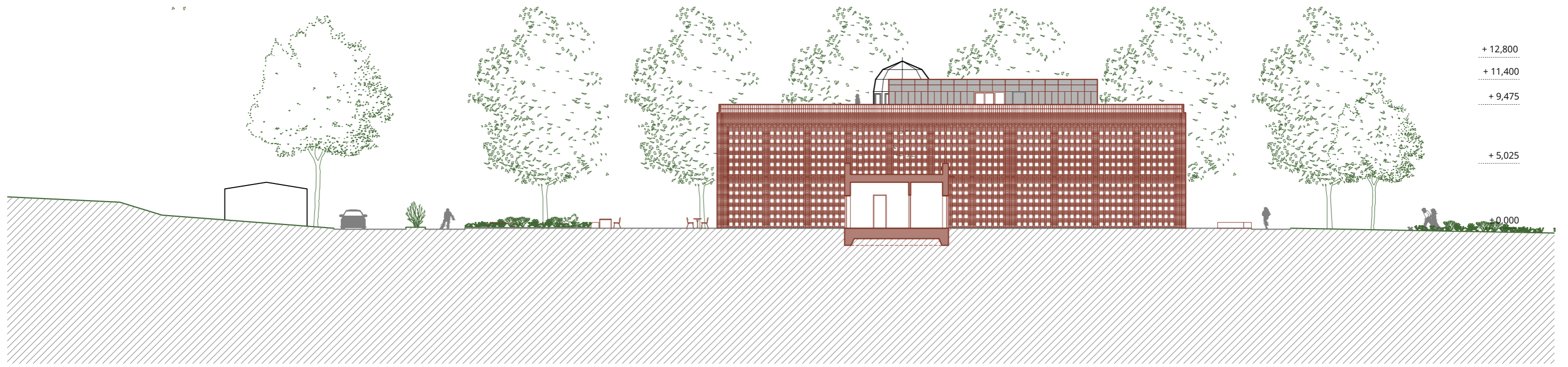
Jihozápadní



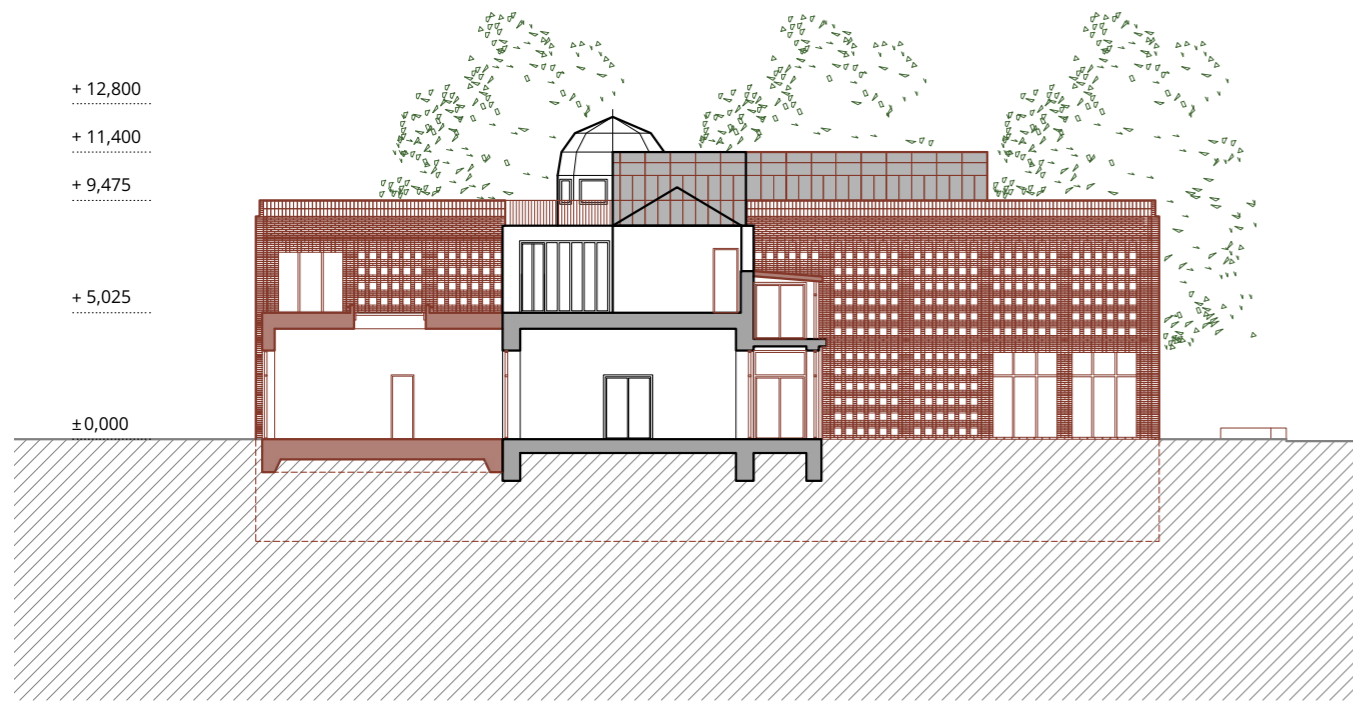
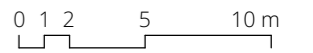
Severovýchodní



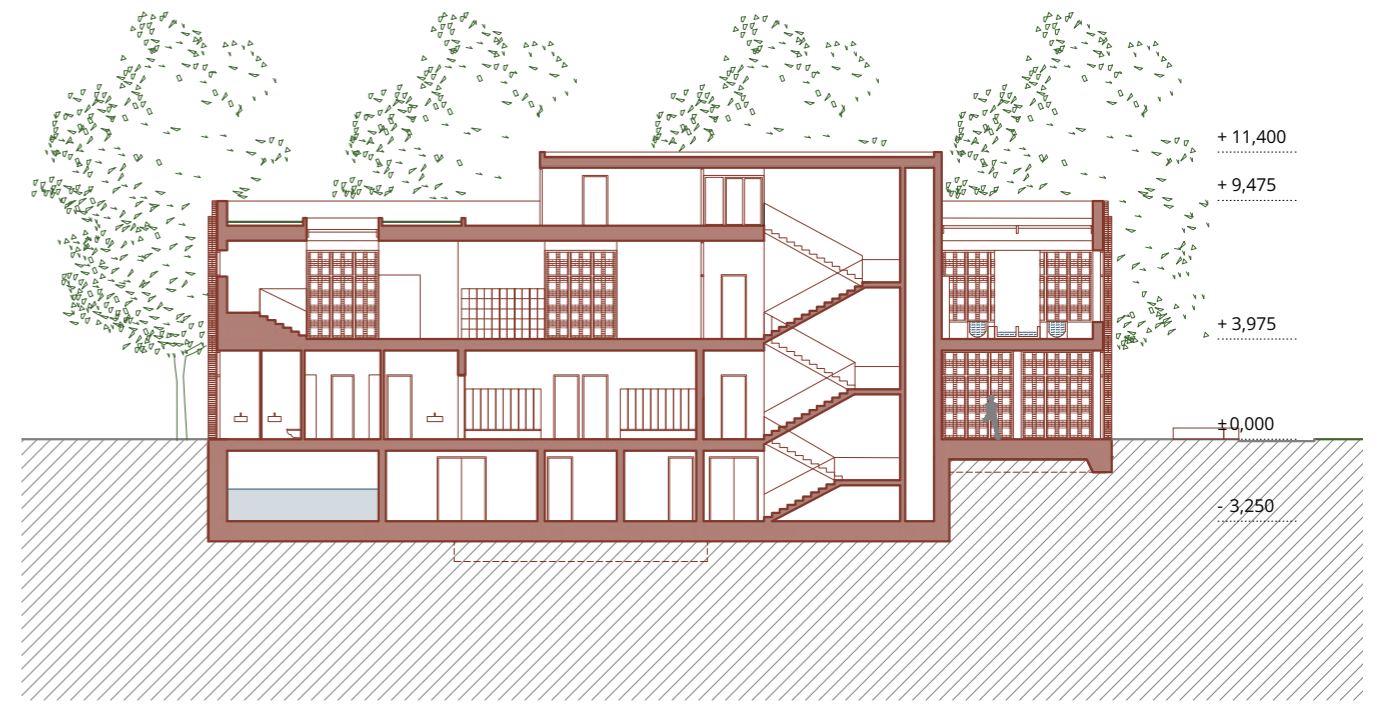
A-A'



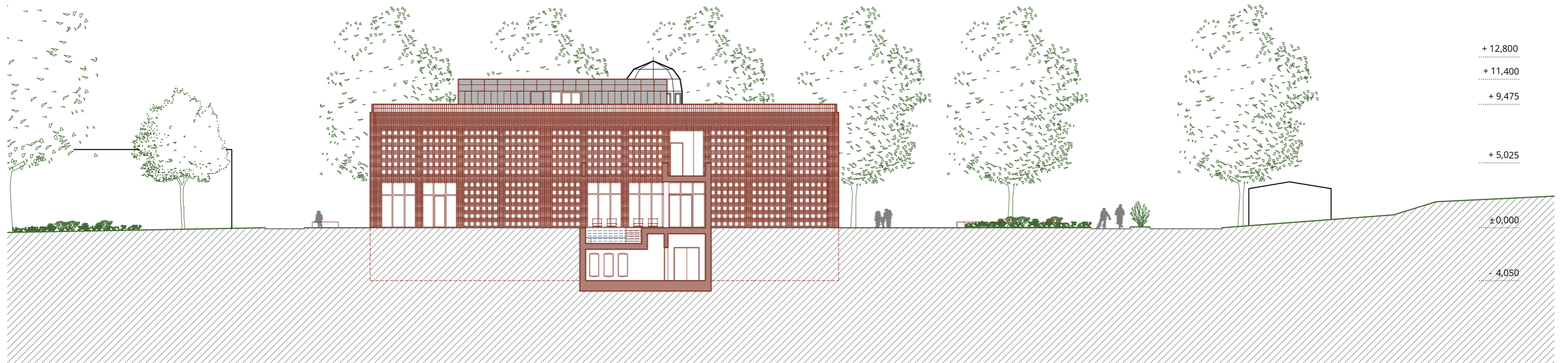
B-B'



C-C'



D-D'



E-E'

KONSTRUKČNÍ ŘEŠENÍ

Svislé nosné konstrukce středové původní části jsou tvořené železobetonovými zdmi a sloupy s výztuží z hladké oceli a betonu třídy C12/15. Vodorovné nosné konstrukce tvořené železobetonovými trámovými stropy a překlady z válcovaných nosníků.

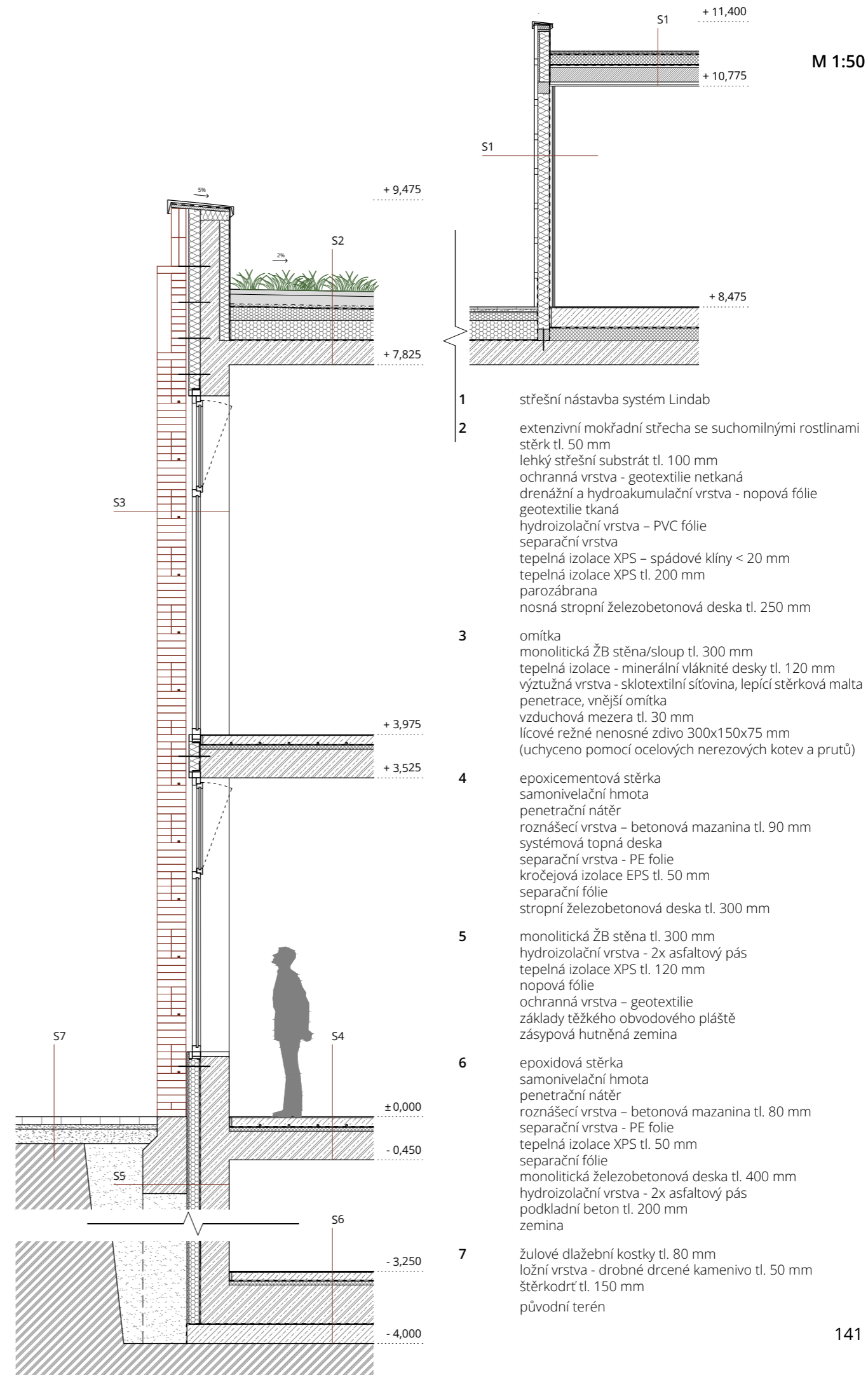
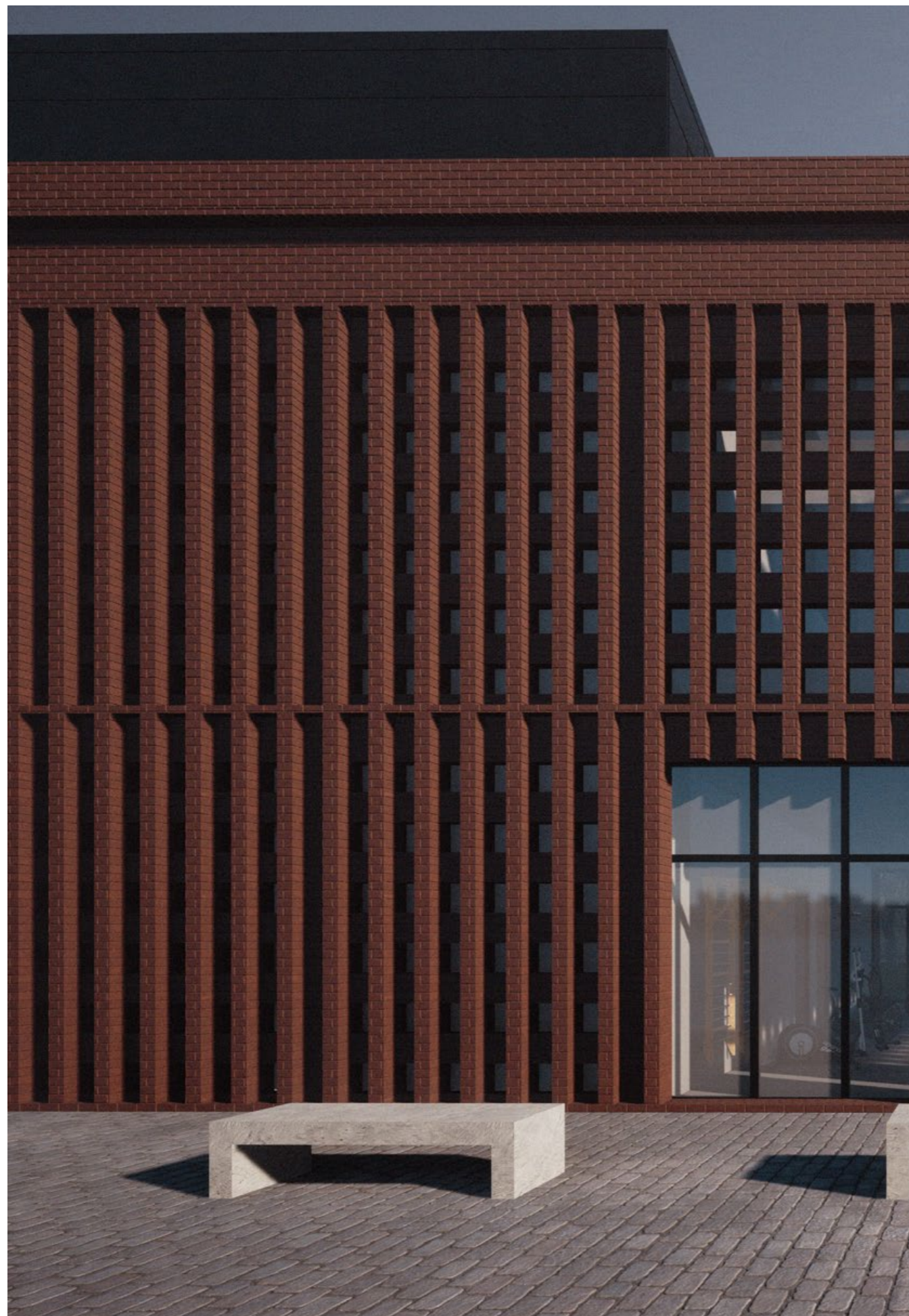
Tyto konstrukce na základě průzkumu v analytické části byly vyhodnoceny jako kvalitní a proto předpokládám, že by je po statickém posouzení bylo možné zachovat. Sanovány by byly porušené pilíře vystavené povětrnosti.

V destruktivním stavu jsou pouze konstrukce, od kterých v návrhu stavbu očišťuji.

Návrh předpokládá kompletně nové výplně otvorů středové části reflektující Kotěrovu stavbu Slunečních lázní. Pomocí výkonné tepelné izolace by bylo docíleno vyhovujících tepelně izolačních parametrů. Nahrazena by byla také nefunkční hydroizolace.

Nosnou konstrukci nových hmot bočních křídel tvoří železobetonové stěny a sloupy a obousměrně pnuté stropní desky. Nenosnou část obvodových stěn tvoří těžký obvodový plášť z režného zdiva, který svým členěním vytváří vertikální dojem navazující na Kotěrovu atmosféru stavby. Zároveň díky malým četným otvorům je docíleno intimity vnitřních prostor. Režné zdivo v novodobém pojetí je dobovým odkazem na původní zděnou lázeňskou budovu. Obvodový plášť je založen na železobetonových základech a je průběžně kotven do nosných konstrukcí. Nad jednotlivými otvory jsou cihly vyneseny pomocí ocelových nerezových prutů.

Posledním materiálem fasády jsou hliníkové panely na krajních nižších objemech a na střešních nástavbách. Nosná konstrukce bočních objemů je ze železobetonových obvodových stěn a sloupů a prefabrikovaných železobetonových stropních panelů. Obálku střešní nástavby tvoří lehké prefabrikované konstrukce sys-



KONCEPCE TZB

Vytápění a ohřev teplé vody

Pro vytápění objektu a ohřev teplé vody je navržen hybridní systém kombinující 2 zdroje – tepelná čerpadla (vzduch-vzduch a vzduch-voda) a elektrický kotel. Teplovzdušné vytápění je doplněno topením podlahovým.

Větrání a chlazení

Přehřátí interiéru brání samotná pedsazená fasáda z režných cihel s malými otvory eliminující průnik slunečního světla a tepla. Na snížení teploty v interiéru v letních měsících má pozitivní vliv také mokřadní střecha.

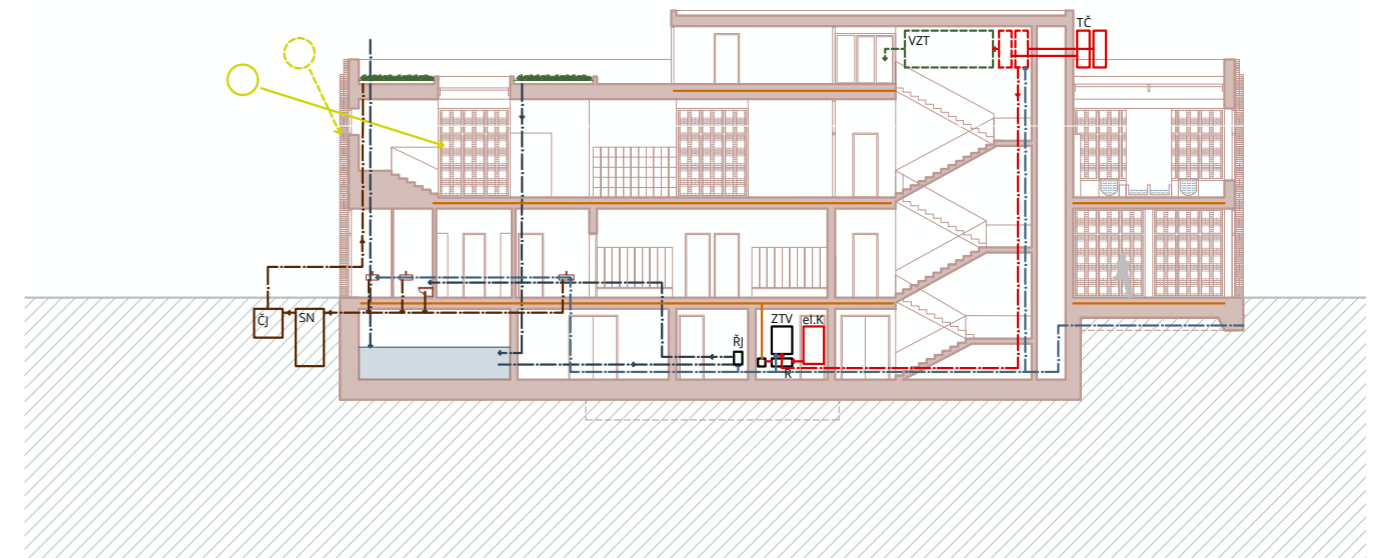
Kromě přirozeného větrání budovy je navržen nucený systém větrání s rekuperací.

Hospodaření s vodou

Dešťová voda je využívána pro mokřadní zelenou střechu. Splašková voda je čištěna přes mokřadní kořenový filtr na střeše a následně je akumulována v akumulační nádrži spolu s dešťovou vodou, která se nevsákne.

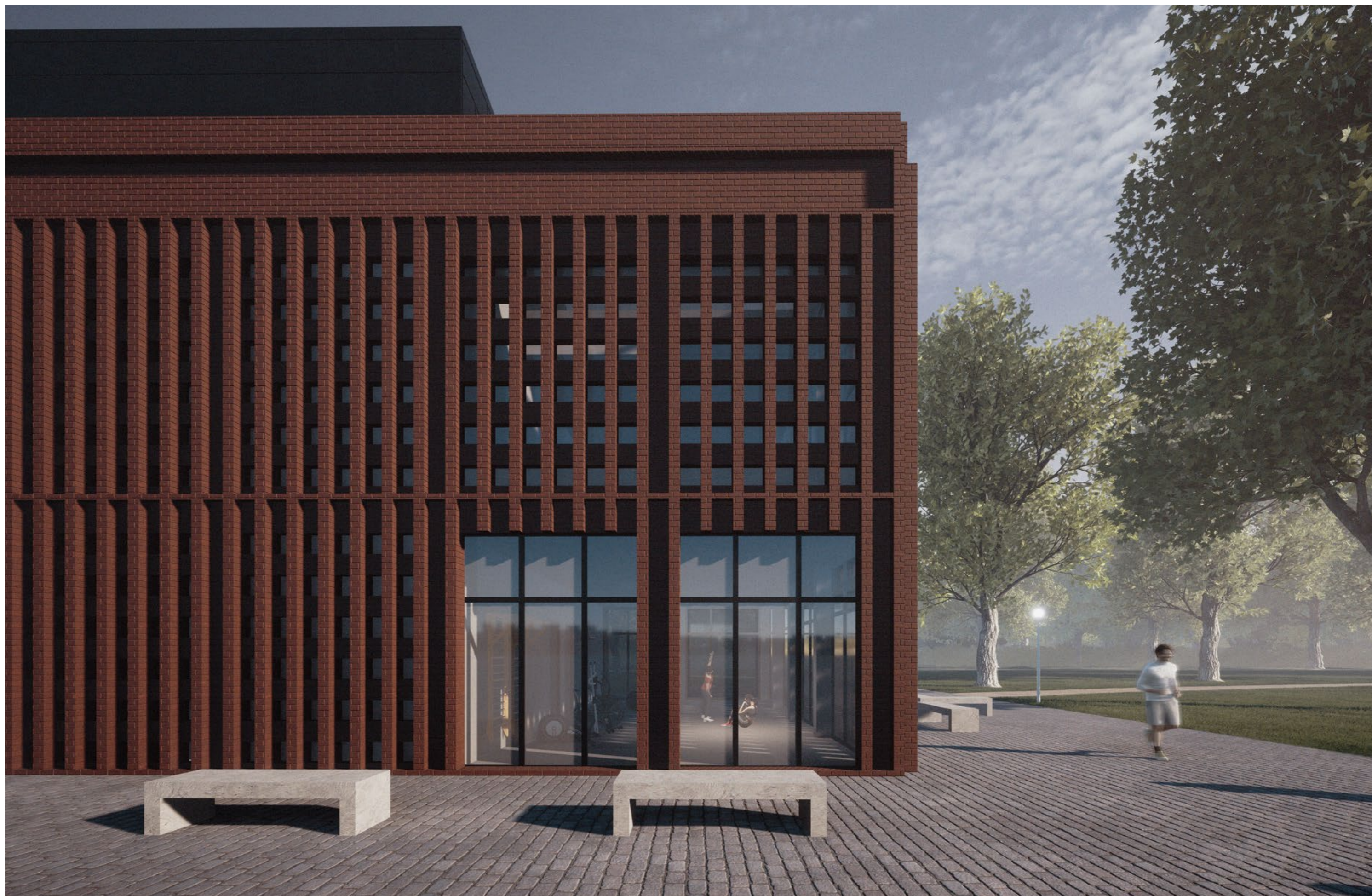
Na částech střešních ploch jsou navrženy mokřadní střechy kombinující zelené střechy s kořenovou čistírnou, která zajišťuje čištění odpadní vody vyprodukované v budově.

Odpadní voda z budovy projde nejprve vícekomorovým podzemním septikem, dále je voda přečerpána a čištěna přes mokřadní kořenový filtr na střeše. Přechištěná voda je poté akumulována spolu s dešťovou vodou v nádrži, odkud je zpětně využita jako voda užitková.



VZT - vzduchotechnická jednotka
 TČ - tepelné čerpadlo
 ČJ - čerpací jímka
 SN - separační nádoba
 ŘJ - řídicí jednotka
 ZTV - zásobník teplé vody
 el. K. - elektrický kotel







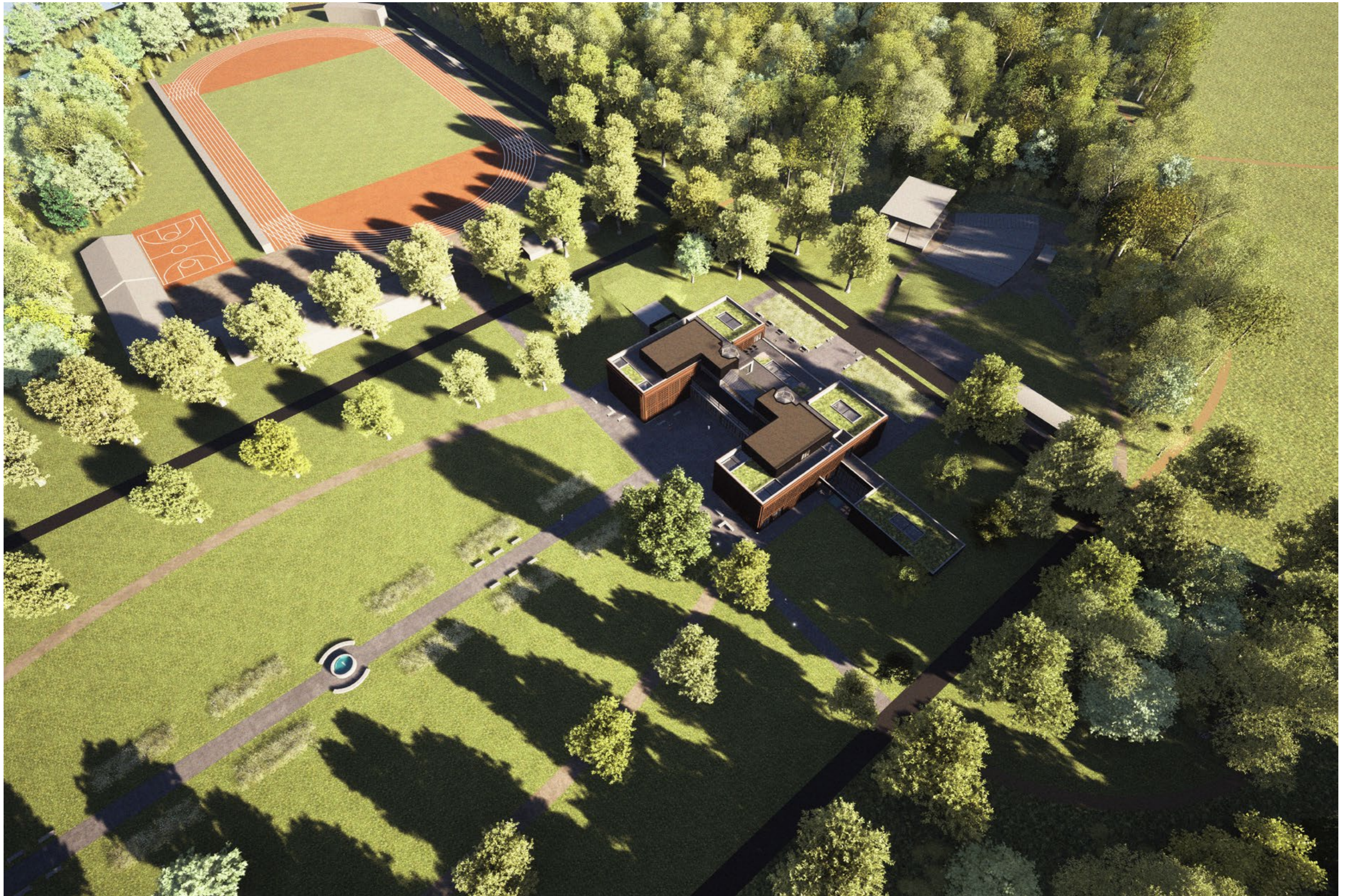












DOKLADOVÁ ČÁST

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použité literatury

Anonym. *Lázeňské místo Houštka u Staré Boleslavi. Železité, solné, boro-jehličnaté lázně vanové, parní a skapací* [online]. Praha: Tiskem Jos. R. Vilímka, vydáno nákladem ředitelství lázní, 1893-1897. Dostupné z: https://ia802308.us.archive.org/14/items/lazenske_misto_houstka_u_st_boleslavi/lazenske_misto_houstka_u_st_boleslavi.pdf

Hnízdová, L. Lázně Houštka. *Polabský týdeník TOK*, 1996, roč. 5, č. 11, str. 18. (Poskytlo Muzeum Brandýs nad Labem)

SUCHÝ, K. Lázně Houštka (Z minulosti českých lázní). *Fysiatrický věstník*, 1963, roč. 41. č. 4, s. 205-208. (Poskytlo Muzeum Brandýs nad Labem)

KUROUŠEK, Rudolf. Lázně Houštka. *Zápis z přednášky pro sokol - obor turistů na Smíchově*, 1950. (Poskytlo Muzeum Brandýs nad Labem)

Správa lázeňská v Houštce. *Lázeňské místo Houštka. Slatinné, železité a uhličitě lázně, vodoléčba, elektro-léčba a sluneční lázně*. (Poskytlo Muzeum Brandýs nad Labem)

Seznam skript a kvalifikačních prací

BELKO, David. Lázeňská péče – vývoj, trendy, procedury. Praha, 2012. Disertační práce. ČVUT, Fakulta Architektury. Vedoucí práce Doc. Ing. arch. Karel Fořtl, CSc.

FOŘTL, Karel a Michal JUHA. Zdravotnické stavby. V Praze: České vysoké učení technické, 2009. ISBN isbn978-80-01-04256-4.

PILAŘOVÁ, Berenika., ŠMÍD, David. a SLADKÁ, Tereza. Ostrov Houštka. Stará Boleslav. Ateliérový projekt. Fakulta Architektury. Vedoucí práce Ing. Vladimír SITTA, Ing. arch. Renata CHMELOVÁ.

POLÍVKOVÁ, Michaela. Revitalizace areálu bývalých lázní houštka. Praha, 2015. Diplomová práce. ČVUT, Fakulta Architektury. Vedoucí práce prof. Ing. arch. akad. arch. Václav Girsá, doc. Ing. Michael Rykl, Ph.D.

MYŠKA, Vojtěch. Lázně Houštka. Praha, 2014. Seminární práce, Památková péče 1. ČVUT, Fakulta Architektury.

Seznam ostatních zdrojů

VOTRUBA, V. Houštku navštěvoval císař i diktátoři, dnes se lázeňské budovy rozpadají. In: iDNES.cz [online]. 12. 8. 2017 [cit. 11. 1. 2023]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/praha/zpravy/lesopark-houstka-slunecni-lazne-serial-zanikla-mista.A170807_152938_praha-zpravy_rsr

DEML, J. Opuštěná místa: Zapomenuté sluneční lázně Houštka In: TN.cz [online]. 30. 1. 2015 [cit. 12. 2. 2023]. Dostupné z: https://tn.nova.cz/zpravodajstvi/clanek/310054-opustena-mista-zapomenute-slunecni-lazne-houstka?campaignsrc=tn_clipboard

Radnice plánuje setkání s občany kvůli Slunečním lázním v Houštce. In: Aktualne-zbrandyska.cz [online]. 2. 1. 2023 [cit. 9. 1. 2023]. Dostupné z: <https://aktualne-zbrandyska.cz/radnice-planuje-setkani-s-obcany-kvuli-slunecnim-laznim-v-houstce/>

Exklusivní rozhovor se starostou Brandýsa-Boleslavi: Sluneční lázně čeká demolice. In: Aktualne-zbrandyska.cz [online]. 11. 12. 2022 [cit. 9. 1. 2023]. Dostupné z: <https://aktualne-zbrandyska.cz/exklusivni-rozhovor-se-starostou-brandysa-boleslavi-slunecni-lazne-ceka-demolice/>

KNOTKOVÁ, Simona. Sluneční lázně už nejde zachránit. Čeká je demolice. In: Nasregion.cz [online]. 13. 12. 2022 [cit. 9. 1. 2023]. Dostupné z: <https://nasregion.cz/slunecni-lazne-uz-nejde-zachranit-ceka-je-demolice-310833/>

JANEČKOVÁ, Markéta. Zaniklé obce a objekty. Houštka sluneční lázně. In: Zanikleobce.cz [online]. 17. 11. 2017 [cit. 12. 2. 2023]. Dostupné z: <http://www.zanikleobce.cz/index.php?obec=27075>

Brandýs nad Labem-Stará Boleslav. Oficiální stránky města. In: Brandysko.cz [online]. 30. 9. 2014 [cit. 4. 1. 2023]. Dostupné z: <https://www.brandysko.cz/turisticke-cile-stara-boleslav/d-26520>

HRČKA, Daniel. Hluchov - přírodní památka. In: Salvia-os.cz [online]. 11. 3. 2013. [cit. 17. 1. 2023]. Dostupné z: <https://salvia-os.cz/hluchov/>

Via Sancta – Svatá cesta z Prahy do Staré Boleslavě. O svatých cestě. In: Via-sancta.cz [cit. 15. 3. 2023]. Dostupné z: <https://via-sancta.cz/#rynes>

Žitavská trasa. In: Ultreia.cz [online]. [cit. 15. 3. 2023]. Dostupné z: <https://ultreia.cz/zitavska-trasa/>

UHROVIČ, Blahoslav. Historie. Poutní chrám Nanebevzetí Panny Marie ve Staré Boleslavi. In: Staraboleslav.cz [online]. [cit. 15. 3. 2023]. Dostupné z: <https://www.staraboleslav.com/historie/>

Seznam použitých obrázků

Fotografie a obrázky bez označení jsou z archivu autorky

1. <http://www.flyfoto.cz/2012/06/stara-boleslav.html>
2. <https://www.historickaslechta.cz/autor-pise/brandysky-zamek-narodni-kulturni-pamatkou/>
3. http://www.fotohistorie.cz/Stredocesky/Praha-vychod/Stara_Boleslav/Stara_Boleslav_-_namesti/Default.aspx
4. <https://aukro.cz/brandys-nad-labem-merian-meditryt-1650-6980919729>
5. https://cs.wikipedia.org/wiki/Palladium_země_české
6. <https://www.drobnepamatky.cz/node/57838>
7. www.skolahoustka.cz
8. https://www.fa.cvut.cz/galerie/atelierove-prace/2020/smid-ostrov-houstka-2020-06-01-11-24-01/attachment_f2785f9adde93573b6bb536d8d6c8dec_houstka_portfolio-analyzy_smid-pilarova-sladka.pdf
9. https://photos.google.com/share/AF1QipPcqmu-Kv3BPSe8bbxO6tmbHB79mcFfINz_y4bmJER9j3pHEf-gb8BMAqpDzsnUJW2g?key=aDRWMEpSR0NwZEh-1ZEITRzhOZnNXTjJCRjg3N1Nn11deerjohn.rajce.idnes.cz
10. https://tn.nova.cz/zpravodajstvi/clanek/310054-opustena-mista-zapomenute-slunecni-lazne-houstka?campaignsrc=tn_clipboard
11. https://deerjohn.rajce.idnes.cz/Koterovy_Slunecni_Lazne/
12. https://www.idnes.cz/praha/zpravy/lesopark-houstka-slunecni-lazne-serial-zanikla-mista.A170807_152938_praha-zpravy_rsr
13. https://mbkfish.rajce.idnes.cz/Zasla_slava_22_Slunecni_lazne/998960052
14. Fotografie a obrázky poskytnuté Muzeem Brandýs nad Labem
15. <http://www.fotohistorie.cz/Stredocesky/Praha-vychod/Houstka/Default.aspx>
16. <https://fajnvylety.cz/vydejte-se-z-kolonady-v-luhacovicich-za-sportem-k-prehrade>
17. <https://botany.cz/cs/frantiskovy-lazne/>
18. <https://www.archinfo.sk/diela/exterior/husuv-park-praha-cakovice.html>

Seznam zaměření, průzkumů a dokumentací

CHMELOVÁ, Sylvia. CHMELS - projekty a systémy s.r.o. Zaměření objektu. 2013. Investor Město Brandýs nad Labem - Stará Boleslav.

LÍMAN, BÍMA. Výsledky prohlídky bývalé ubytovny PF UK v Houštce. 2016.

Lesoprojekt Stará Boleslav s.r.o. Houštecký les – Neproduktivní investice v lese. 2018.

ADÁMEK, Zdeněk a HOMOLKA, Hynek. Zápis ze zasedání rady města. Vyhodnocení závěrů Symposia řešení lokalit „Pod Nemocnicí“ a „Houštka“, s návrhem na stanovení dalšího postupu. 2015. Městský úřad Brandýs nad Labem - Stará Boleslav.

DOSTÁL, Luděk POTUŽÁK, Zbyněk. Diagnostika staveb. Zpráva o stavebně technickém průzkumu bývalých lázní v Houštce. Praha.

Dokumentace objektu bývalých lázní, Houštka č. p. 1/693, Brandýs nad Labem - Stará Boleslav a objektu bývalých kolejí, Houštka č. p. 694, Brandýs nad Labem - Stará Boleslav (Z archivu stavebního úřadu Brandýs nad Labem - Stará Boleslav)

Seznam mapových podkladů

Geoportál ČÚZK. In: Cuzk.cz [online]. [cit. 15. 1. 2023]. Dostupné z: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>

Archiv ČÚZK. In: Cuzk.cz [online]. [cit. 15. 1. 2023]. Dostupné z: <https://ags.cuzk.cz/archiv/>

Středočeský kraj. In: Kr-stredocesky.cz [online]. [cit. 15. 1. 2023]. Dostupné z: https://gis.kr-stredocesky.cz/js/ozp_opk/

Laboratoř geoinformatiky. In: Oldmaps.geolab.cz [online]. [cit. 4. 1. 2023]. http://oldmaps.geolab.cz/map_root.pl?lang=cs&map_root=1vm

Brandýs nad Labem-Stará Boleslav. Oficiální stránky města. In: Brandysko.cz [online]. 9. 10. 2014 [cit. 4. 1. 2023]. <https://www.brandysko.cz/2%Dhlavni%2Dvykres/d-26813>

KONZULTANTI

Architektonické a stavební řešení

doc. Ing. arch. Tomáš Hradečný

Ing. arch. Klára Hradečná

Krajinářské řešení

Ing. Stanislav Hybler

Požárně bezpečnostní řešení

doc. Ing. Daniela Bošová, Ph.D.

Technika prostředí staveb

Ing. Zuzana Vyoralová, Ph.D.

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury
2/ ZADÁNÍ diplomové práce
Mgr. program navazující

jméno a příjmení: Johana Zafarová
datum narození: 19. 4. 1998
akademický rok / semestr: 2022/2023 / letní
obor: Architektura a urbanismus
ústav: 15127 / Ústav navrhování I
vedoucí diplomové práce: doc. Ing. arch. Tomáš Hradečný

téma diplomové práce: Lázně Houštka
viz přihláška na DP

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Zadáním diplomové práce je obnovení lázeňského provozu v současném sportovně-rekreačním areálu v lesoparku Houštka, který se nachází v souměstí Stará Boleslav-Brandýs nad Labem. Návrh lázeňské budovy bude reflektovat někdejší budovu Slunečních lázní z první poloviny 20. století. Ostatní budovy v areálu nejsou předmětem řešení, ale budou zahrnuty do koncepčního názoru na urbanismus lesoparku.

2/

Pro AU/ součástí zadání bude jasně a konkrétně specifikovaný stavební program
Pro D/ součástí zadání budou jasně a konkrétně specifikované jednotlivé fáze projektu, které jsou nezbytnou součástí řešení

Stavební program: lázeňská část, bazénová část, vstupní prostory, společenské prostory, šatny a hygienické zázemí, další servisní prostory hlavního provozu.

3/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítka zpracování

situace širších vztahů 1:3000
situace řešeného objektu 1:1000
charakteristické půdorysy, řezy, pohledy 1:350
vizualizace

4/ seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

plachta dle předepsaného formátu
portfolio
fyzický model

Výstupy a měřítka mohou být z důvodů vývoje práce v průběhu změněny po dohodě s vedoucím diplomové práce.

Datum a podpis studenta

27.2.2023 Zafarová

Datum a podpis vedoucího DP

27.2.2023

Datum a podpis děkana FA ČVUT

registrováno studijním oddělením dne

L. B. Kolář

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE
FAKULTA ARCHITEKTURY

AUTOR, DIPLOMANT: Bc. Johana Zafarová
AR 2020/2021, ZS

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE:
(ČJ) LÁZNĚ HOUŠTKA

(AJ) SPA HOUŠTKA

JAZYK PRÁCE: ČESKÝ

Vedoucí práce: doc. Ing. arch. Tomáš Hradečný **Ústav:** 15127 / Ústav Navrhování I

Oponent práce: Ing. arch. Iveta Kopecká

Klíčová slova
(česká): Lázně Houštka, Brandýs nad Labem-Stará Boleslav

Anotace
(česká):
Návrh lázní navrácí Staré Boleslavi, jako historicky i nábožensky významnému městu, jednu z bývalých funkcí. Pro návrh využívám rekreačně léčebný potenciál současného lesoparku a bývalého lázeňského areálu Houštka.
Koncepce návrhu urbanismu areálu vychází z historických podkladů a současného stavu. Definování os rozděljuje park na funkční zóny protkané sítí cest.
Lázeňství, které navracím do těžiště oblasti, je spojnicí současné rekreační, sportovní a kulturní funkce areálu.
Návrh lázeňské budovy reflektuje někdejší budovu Slunečních lázní z první poloviny 20. století, která v současnosti hrdě chátrá v jádru oblasti.

Anotace (anglická):
The spa proposal returns one former function to the historically and religiously significant town Stara Boleslav. The design is placed in the historical location of the spa in the local forest park Houštka with the recreational and therapeutic potential. The concept of the urban design is based on the historical background and the current state. Defining the axes divides the park into functional zones connected with a network of paths.
The spa which I am returning to the centre of the area is the link between the current recreational, sport and cultural functions of the area. The building reflects the historical Sun Baths structure from the first half of the 20th century, which is now proudly decaying in the core of the area.

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne 25. 5. 2023

podpis autora-diplomanta

Zafarová

Děkuji vedoucímu diplomové práce panu Tomáši Hradečnému
a paní Kláře Hradečné.

Děkuji rodině.

Děkuji přátelům.

